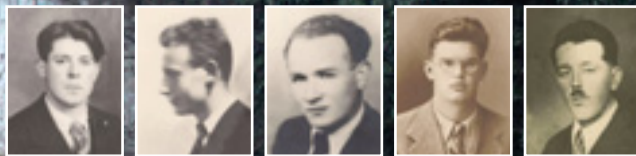


V spomin na junake, za park miru

Strelišče na Opčinah
Danes ob 15. uri

70



NEDELJA, 18. DECEMBRA 2011

št. 298 (20.313) leto LXVII.

PRIMORSKI DNEVNIK je začel izhajati v Trstu 13. maja 1945, njegov predhodnik PARTIZANSKI DNEVNIK pa 26. novembra 1943 v vasi Zakriž nad Cerkljami, razmnožen na ciklostil. Od 5. do 17. septembra 1944 se je tiskal v tiskarni "Dobrodob" v Govcu pri Gorenji Trebuši, od 18. septembra 1944 do 1. maja 1945 v tiskarni "Slovenija" pod Vojskim pri Idriji, do 7. maja 1945 pa v osvobojenem Trstu, kjer je izšla zadnja številka. Bil je edini tiskani partizanski DNEVNIK v zaslužjeni Evropi.

TRST - Ul. Montecchi 6 - Tel. 040 7786300, fax 040 772418

GORICA - Ul. Garibaldi 9 - Tel. 0481 533382, fax 0481 532958

ČEDAD - Ul. Ristori 28 - Tel. 0432 731190

Internet: <http://www.primorski.eu/> e-mail: redakcija@primorski.eu

POSTNINA PLAČANA V GOTOVINI

Spedizione in abbonamento postale 45% Art. 2, comma 20/b, legge 662/96 - Trieste

1,00 € CENA V SLOVENIJI 1,00 €



Primorski dnevnik

**Tudi
mi si
želimo
sprememb**

JAN GRGIČ

»Jaz gledam na svoj položaj iz statističnega stališča in med milijoni ljudi, ki bodo morali izgubiti svoje življenje, bom le eden izmed tistih,« je razmišljal tržaški revolucionar Pino (Pinko) Tomažič (Tigrova sled, Dorče Sardoč). Za svobodo drugih in za svoje ideale je žrtvoval najbolj dragoceno stvar, ki jo ima vsak izmed nas, življenje. Na drugem tržaškem procesu posebnega fašističnega sodišča, pred sedemdesetimi leti, je bil Tomažič skupaj s četverico tovarišev (Viktorjem Bobkom, Ivanom Vadnalom, Simonom Kosem in Ivanom Ivančičem) obsojen na smrt. Na openskem strelišču, prav tam, kjer danes zgodovinskim dogajanjem v posmeh, še streljajo na vadbenih poligonih (najbrž zaradi nepoznavanja zgodovine sploh ne vedo, kaj se je tam dogajalo), je padel pod rafali fašističnih krvnikov. Samo zato, ker je ljubil svoj jezik, svoj narod in je imel drugačen pogled na svet.

Podobno kot danes številni mladi po svetu, ki se upirajo starim in novim tiranom. V arabskem svetu, Latinski Ameriki, Aziji, Rusiji.

Kaj pa pri nas, v našem ožjem manjšinskem mikrookolju? Če so se naši dedje uprli z orožjem, si moramo danes mladi utirati pot z znanjem. Razpolažamo s »topništvo« velikih kalibrov (beri izobraženci), ki pa jih ne znamo (ali nočemo) izkoristiti. Bežijo nam. Kot skupnost smo premalo pogumni. Stagniramo. Bojimo se sprememb, čeprav po drugi strani slavimo ravnost junake, ki so zanje tvegali celo življenja.

ITALIJA - Po odobritvi varčevalnega odloka v poslanski zbornici

Napolitano hvali parlament, sindikati ostajajo zelo kritični

Bonanni: Kot bi ga sestavil moj stric, ki nima pojma o ekonomiji

ITALIJA - Po umoru dveh Senegalcev v Firencah

Proti rasizmu

Manifestacije v številnih italijanskih mestih - Solidarnost s Senegalci - Baklada v Trstu



FIRENCE - Več tisoč Senegalcev in drugih priseljencev se je večeraj udeležilo manifestacije proti rasizmu v spomin na senegalska policijska prodajalca, ki ju je v torej ustrelil italijanski desničarski skraj-

než. Udeleženci so zahtevali spoštovanje človekovih pravic in boj proti rasizmu.

Podobne manifestacije so bile tudi v številnih drugih italijanskih mestih: v Turinu, Bologni, Neaplju

in drugih. V Trstu so na podvečer priredili baklado proti rasizmu. Več sto ljudi je zahtevalo, naj občinska skupščina obsodi rasistične izpade.

Na 22. strani

RIM - Predsednik republike Giorgio Napolitano je prepričan, da se je parlament izkazal, ker je z veliko večino glasov odobril varčevalni odlok Montijevе vlade. Sindikati pa tudi po številnih popravkih med razpravo v poslanski zbornici niso zadovoljni in zahtevajo nove popravke za večjo pravičnost pri stiskanju pasu. Vodja Cisl Raffaele Bonanni je večeraj iročno dejal, da je dekret »tak, kot bi ga sestavil moj stric, ki nima pojma o ekonomiji«, medtem ko je voditeljica Cgil Susanna Camusso opozorila ne samo na neuravnovešenost ukrepov v škodo odvisnega dela in pokojnin, ampak tudi na njihove recesivne učinke.

Na 22. strani

Forum za Goriško
podpira poskus ZKB

Na 2. strani

Naš intervju z arh.
Markom Hreščakom

Na 3. strani

Park Globojner brez
prihodnosti

Na 4. strani

Upokojenci že leta
izgubljajo kupno moč

Na 9. strani

Goriške višje srednje
šole odprle vrata

Na 10. strani

Romjanski starši
pojejo že deset let

Na 10. strani

Gorica bogatejša
za nov muzej

Na 11. strani

Danes
in jutri
odprto

**Draguljarna
Skerlavai**

Trst, Ul. Battisti, 2
Tel. 040-7606012

30 let 1981 2011

popusti do
-30%

Sail Sistiana
SPORT & TEMPORIBERO

S.S. 14 Sesijan 59, Ts. 040.291074
www.sailsistiana.it
OB NEDELJAH ODPRTO
10.-13. / 15.30-19.30

do 30. decembra

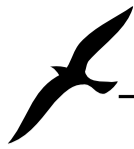
Preveri zapadlost tehničnega pregleda
tvojega vozila!

TELEFON 040 412399

**CENTRO REVISIONI
ROIANO**

TEHNIČNI PREGLEDI ZA
osebna vozila, tovorna vozila do 3.5t,
motorna kolesa, kolesa z motorjem,
trikolesnike in štirikolesnike.

UL. SOLITRO, 1/2
PON-PET 8.00 - 17.00



NAŠ INTERVJU - Tržaški arhitekt Marko Hreščak že več let sodeluje s humanitarnimi organizacijami

Haiti v resnici »neobstoječa država« V Kongu z motorji naravnost v džunglo

Začetek v Slonokoščeni obali, potem Craxijeva leta debelih krav - Med načrti poleg Bosne in azijskega cunamija tudi Stadion 1. maj in TKB

Deset let je živel v Slonokoščeni obali, že štirideset let potuje po svetu in dela v najrazličnejših okoljih - od saharске puščave, kjer je gradil delavsko naselje ob nahajališču plina, do džungle v Kongu. Občasno je bil dejaven tudi v domačem Trstu, a poklic ga je praviloma gnal v eksotične kraje. Arhitekt Marko Hreščak je bil nazadnje šest mesecev na Haitiju, kjer se je udeležil popotesne obnove po katastrofi, ki je karibsko državo prizadela januarja 2010. Z irsko nevladno organizacijo Goal je v prestolnici Port au Prince vodil gradnjo šolskih poslopj. Kmalu se je izkazalo, da je naloga še posebno zahtevna.

Koliko časa ste bili na Haitiju?

Šest mesecev. V Port au Princeu je bilo največ škode v revnih barakarskih četrtih. Hiše bogatih prebivalcev so ostale pokonci, ker so bile zgrajene na kamnu. Vsi ostali so imeli svoje hiše na poceni zemljiščih, zgrajene pa so bile s slabimi materiali. Čim se je zatrelo, so se stavbe zrušile.

Tudi javni objekti, npr. šole?

Seveda. Problem Haitija je, da ni država, čeprav bi to morala biti. Ko sem bil jaz tam, države ni bilo. Vladala je korupcija, vsi predsedniki po vrsti pa so bili klasični diktatorji in socialna politika jih ni zanimala. 80% šol je privatnih in za privatnike je to posel. Pri gradnji šole se je postavljala cela vrsta problemov: kdo je dejanski lastnik zemljišča, ali je ta šola državno priznana itd. Dobiti te dokumente je bilo dejansko nemogoče. Katastrska ureditev je bila kaotična. Ko ti dodelijo sredstva za nek načrt, ne moreš tjavendan nekaj graditi. Gotov moraš biti, da bo to šola, ne pa, kaj naj vem, tovarna čevljev. Pa tudi za pridobitev gradbenih dovoljenj sploh ni bilo nobenih postopkov.

Kaj ste torej storili?

Koordiniral sem enega izmed sto tisočih gradbenih načrtov, v našem primeru pod okriljem Unicefa. Vse organizacije so prispele z denarjem, ne da bi lahko tam kaj počele. Naposled smo se odločili graditi »lažje« stavbe, se pravi skoraj brez temeljev, a s strukturo, ki bi uspešno kljubovala viharjem in potresom. Šlo je za nekakšna zatočišča za otroke. Po šestih mesecih smo le postavili prvo zgradbo, po mojem odhodu (marca letos) pa so nadaljevali z delom.



Marko Hreščak in pogled na enega izmed predelov haitijskega glavnega mesta Port au Prince nekaj mesecev po potresu

FOTO KROMA IN MH

Dober del vaše kariere se je odigral v Afriki, kronološko od Slonokoščene obale (1972) do Konga (2009). Zakaj ste se pred 40 leti odpravili v Abidžan?

Po diplomu - leta 1971 v Benetkah - nisem hotel ostati doma. Ker sem poznal svojega očeta (Dušan Hreščak je bil po vojni odgovorni urednik Primorskega dnevnika, leta 1965 pa je postal prvi slovenski odbornik Občine Trst, op. nov.), sem vedel, da mi ne bi nikoli pomagal, v smislu, da mi ne bi priskrbel poslov z javnimi upravami. Nekateri znanci so denimo postali arhitekti Dežele in Občine. Pa tudi mene to ni zanimalo. Bil sem »sessantottino« (član študentskega gibanja iz leta 1968, op. nov.) in takrat smo se borili, da bi določene neumnosti odpravili ...

Pa ste odleteli v Afriko ...

V Slonokoščeni obali sem odprl gradbeno podjetje in tam ostal deset let. Sodeloval sem s pomembnimi italijanskimi biroji, kot je Studio Nervi, v Abidžanu smo načrtovali nebotičnike in notranje prostore. Pridobil sem veliko izkušenj.

V naslednjih letih ste delali tudi v Gani, Nigeriji in drugih afriških državah.

Medtem sem začel sodelovati s programi italijanskega zunanega ministrstva.



Na nigerijski univerzi Ile-Ife, kjer so imeli inženirsko fakulteto, smo pod vodstvom inženirja Roberta Coste ustanovili fakulteto za arhitekturo. Mladi smo tam občasno počevali.

Je bil zaslužek dober?

Za Craxijevo obdobje so bile značilne najvišje plače v zgodovini. Tedaj me je bilo kar sram, saj smo bili Italijani daleč najbolje plačani v Afriki. Predstavniki ostalih držav in tudi mednarodnih organizacij so zaslužili precej manj. V Italiji smo prejeli manjšo plačo, istočasno pa so nam za afriške misije dajali po deset milijonov lir na mesec. Res mi je bilo nerodno ... Pozneje se je slika seveda spremenila.

V 90. letih ste bili tudi v povojni Bosni.

Kmalu po Daytonskem sporazumu sem prišel v stik z italijansko organizacijo

scopiedle miši. Organizaciji Care sem se pri-tožil, ker so me poslali 2200 kilometrov ob reki Kongo navzgor, v tem kraju pa ni bilo ne hrane ne nič drugega. OZN je pošiljal očiščeno pitno vodo, ki so jo domačini prelivali in jo zamenjevali z nepitno. Sled-njo so nato prodajali naprej. Že samo pre-živetje je bilo tam težko.

Našim inženirjem so priskrbeli mo-torna kolesa 125 enduro in jih poslali na-ravnost v tropski gozd, 500 kilometrov da-leč - brez vsakršne ceste, niti makadamske! Vrnili so se komaj živi. Na motorčku bi se bila morala peljati v dveh, a jaz nisem ho-tel zraven, ker je bilo to res noro.

Kje je bilo najbolj prijetno?

Zelo so mi všeč orientalski kraji, užival sem na Tajskem, vseh sta mi bili tudi In-donezija in Šri Lanka. Tja smo se odpravi-li po cunamiju. Ljudje so lepi, narava tudi, pristop do življenja pa je popolnoma dru-gačen od našega. Mi smo dualisti, imamo belo in črno. Oni to niso, simbol jing in jang ponazarja spajanje črnega in belega v kro-gu. Zato je njihovo življenje zelo harmo-nično.

Na vaši spletni strani www.marco-hrescak.com so tudi fotografije nekate-rih tržaških načrtov. Med temi sta Sta-dion 1. maj in sedež TKB na Trgu Ober-dan. Kaj bi o tem povedali?

Konec 80. let je načrt za ureditev ve-likega centra na območju Stadiona 1. maj in sosednjega nogometnega igrišča osvo-jil prvo mesto na razpisu. To so bili v bi-stvu vodoravni nebotičniki, ki so zaojemali dvorano, trim stezo in še marsikaj. Denar je bil baje na razplogu, nato pa so se Slo-venci med sabo tako dolgo prepirali, da je država (mislim, da je bil to Coni) na kon-cu zadržala sredstva. Banko na Trgu Ober-dan smo načrtovali Boris Podrecca, Mitja Race in jaz. Vito Svetina nas je poklical vse tri, tako da je imel Podrecca v zakupu stre-ho, Race zunanji del, jaz pa notranje pro-store. Delo se je že bližalo koncu, ko denarja ni bilo več od nikoder. Koordinator pose-gov je vse skupaj zaustavil. Banka je pro-padla.

Kaj nameravate v prihodnje?

Delal bom do konca, nikoli se ne bom upokojil.

Aljoša Fonda

**DANES ZJUTRAJ ODPRTA
SLAŠČIČARNA NA KRŽADI**

Paolo Bukavec
PROSEK, 160 - TS TEL. 040/225220
PROSEK, 138 - TEL. 040/251068

PANETONI, "TRONCHETTI",
PINCIE, POTICE, IN DRUGE
BOŽIČNE SLADICE

**Voščimo Vam sladek Božič in
slastno leto 2012!**

www.paolobukavec.it

abbigliamento
LELI
konfekcije

Na Opčinah
Dunajska cesta 17/A

Vesele praznike!

Nove zimske kolekcije in ideje za božična darila

Sladki božič na Opčinah

od 19. do 24. decembra

Naj te vodi Zvezda!

Ob tvojih božičnih nakupih
zaupaj trgovskim obratom,
ki izpostavljajo sledeči motiv.

coorganizzazione con:
ZKB | 1908 credito cooperativo del centro
comunale di trieste
comune di trieste
Noleggio STAND
FLASH
AGENZIA DI PUBBLICITÀ

**Konzorcij Centro in Via
insieme a opicina
skupaj na opčinah**

**Vam vošči
vesele praznike**



PADRIČE - Gozdna zadruga protestira zaradi številnih birokratskih in fizičnih ovir

Park Globojner ne more sprejemati obiskovalcev

Začasno zaprtje - Carlo Grgič se pritožuje nad pomanjkanjem sredstev in nezazidljivostjo površin

Padriška Gozdna zadruga je zaradi pomanjkanja sredstev in številnih ovir sklenila, da park Globojner, ki se razteza na 170 hektarjih površine, ne bo več odprt za obiskovalce. Predsednik Gozdne zadruge Carlo Grgič pravi, da bodo morali odsloviti osem uslužbencev, ki so doslej skrbeli za 82 glav živine - krave, ovce, koze, osle, prašiče in furlanskega bika. Če se ne bo nič spremenilo, bodo živino najbrž prodali. Park je po Grgičevih besedah obratoval s sredstvi iz sklada za spodbujanje kmetijstva, iz prodaje biološko pridelanega mesa in najemnin, ki jih javne in zasebne družbe plačujejo (nekateri sicer ne plačujejo redno) zadrugi za oddajnike, napeljave in druge objekte med Padričami in Trebčami. Vse to očitno ni dovolj, številne birokratske in druge ovire pa onemogočajo parku, da bi privabil turiste.

Deželno upravno sodišče FJK je pred kratkim sprejelo priziv padriške Gozdne zadruge, češ da je treba obcestno ograjo, s katero je družba Anas tik pred odprtjem nove hitre ceste zagradila park, odstraniti, saj je bil postopek pomanjkljiv. Park je trenutno dosegljiv samo s stranske ceste ob znanstvenem parku. Kljub temu pa park Globojner nima svetle prihodnosti, saj je upravno kolesje počasno, neštete birokratske ovire pa po Grgičevih besedah onemogočajo turistični razvoj območja. Sistem zaščitene območij, od programa Natura 2000 dalje, ovira kakršenkoli razvoj. Grgič pa poudarja, da so smernice novega prostorskega načrta Občine Trst odvzele še zadnje zazidljive površine. »Zdaj ne bomo smeli graditi ničesar,« pravi Grgič.

Kiosk, ki je nekoč privabljal motoriste in druge obiskovalce, je pred leti zgorel, zaradi zapletene birokracije pa so ga lahko popravili šele tri leta pozneje. Po Grgičevi oceni pa bi bilo dobro urediti pravi sprejemni center. Omenil je celo možnost načrtovanja hotelskih dejavnosti. »A kaj, ko nas vsi ovirajo in za razvoj turizma ne prejemamo niti evra. Že dolgo let pa zaman čakamo na protivrednosti, ki so jih domačinom obljubili ob gradnji znanstvenega parka in sinhrotrona, ki nam nista prinesla nobene koristi,« je odločen predsednik Gozdne zadruge. Protivrednosti so znašale 2,4 milijarde lir, dogovor so leta 1990 podpisali Dežela FJK, Občina Trst in Gorska skupnost. Istega leta je država ob svetovnem nogometnem prvenstvu v Italiji prav tako obljubila sredstva za Kras, ki pa niso nikoli pri-



Kam bodo šle padriške ovce?

KROMA

šla do cilja, pravi Grgič. Oblasti so pred časom tudi zasegle del območja, zadruga pa se je obrnila na predsednika republike in od njega prejela pozitiven odziv.

Padričarji so uradni lastniki teh zemljišč najmanj od leta 1833. Tik pred iztekem 19. stoletja je Občina Trst zahtevala lastništvo, domači jus pa se je pritožil in leta 1907 zabeležil zmago. Tedaj so na Padričah ustanovili prvo gozdno zadrugo na slovenskem ozemlju. Park Globojner pa so na podlagi deželne zakona uradno odprli leta 1986.

Včeraj sta bila v parku tudi predsednik vzhodnokraškega rajonskega sveta Marko Milkovič in deželni svetnik SSK Igor Gabrovec. Prvi je pojasnil, da je smernice Cosolinijevega prostorskega načrta, ki uvajajo popolno nezazidljivost, še mogoče spremeniti in da je to vprašanje torej rešljivo. »Pravi problem je pomanjkanje sredstev. Park ima že dva odobrena načrta za ureditev hlevov in sprejemnega centra, a denarja ni. Ni dvoma, da obcestna ograja škodi tukajšnjim dejavnostim,« je pristavil Milkovič. Gabrovec je Grgiču izrazil popolno solidarnost, Dežela pa v tem primeru nima večje vloge. »To pa sodi v širši kontekst strogo omejujočih zaščitnih predpisov, ki so sad starega koncepta, saj prepovedujejo celo sečnjo, pašo in druge dejavnosti, brez katerih Kras propada,« je dejal deželni svetnik. (af)

OBČINA ZGONIK - Obisk upraviteljev iz sežanske občine

Sodelovanje v Briški jami

Poudarili pomen povezovanja za ovrednotenje edinstvenega čezmejnega prostora

Zgoniška in sežanska občina krepita medsebojno čezmejno sodelovanje. Upravitelji obeh občin so z evropskimi čezmejnimi projekti že pred leti nastavili plodno kooperacijo. Pretekli petek so jo razširili tudi na upravno osebje, saj so prav uslužbenci srž vsake občinske uprave.

V gosteh zgoniške občine so bili sežanski župan Davorin Terčon in več kot dvajset uslužbencev njegove občine. Z gostiteljem, zgoniškim županom Mirkom Sardočem, so se odpravili na ogled Briške jame, potem so se sestali v tamkajšnjem centru, kjer so poudarili pomen spoznavanja domačega in bližnjega okolja, njegovih značilnosti in sistemskega povezovanja, predvsem v luči novite predstavitev ozemlja in njegovih proizvodov ter turističnega trženja tega edinstvenega čezmejnega prostora.



Mirko Sardoč (levo) in Davorin Terčon v Briški jami

FOTO.A.G.

TRŽAŠKI KARABINJERJI - Po šestmesečnem zasledovanju aretirali dvojico roparjev

Alarmni sistem prelisčila z »jammerjem«

Redno sta s Hrvaškega zahajala v Italijo in kradla po večjih trgovskih centrih - Z donosnim poslom sta tedensko zaslužila do 20 tisoč evrov

Zimske jakne, volnene majice, puloverji iz kašmirja, ovratne rute, pa tudi mobilni telefoni, zapestne ure ali naprave za satelitsko navigacijo. To in še marsikaj so karabinjerji tržaške postaje v Ulici Hermet pred tednom dni zasegli dvojici iz Hrvaške, ki je več mesecev kradla po tržaških in tudi deželnih trgovskih centrih.

Kakor sta novinarjem pojasnila načelnik karabinjerjev Marizio Li Calzi in poročnik Davide Rossetti, so v okviru rednega nadzora nad teritorijem tržaški karabinjerji sredi poletja ustavili avtomobil z italijansko evidenčno tablico, v katerem sta se peljala bosanski in hrvaški državljani. Po pregledu dokumentov so agenti ugotovili, da je avtomobil najet, njuni osebni izkaznici pa sta bili dokaj sumljivi. Moška so vsekakor pustili dalje, istočasno pa zanj odredili zasledovanje, ki se je po šestih mesecih zaključilo z aretacijo. Bosanskega državljanca, 36-letnega B.D. in hrvaškega državljanca, 37-letnega C.G. dolžijo redne tedenske kraje po večjih trgovskih centrih od Trsta, mimo Pordenona, Vidma pa vse do Veneta, Toskane in Emilije Romagne. Enega od njiju so v soboto zasačili ravno pri kraji, oba pa obenem dolžijo posedovanja lažnih dokumentov.

Moška sta v teh mesecih vsak teden redno prihajala v Italijo. Njun cilj so bili, kot zapisano, večji

trgovski centri (taki kot je Coin v Trstu, Emisfero v Tržiču in podobno). Svoje podvige pa sta izvajala s čisto posebnim stilom: najprej je v trgovino vstopil eden in si med navideznim ogledovanjem razstavljene ponudbe na listič pozorno beležil nameščenost nadzornih videokamer. Informacije je nato predal pajdašu, ki je brez večjih težav nakradel, kar se je dalo skriti pod jopo, pravzaprav vse, kar se je dalo stlačiti za trebušni steznik. Vklp alarma ob izhodu pa sta preprečila s t.i. jammerjem oziroma manjšo elektronsko napravo za motenje signala. Njun posel je bil kar donosen, saj sta ob koncu tedna vsakič zbrala nekaj večjih torb ukradenega blaga za skupnih skoraj 20 tisoč evrov vrednosti. Ukradeno blago sta zbirala v nekem stanovanju v bližini koronejskega zapora; priložnostno skladišče je last nekega Tržačana, ki si je prislužil ovadbo na prostosti zaradi sodelovanja pri kraji.

Karabinjerji so ugotovili, da sta se moška navadno pripeljala v mesto ob sredah in se na Hrvaško vračala ob koncu tedna. Avtomobil sta najela v Italiji za daljše obdobje, vračala sta ga le za redne preglede. Med tednom sta se premikala od mesta do mesta in vsakič prespala v hotelu, kar tudi dokazuje donosnost posla. Ob petkih ali sobotah sta se vračala na Hrvaško, od koder je ukradeno blago nadaljevalo svojo pot na tuje trge. (sas)



Del ukradenega blaga je bilo včeraj na ogled na karabinjerski postaji v Ul. Hermet

KROMA



OB 70-LETNICI DRUGEGA TRŽAŠKEGA PROCESA

»Bili smo kot trdna veriga, vsa vas je bila vključena vanjo«

Spomini Elvire-Vere Vremec z Opčin na 2. tržaški proces in vojno dogajanje

Velik proces proti šestdesetim obtožencem, ki je v slovensko zgodovino prešel kot Drugi tržaški proces, se je 15. decembra zaključil z izvršitvijo petih smrtnih obsodb. Njegovi začetki pa segajo v pomlad 1940. leta, ko so fašistične oblasti izvedle na desetine aretacij. Sredi neke julijske noči so orožniki in kvesturini potrkali tudi na vrata družine Vremec v bližini zadržne prodajalne na Opčinah.

»Prišli so ponoči, take stvari so najraje delali v temi. V opensko kasarno so odvedli mene in sestro Aleksandro,« se spominja gospa Elvira-Vera Vremec, ki bo prihodnjo pomlad slavila 90. rojstni dan. »Tam so bile tudi Angela, Lojzka, Zdenka in številni moški. Spominjam se, da so me tolažili, saj sem bila najmlajša v družbi.«

Moške so nato odpeljali v koronejske zapore, pet openskih deklet pa »k jezuitom, kjer smo bile do spraševanja same, v samici. Med spraševanjem sem seveda vse tajila, potem so me odvedli v celico, ki je bila že polna. K meni je pristopila Bobkova sestra Ivanka (sestra tistega Viktorja Bobka, ki ga je fašistično sodišče kasneje obsodilo na smrt; op. nov.) in mi dejala: me politične zapornice ne odzdravljamo paznikom z rimskim fašističnim pozdravom! In tako je tudi bilo.«

V celici se Vera spominja Tatjane Šmuc, Olge Mahnič, Milene Martelanc, a tudi dejstva, da je morala spati na mizi, ker zanj ni bilo postelje ...in da je stranišče v celici zakrival le raztrgan paravan. »Kasneje sta se nam v zaporu pridružili tudi Dani Tomažič in Zita Perkan, zaprte pa so bile tudi Zora Perello, mladoletna Vojka Šmuc in mnoga druga dekleta, tudi z Goriškega. Ko so nune razumele, da nismo nevarne, so nam dovolile imeti odprta vrata celice. V bistvu smo se lahko prosto premikale po zaporu. Ko so slišale, da zna Zora igrati na harmonij, so nam dovolile sestaviti pevski zbor, saj je bilo med nami veliko cerkvenih pevk. Nune so bile zadovoljne, saj smo peke med nedeljsko mašo v kapelici. V primerjavi s kasnejšimi izkušnjami, ta prva aretacija ni bila huda. To obdobje je zaznamovalo predvsem veliko prijateljstvo.«

Januarja 1941 so Vero in Aleksandro izpustili. Nekaj časa sta mirovali, nato sta se počasi spet vključili v antifašistično mrežo. »V vasi smo bili vsi povezani, prevladoval pa je občutek strahu. Karabinjerji so ponoči redno

Zgoraj gospa Vera (prva z desne) na Primorskem dnevniku, spodaj pa na srečanju nekdanjih zapornic



udarjali po naših vratih in preiskali hišo: iskali so brata, ki je bil pri partizanih. Zelo sem se bala. Čakali smo na proces, vedeli smo, da se pripravljajo nekaj hudega. 15. decembra se je vas skrila za zakrita okna: nestrpno smo čakali in poslušali ropotanje kamionov, ki so na strelišče pripeljali pet obsojencev.«

Sodelovanje z odporiškim gibanjem in Osvobodilno fronto se je nadaljevalo skozi ves vojni čas. »Spominjam se, kako sta Zora in Vojka nosili letake in jih puščali v našem hramu. Bili sta zlati, simpatični, lepi. Me smo jih nato nosile čez Repen in Pliskovico do Ivanjega grada in še dlje. Bili smo kot trdna veriga, vsa vas je bila vključena vanjo, tudi trgovine. Pri nas doma smo pripravljali pakete s hrano in potrebščinami, ki smo jih nato skrili na dno voza in prekrili s kravjim gnojem. Kak otrok jih nato odpeljal na cilj. Jaz sem bila blagajničarka krajevne OF in sem imela na primer nalogo, da delim pomoč ženam, ki so ostale same.«

Marca 1945 so zaprli Vero in ves odbor openske OF, »ki sta ga meni, Milki in Juštini zapustila moj brat in moj fant preden bi šla v partizane. Gestapo me je odpeljala na Trg Oberdan, tu sem bila zaprta z italijanskimi zapornicami. Spraševalo so me, kako je zunaj, če je zmaga blizu, a jaz sem bila tako nezaupljiva in navajena molčati, da nisem odgovarjala na njihova vprašanja. Še danes me zaradi tega peče vest.«

V sobi, kjer so jo zasliševali, je bil kovček poln »pripomočkov« za mučenje, ki so jih uporabili tudi na njej. Ko so jo odvedli v Coroneo, v katerem je bil tudi njen brat (»on spodaj, jaz zgoraj«), ji je slovenski kolaboracionist pljunil v obraz in jo oklofotal. V zaporu je preživela več tednov. »Tako sem bila prestrašena, da vam ne morem povedati. Bala sem se, da me bodo odpe-

ljali v Rižjero in me tam zažgali. Nekega dne so nas odvedli v Rojan: tu smo ves dan čakale, a ker ni bilo dovolj kamionov, so le moške odpeljali v Nemčijo, nas pa odvedli nazaj v Coroneo. Zaradi posredovanja prijateljice, nas je nek sodelavec Gestapa vključil v seznam delavk. To nam je najbrž rešilo življenje. 20. aprila, na Hitlerjev rojstni dan, so nas izpustili.«

Vera je po vojni nekaj let delala v

upravi Primorskega dnevnika na Gol-donijevem trgu. Iz tistega urada je fotografija, s katere se smeje v družbi dveh kolegic. Skupinsko fotografijo pa je petdeset let po vojni posnel Mario Magajna: nekdanje zapornice so se zbrale v gostilni Dolenc in obujale spomine. »Bilo je zelo lepo srečanje. Tolkokrat smo rekly, da ga moramo ponoviti, a ga žal nismo. Zdaj pa je za marsikoga prepozno.« (pd)



Na Proseku v spomin Ignaciju Oti

Tudi na Proseku so se preteklo nedeljo spomnili Ignacija Ote, skladatelja, glasbenika, zborovskega dirigenta, pedagoga in kulturnega delavca, ki je dolgo let deloval prav tam. Ob 80-letnici rojstva in 10-letnici smrti je v organizaciji MoPZ Vasilij Mirk zaživel spominski večer z bogatim programom.

Pevski program sta soustvarjala MoPZ Valentina Vodnika in MoPZ Vasilij Mirk. Hčerka Damijana Ota je predstavila razstavo Ignacij Ota Njegova zgodba, ki jo je pripra-

vila sama. Poudarila je, da je zbranega materiala še veliko, saj je bil oče Ignacij zelo skrben zbiratelj in je doma hranil vso dokumentacijo in slike, zato je razstava le delček njegove zgodbe. Hčerka Damijana je nato predstavila še zbirko skladb Ignacija Ote za odrasle z bore Zborovska glasba, ki jo je uredil Aljoša Tavčar, o knjigi skladatelja Življenje darovano glasbi pa je spregovoril Boris Pangerc, ki jo je tudi sam uredil.

Večer je sklenil še ogled posnetkov s koncerta v Dolini, kjer je Ota pred smrtjo nastopil s slavnim solom Temna noč, ki jo je sam uglasbil.

Trst v središču za razvoj jedra mesta

Združenje tržaških trgovcev Confcommercio je dalo pobudo za ustanovitev združenja Trst v središču. Gre za omrežje, pri katerem sodelujejo trgovine, javni lokali in razne servisne službe, njegov namen pa je obuditi in spodbuditi mestno središče, da bi se trgovsko in turistično razcvetelo.

Tržaško mestno središče bo tako imelo svojo mrežo trgovcev, kot jo že imajo Sv. Jakob, Opčine in devinsko-nabrežinska občina.

Odbor za pravice pomorskih delavcev

V Trstu so pred dnevi ustanovili tako imenovani ozemeljski odbor za dobrobit pomorskih delavcev tržaškega pristanišča. Pri ustanovitvi so sodelovali pristaniško poveljstvo, tržaška pokrajina, tržaška občina špediterji v tržaškem pristanišču, pomorski agenti, čezalpski naftovod, pristaniška oblast, delavci na vlačilcih in drugi.

Povod za ustanovitev združenja je bila mednarodna konvencija o pomorskem delu, ki naj bi jo italijanski parlament v kratkem ratificiral. To naj bi bila nekakšna »ustavna listina« pravic pomorskih delavcev, tako na morju kot na kopnem, ki postaja v času vse večjega števila gusarskih napadov na ladje, nadvse aktualna.

Še danes razstava Ženska umetnost

V dvorani Fittke se bo danes zaključila razstava z naslovom Ženska umetnost, ki jo je privedlo združenje DFidapa v sodelovanju z odborništvom za kulturo tržaške občine. Razstavo je uredila Marianna Accerboni, ogledalo pa si jo je več kot tisoč ljudi. Razstavljena so dela Nore Carella, Egle Ciacchi, Anne D'Amore, Gabrielle Giurovich, Rossane Longo, Valdee Maniago Ravalico, Marte Potenzieri Reale in Edde Romanzin Starz. Zadnji voden obisko bo danes ob 11. uri.

Živela butara ...

V knjižnici Quarantotti Gambini v Ul. Lodole 6 bodo jutri predstavili knjigo Lucia Fabija Živela butara in topla voda. Šentjakobska zgodba iz Trsta v prejšnjem stoletju. Začetek ob 17. uri.

OPČINE - Danes Spominska svečanost na strelišču

Letos mineva 70 let odkar so pod strelom fašistične milice padli Viktor Bobek, Ivan Ivančič, Simon Kos, Pinko Tomažič in Ivan Vadnal, ki jih je Posebno sodišče za državno varnost obsodilo na smrt. Zgodilo se je namreč 15. decembra 1941 na openskem strelišču, kjer so v naslednjih letih fašistični in nacistični okupatorji skupno umorili še okoli sto ljudi slovenske, hrvaške in italijanske narodnosti.

Njihove žrtve se bomo spomnili danes na svečanosti, ki se bo ob 15. uri začela na openskem strelišču. Nastopil bo Tržaški partizanski pevski zbor, ki nosi ime po Pinku Tomažiču, priložnostna govornika pa bosta novinarka Poljanca Dolhar in zgodovinar Franco Cecotti. Udeleženci se bodo od tod v sprevedu napotili v Prosvetni dom, kjer bo spregovoril nekdanji predsednik Republike Slovenije Milan Kučan in spet zapel partizanski zbor.



OPČINE - Tradicionalna prireditev ZKB

Nagradili dobre dijake in študente

Veliko pozornost namenili Monografiji o Srečku Kosovelu, katere avtor je prof. dr. Janez Vrečko

Tudi letos je Zadrúzna kraška banka otrokom svojih članov, ki so se še posebno izkazali na lastni študijski poti, na tradicionalni decembrski prireditvi podelila štipendije. Letošnji dogodek pa je še dodatno obogatila predstavitev Monografije o Srečku Kosovelu, katere avtor je prof. dr. Janez Vrečko, ki predava na ljubljanski Filozofski fakulteti. Za glasbeno kuliso sta poskrbela violončelistka in pevka Andrejka Možina ter kitarist Marko Čepak, petkov spored pa je še dodatno popestril nastop pesnika in igralca Aleksija Pregarca, ki je občuteno recital s pesmi Kosovelovih pesmi. V svojem uvodnem nagovoru je predsednik upravnega odbora Zadrúzne kraške banke Sergij Stancich poudaril pomen tovrstnih kulturnih pobud, ki so letos zamenjale izid že tradicionalnega "institucionalnega" koledarja ZKB. Kraški denarni zavod je namreč v letošnjem letu lep del svojih sredstev namenil predvsem kulturnim in dobrodelnim pobudam.

Dobršen del petkovega poznega popoldneva je zasedla predstavitev Monografije o Srečku Kosovelu, ki so jo oblikovali Matija Ogrin z Inštituta za slovensko literaturo pri Znanstveno raziskovalnem centru Slovenske akademije znanosti in umetnosti, ki je knjigo izdalo, seveda s finančno pomočjo ZKB. Poleg njega sta izza predavateljske mize nastopila še prof. Tatjana Rojc in avtor knjige Janez Vrečko, ki je na opusu Srečka Kosovela opravil res izjemno in obsežno delo. V svojem krajšem nagovoru je Ogrin poudaril predvsem dejstvo, da je prof. Rojčeva pred leti izdala že pomembno publikacijo, v kateri so zbrana pisma Srečku Kosovelu, nato je spregovoril še o zbirki monografij o slovenskih literatih, ki je najstarejši tovrsten niz publikacij, saj izhaja že od leta 1946, z njim pa je začel prof. Anton Ocvirk.

Rojčeva je v svojem posegu literarno in umetniško uvrstila opus Srečka Kosovela, ki je ustvarjal v času, ki so ga na Tržaškem oblikovali slikar Avgust Černigoj, publicist Vladimir Martelanc, pesnica Fani Obidova in skladatelj Marij Kogoj. Monografija o Srečku Kosovelu izpod peresa prof. Vrečka je nastajala celih sedem let, o Kosovelu pa so v preteklosti pisali še drugi, denimo Boris Pahor, prof. Vrečko pa idealno nadaljuje delo najzlahtnejše veje slovenske literarne zgodovine, in sicer komparativistiko, ki so jo pred njim utemeljili Anton Ocvirk, Dušan Pirjevec in Janko Kos.

Janez Vrečko je v začetku svojega nagovora izrazil svoje veselje nad dejstvom, da se Monografija o Srečku Kosovelu predstavlja ravno na Opčinah, saj je bil ta kraj za tomajškega pesnika nekakšno okno v svet. Tja je Kosovel po navadi prihajal peš, v mesto pa se je spuščal s tramvajem. Zanimivo pa je, da Kosovel Trsta po požigu Narodnega doma ni več maral. V svojem kratkem življenju je pesnik prešel več ustvarjalnih faz, ki pa so vse tako ali drugače povezane s Krasom. Nekaj časa se je Kosovel identificiral v futurizmu, ki ga je na Slovenskem posebej ljubil Anton Podbevšek, nekatere futuristične prvne, ki jih je utemeljil Marinetti, denimo igrčkanje z jezikom in človekom, pa za Kosovela niso bile sprejemljive. Prvi, ki je Kosovela povezal s konstruktivizmom, je bil prav literarni zgodovinar Anton Ocvirk, zaradi teh svojih trditvev pa je doživljal veliko napadov in neodobranj. Zanimivo je, da je Kosovela s konstruktivizmom zblížal Ivo Grahor, ki se je po oktobrski revoluciji "vtihotapil" v Sovjetsko zvezo in bil nekaj časa tudi zaprt zaradi suma vohunstva, iz zapora pa ga je rešil Vladimir Martelanc. Grahor je bil po svojem povratku iz SZ izreden kulturni posrednik, Kosovel pa je po novih spoznanjih, ki mu jih je slednji posredoval, začel pojmovati znanost in literaturo ne več kot dve nasprotni si vedi, ampak je v njej videl popolno sintezo. V tem duhu sta likovna umetnika Černigoj in Stepančič leto dni po Kosovelovi smrti v tržaškem Ljudskem vrtu ustvarila Kons laboratorij, ki je požel zanimanje in odobranje v vseh tedanjih



Skupinska slika mladih, ki so si tokrat prislužili štipendijo ZKB

KROMA

pomembnejših evropskih umetniških krogih. Prof. Vrečko je svoj poseg sklenil s trditvijo, da kljub vsemu opravljenemu delu o Srečku Kosovelu nismo še izrekli zadnje besede.

Zadnji del petkovega srečanja v razstavnici dvorani ZKB je potekal v znamenju podelitve štipendij. Še pred samo podelitvijo pa se je predsednik Stancich odzval na nekatere polemike, ki so nastale v preteklih dneh v Vipavski dolini, in sicer

v zvezi z možnim odkupom Vipavske hranilnice s strani ZKB. Stancich je zmotilo predvsem dejstvo, da so nekateri vidni predstavniki slovenskega javnega življenja ZKB in njeno vodstvo enostavno ožigosali za "Italijane", kar je predsednik primerjal temu, da mati zapusti in se odda lji od lastnega otroka.

Štipendijo za uspešno zaključeno višjo srednjo šolo so v višini 500 evrov prejeli Nastja Slavec, Alen Čok, Tjaša Oblak,

Lucija Tavčar, Goran Kerpan, Tina Renar, Nik Skabar, Martina Jazbec, Nada Sossi in Miha Pečar. 750 evrov za uspešno opravljeno univerzitetno diplomu prve stopnje so podelili Lari Devetak, Lari Simoneta in Mateji Clarici, najvišjo denarno nagrado za univerzitetno diplomu pa so prejeli Kristijan Stopar, Mitja Naberger, Jasmina Sossi, Eva Krmec, Mateja Milič, Laura Venier in Ivana Zidarič.

Primož Sturman



Sneg pobelil kraške vrhove

Pa je prišel, sneg namreč. Decembar se je že prevesil v drugo polovico, pravega mraza, ki je bil sicer tudi pri nas značilen za to obdobje, pa od nikoder. V noči med petkom in soboto pa so se pojavile močne padavine, v nižini pretežno kot dež, v višjih legah pa je tudi snežilo. Bela odeja se je obdržala samo na vrhovih, vendar pa - po oceni strokovnjakov - napoveduje tudi skorajšnje znižanje temperature. (F. KROMA)

NOVINARSKI KROŽEK - Ob izteku leta

Praznična voščila

Srečanje tradicionalno prireja Novinarski krožek v sodelovanju z drugimi novinarskimi organizacijami



Zbrane je včeraj nagovoril predsednik krožka Roberto Weber, srečanja pa sta se med drugimi udeležila tudi tržaški župan Cosolini in škof Crepaldi

KROMA

Z baklami proti rasizmu

Nekaj sto ljudi se je sinoči udeležilo baklade proti rasizmu, ki so jo priredile mirovniške organizacije iz solidarnosti do dveh Senegalcev, ki jih je v torek v Firencah ustrelil italijanski desničarski skrajnež. Manifestanti so zahtevali, naj tržaški občinski svet obsodi umora v Firencah in naj opozori vlado na nedarnostjo rasističnih izpadov.

Na Radiu Trst A o mladinskem podjetništvu

V sklopu ponedeljke oddaje »Studio D«, ki ga predvaja Radio Trst A, se bosta novinarka Elena Leghissa in mladi ekonomist in družboslovec Mitja Stefancic pogovarjala o mladinskem podjetništvu v tržaški pokrajini. Med ekonomsko rubriko, ki je na sporedu med 12.00 in 12.30, bo redni gost oddaje predstavil izsledke iz študije »Smernice za promocijo mladinskega podjetništva«, ki jo je izoblikoval skupaj s kolegi iz Slovenskega raziskovalnega inštituta. Pobudnika študije sta Tržaška Pokrajina in Združenje mladih tržaških podjetnikov (Confcommercio Giovani).

Božo Rustja ob božiču v DSI

Društvo slovenskih izobražencev bo jutri imelo svojo zadnji večer pred božičnim in novoletnim premorom. V Peterlinovi dvorani bo tokrat gost pisatelj Božo Rustja, ki je tudi odgovorni urednik revije Ognjišče in avtor uspešnih Zgodb za pogum. Kot naslov svojega jutrišnjega razmišljanja si je postavil vprašanje »Kakšnega Odrešenika pričakujem?«. Izhodišče mu je znani ruski pisatelj Nikolaj Vasiljevič Gogolj in njegova izjemna komedija Revizor, v kateri opisuje pričakovanje revizorja v odročnem mestu. Brillantna komedija pa je po mnenju poznavalcev samo metafora človeškega pričakovanja in posmeh na to, koga ljudje pričakujejo. Kakšnega Rešitelja? Svojim gledalcem, bralcem in vsem nam zato ruski pisatelj postavlja vprašanje: Kakšnega Odrešenika pričakujete? Kakšnega Odrešenika naj bi pričakoval kristjan in kakšen se nam kaže v Svetem pismu, o tem bo jutri v DSI spregovoril Božo Rustja. Začetek ob 20.30.

Glasba in ples na praznik sv. treh kraljev

Ob prazniku sv. treh kraljev, 6. januarja 2012, odborništva socialnih služb občin Okraja 1.1 (Devin Nabrežina, Zgonik in Repentabor) organizirajo koso, na katerem so predvideni tudi glasba, ples in tombola, in sicer v restavraciji Križman v Repnu. Kosila se lahko udeležijo osebe nad petinšestdesetim letom starosti s stalnim bivališčem v občinah Devin-Nabrežina, Zgonik in Repentabor. Vpisovanje se bo začelo 19. decembra in bo trajalo nepreklčno do 12. ure 23. decembra 2011. Prijaviti se je mogoče: v tajništvu občine Repentabor ali občine Zgonik, od ponedeljka do petka od 09.00 do 12.00; na sedežu Socialne službe Okraja 1.1, Naselje sv. Mavra št. 124 - Sesljan, od ponedeljka do petka od 8.30 do 10.30.

Praznični fototrip 2011

Kljub ekonomski krizi, ki neizbežno pogojuje tudi naše kraje, so se na ulicah prižgale praznične lučke, trge pa krasijo osvetljene jelke. Ljudje se, tako ali drugače, pripravljajo na božični čas in prehod v novo leto. Kaj pa vi? Pošljite nam fototrip - svoj praznični fototrip, da bo tudi naša spletna stran nekoliko bolj praznična.

Posnetke opremi s komentarjem in pošljite na našo spletno stran www.primorski.eu ali na elektronski naslov tiskarna@primorski.eu.



Goriški prostor

Ulica Garibaldi 9
tel. 0481 533382
fax 0481 532958
gorica@primorski.eu

Primorski
dnevnik

DOBERDOB - Na srečanju sindikata SPI-CGIL o težavah upokoencev

Že leta izgublajo kupno moč, sedaj ob dodatnih 700 evrov

V doberdobski občini uspešneje kljubujejo naraščajoči stiski kot na Trziškem

Upokoenci že leta izgublajo kupno moč, zdaj pa jih bodo močno prizadeli tudi varčevalni ukrepi iz manevra rimske vlade predsednika Maria Montija. »Manever bo zlasti prizadel upokoence, ki mesečno prejema preko 1.400 evrov bruto pokojnine, kar znaša nekaj več kot 1.100 evrov neto. Nedvomno ne gre za visoke zneske, kljub temu pa se je Monti odločil, da dve leti teh pokojnin ne bodo uskladjali z inflacijo. Po naših izračunih bo ta odločitev upokoence drago stala, saj se bodo morali na leto odreči 700 evrom,« pojasnjuje Pino Novati, predstavnik SPI-CGIL za tržiško mesto okrožja, ki se je v petek udeležil tradicionalnega predprazničnega srečanja doberdobske sekcije sindikata upokoencev.

Uvodoma je spregovoril predsednik doberdobskih upokoencev, včlanjenih v SPI-CGIL, Olinto Zanier, za njim je Novati podal skrajno negativno oceno o vladnem manevru, ki po njegovih besedah najbolj oškoduje delavce, mlade in upokoence, medtem ko se le obrobno dotika velikih premoženj. »Monti ni nikakor prisluhnil predlogom sindikata, nikakor ni upošteval, da se že leta niža kupna moč upokoencev,« poudarja Novati in pojasnjuje, da se je zaradi visoke stopnje inflacije kupna moč upokoencev v zadnjih letih znižala za eno tretjino, tako da številnih izmed njih s težavo pridejo do konca meseca, čeprav so pred več leti zelo dobro živeli. »V goriški pokrajini polovica upokoencev prejema manj kot 1.000 evrov pokojnine, nižanje kupne moči pa je mogoče razbrati tudi iz povečanega obiska v menzah Karitas in drugih človekoljubnih organizacij,« pravi Novati in razlaga, da je v goriški pokrajini v zadnjih časih zelo naraslo število brezposelnih, veliko delavcev pa je tudi v dopolnilni blagajni in na mobilnosti. »Upoštevati je treba tudi skorajšnje poviške davka na dodano vrednost IVA in dodatka k davku IRPEF, sploh se bodo občine znašle v težavah zaradi nižanja prispevkov in sočasnega porasta povpraševanja po socialni pomoči. Čakajo nas res težki časi,« poudarja Novati.

V imenu doberdobske občine uprave je na srečanju z upokoenci spregovorila podžupanja Luisa Gergolet. Povedala je, da je gospodarska in politična kriza močno prizadela krajevne uprave. »Na področju socialnih služb dežela doslej ni zmanjšala

priliva denarja, tako da uspemo ohraniti nespremenjeno raven oskrbe. Če pa bo prišlo tudi do najmanjšega krčenja, bomo v velikih težavah, saj bodo morale občine same najti sredstva za socialno ogrožene družine in osebe,« razlaga Gergoletova in pojasnjuje, da negativne učinke gospodarske krize še zlasti krizo občutijo na Trziškem.

»Vsaka občina iz tržiškega mesta okrožja ima svoj solidarnostni fond. V Doberdobu ne uspemo razdeliti med družine vsega denarja, ki ga imamo na razpolago, v Trziču porabijo ves denar že po prvih treh mesecih v letu, potem pa morajo črpati dodatna sredstva iz občinskega proračuna,« razlaga Gergoletova. Po njenih besedah je v

občini Doberdob vloženih najmanj prošnji po pomoči glede na povprečje tržiškega mesta okrožja, kjer je socialno ogroženih družin veliko več, še najbolj pa so v težavah priseljenci, saj ob izgubi delovnega mesta nimajo sorodnikov ali prijateljev, ki bi jim lahko priskočili na pomoč v pričakovani na novo zaposlitev. (dr)



Pino Novati in Olinto Zanier na doberdobskem shodu upokoencev

BUMBACA

V TRZIČU Pomoč 300 socialno ogroženim osebam

Pred koncem leta bodo v Trziču z denarjem iz sklada za socialno ogrožene osebe pomagali 300 posameznikom. V zadnjih letih so na tržiški občini dotacijo za sklad postopoma višali; pred šestimi leti so skladu namenili 100.000 evrov, letos jih bodo namenili 260.000, kljub tolikšnemu povišku pa bodo komajda zagotovili pomoč vsem, ki so zanjo zaprosili. Do 30. novembra je prošnjo po pomoči vložilo 261 občanov, do konca leta pa predvidevajo, da bodo presegle prag 300 prošnji. V Trziču je poleg tega do 30. novembra 283 oseb vložilo prošnjo za koriščenje pomoči, ki jo zagotavljajo s prispevki iz deželnega solidarnostnega sklada.

GORICA - Občinska Demokratska stranka

Dall'Osto novi tajnik

Med njegovimi prioritetami zagotovitev pomoči mladim brezposelnim - Nasledil je Cingolanija



ENZO DALL'OSTO

FOTO.FV.

54-letni Enzo Dall'Osto je novi tajnik goriškega krožka Demokratske stranke. Izvoljen je bil na zasedanju občinskega direktiva, ki se je sestel v petek. Dall'Osto bo nasledil Giuseppeja Cingolanija, ki je s tajniškega mesta odstopil, potem ko je zmagal primarne volitve leve sredine in postal njen županski kandidat za občinske volitve, ki bodo prihodnje leto.

»Zelo sem počaščen, da so mi zaupali tajniško funkcijo, s katero prevzamam veliko odgovornost do stranke in sploh do celega mesta. Preživljamo težavno obdobje, Gorica trpi zaradi demografskega padca in visoke stopnje brezposelnosti med mladimi, da ne govorimo o naraščajoči socialni stiski. Vsak dan kapucini zagotovijo topel obrok sto osebam, 1.100 oseb je odvis-

ni od pomoči Karitas, še številne pa od Rdečega križa. Zaradi tega si moramo prizadevati, da bi ponovno zagnali goriško gospodarstvo in da bi na najboljši način nudili pomoč socialno ogroženim slojem iz našega mesta,« poudarja Dall'Osto, ki je v mestu poznan zaradi številnih dejavnosti, s katerimi se ukvarja. Že dalj časa je član ekipe civilne zaščite združenja karabinjerjev. Poleg tega je bil deset let predsednik rajonskega sveta iz Straža, predsedoval pa je tudi krožku Camillo Medeot. V zadnjem obdobju je opravljal blagajniško funkcijo v občinskem krožku Demokratske stranke.

»Pred sabo imamo veliko dela, zato pozivam vse Goričane, ki jim je Gorica pri srcu, naj tudi sami prispevajo k njenemu preporodu,« zaključuj Enzo Dall'Osto.

NA GORIŠKEM

Ob stavki zagotovljene samo osnovne storitve

Zaradi splošne stavke zaposlenih v javnem sektorju bo jutri lahko ovirano delovanje javnih uradov in struktur, v katerih bodo vsekakor nudili storitve, ki so zagotovljene po zakonu. Iz podjetij Isogas, Estpiu in Irsacqua sporočajo, da bodo med jutrišnjo stavko zagotovljene le osnovne storitve. Na občini v Trziču in Gorici bodo sprejemali prijave rojstev

in smrti, delovala bo pogrebna služba, zagotovljene bodo vse zdravstvene in socialne storitve, do katerih so krajevne uprave obvezane po zakonu.

»Vladni manever je nepravičen, ker hudo oškoduje delavce in upokoence, med njegovo pripravo pa se vlada ni zmenila za mnenje sindikatov,« pojasnjuje pokrajinski tajnik sindikata FP-CISL Massimo Bevilacqua in poudarja, da bosta najbolj prizadeta sektorja zdravstvo in sociala. Zaradi tega Bevilacqua poziva vse javne uslužbenke, naj se jutri vzdržijo od dela.

GORICA - Policija

»Tablete varnosti«

V lekarnah zgibanke proti goljufom

Starejši občani so tudi na ozemlju goriške pokrajine pogosto tarča goljufov, ki na najrazličnejše načine poskušajo si prilastiti njihov denar ali dragocenosti. Zato so pri goriški policiji pripravili informativno kampanjo, v okviru katere nameravajo priletne občane poučiti o tehnikah in zvijačah, ki se jih goljufi poslužujejo z namenom, da pridobijo njihovo zaupanje in jih nato prelisicijo. Da bi čim višje število ljudi prišlo v stik z informativno kampanjo, je policija navezala sodelovanje z goriško zvezo Federfarma, v katero so včlanjeni vsi lekarnarji iz goriške pokrajine. Zaradi omenjenega sodelovanja so informativno kampanjo poimenovali »Pillole di sicurezza« (Tablete varnosti); med drugim je predvidena tudi izdaja zgibanke, ki jo bo mogoče najti v vseh lekarnah goriške pokrajine.

Na zgibankah, katerih tiskanje je gmotno podprla ravno zveza Federfarma, so navedene koristne telefonske številke, na katere se lahko ljudje obrnejo v primeru obiska goljufov, sploh pa so tudi navodila, na podlagi katerih naj bi prepoznali goljufe. Policisti opozarjajo, da se morajo starejši občani držati osnovnih varnostnih pravil in z goljufi ne bodo imeli težav, prvo med temi pravili pa pravi, da nikakor ne smemo izročati denarja in dragocenosti osebam, ki jih ne poznamo.

Z goriške kvesture pojasnjujejo, da so lekarne razpršene po celotnem ozemlju pokrajine, med njihovimi najbolj pogostimi obiskovalci pa so ravno priletni občani. Zaupanje, ki ga ti imajo v svojem lekarnarju, bo po mnenju policistov nedvomno prispevalo k temu, da bo informativna kampanja uspešna in da bo dosegla čim več ljudi.

GRADIŠČE

Novinarji zahtevajo odprtje CIE

Novinarski sindikat FNSI zahteva, naj se vrata centra za priseljence CIE v Gradišču odprejo novinarjem, kot velja za vse ostale centre CIE in CARA iz Italije. Nova notranja ministrica Annamaria Cancellieri je namreč pred nekaj dnevi podpisala sklep, ki je zamrznil prepoved vstopanja v centre CIE in CARA, ki je stopila v veljavo aprila zaradi množičnih prihodov priseljencev iz severne Afrike. Predsednik novinarskega sindikata Roberto Natale je pred dnevi opozoril, da sklep o zamrznitvi prepovedi obiskov ne velja za vse centre CIE in CARA, saj novinarji še vedno ne smejo vstopiti v center CIE v Gradišču. Z notranjega ministrstva so zato Nataleju sporočili, da je sklep splošen, vendar morajo posamezni prefekti preveriti, ali novinarji lahko vstopijo v posamezne strukture. »To je zelo dobra novica,« ugotavlja Natale, ki je zadovoljen, da bodo končno novinarji lahko spet poročali o življenjskih razmerah in pravicah priseljencev, ki so nastanjeni v centrih CIE in CARA. Natale pri tem opozarja, da so se za vstop novinarjev v centre za priseljence zavzele številne organizacije; njihova prizadevanja bodo končno poplačana.

Zapora na hitri cesti

Zaradi rušenja starega nadvoza pri Gradišču bo danes do 10. ure zaprta hitra cesta med Gorico in Vilešem; obvoz bodo uredili po deželni cesti. Zaradi gradbenih del na cestišču pa bodo jutri zožili vozni pas, ki z avtoceste A4 vodi proti cestninski postaji pri Vilešu. Na avtocesti bo zaprt tudi del reševalnega pasu.

Primorski **NOVI GLAS**

GOSPEL 2011
KONCERT VRHUNSKE ČRNSKE DUHOVNE GLASBE

EARL BYMUN & AS WE ARE
in CORA »SISTER« ARMSTRONG

Torek, 27. decembra 2011, ob 20.30
v Kulturnem domu v Gorici (ul. I. Brass 20)

Vstopnina: redni 10,00 €; znižani 7,00 €
Info: Kulturni dom Gorica
tel. 0481-33288; email info@kulturnidom.it

Koncertna sezona 2011/2012

BOŽIČNI KONCERT
Benjamin Britten - A CEREMONY OF CAROLS
Patrick Quaggiato, Aleksander Vodopivec -
Priredbe slovenskih božičnih pesmi

Nataša Jakopič, sopran, Martina Kocina, mezzosopran
Dekliška vokalna skupina BODEČA NEŽA
Jasna Corrado Merlak, harfa
Orkester ArsAtelier
Mateja Černic, dirigent

Kulturni center Lojze Bratuž, torek, 20. Decembra 2011, ob 20.30

Predprodaja vstopnic na tel. 0039 0481 531445
ali po e-mailu: info@kclbratuz.org



GORICA - Dan odprtih vrat na višjih srednjih šolah

Otroci zadržani, starši spraševali

Profesorji opažajo porast zanimanja za tehnične in znanstvene predmete

Tudi letos so se vrata slovenskih višjih srednjih šol v Gorici odprla novim, bodočim učencem in njihovim staršem. Kljub dežju so se v petek po dolgih belih hodnikih, ki povezujejo poklicno-tehnični in licejski pol, zadrževale skupine zainteresiranih staršev in otrok, ki so imeli priložnost, da spoznajo bodoče profesorje in profesorice, ki so jim skušali obrazložiti šolski program in jim v grobem prikazati, kakšna so njihova pričakovanja za uspe-

šno izpolnitev študija. Otroci, ki se odločajo za vpis na licej, bodo morali izbrati med humanističnim, znanstvenim ali klasičnim. Tisti, ki se odločajo za tehnično smer, pa so si ogledali državni poklicni zavod za trgovske dejavnosti Ivan Cankar, državni zavod za upravo, finance in marketing Žiga Zois in državni industrijski tehnični zavod za informatiko in telekomunikacije Jurij Vega.

Obisk staršev in otrok je bil zado-

voljiv, sploh na slovenskih višjih srednjih šolah pričakujejo, da se bo tudi število vpisov oddržalo med 10-15 dijakov na razred. Poleg tega pa pričakujejo tudi večje zanimanje za znanstvene in tehnične smeri. V različnih razredih, kjer je potekalo srečanje, so predvsem starši radovedno oblegali profesorje z vprašanji. Otroci, ki so se znašli v nepoznani stavbi in s številnimi novimi obrazi, so pa bili bolj zadržani. Mogoče so bili prestrašeni nad tem epohalnim skokom proti odraslemu življenju, po poti resnosti in težkih knjig. Držali so se v bližini dolgih sten šolskega centra, ki so v večernih urah na pol prazne, delovale res malo zastrašujoče. Poleg tega so se otroci morali soočiti s prvo težko odločitvijo v svojem življenju. Malo jih je bilo dokončno prepričanih nad izbrano smerjo. Tudi tisti, ki so gojili sanje o bodočem poklicu ali učni smeri, so jih varovali pred tujimi ušesi. Sami starši so se zdeli najbolj zaskrbljeni pred preveč odločnimi hčerkami ali sinovi.

V današnji dobi negotovosti se je človek prisiljen prilagajati spreminjajočemu se svetu. Poleg tega - če se se porušila vsa prepričanja, ki so zaznamovala prejšnje stoletje, ni razloga, zakaj se ne bi spremenili v roku petih let tudi programi mladega človeka. Vsi starši pa upajo, da se njihov otrok ne bo odločil za smer, ki bi se izkazala za napačno. Tudi če se to zgodi, ne gre obupati, kajti danes je po mnenju mnogih potrebno biti elastičen, vedno pripravljen na vse. Vsi pričakujejo, da se otroci v tem obdobju oblikujejo v mlade ljudi, da si pridobijo učne navade in da osvojijo dobre osnove, na katerih bodo potem lahko gradili znanje, ki jih bo pripeljalo do poklica. Pri tem pa se mnenja mamic in očetov malce razlikujejo, kajti za mame je najvažnejše to, da bodo njihovi otroci srečni, za očete pa, da dobijo delo. Srmežljivi pogledi bodočih učencev so pred vsem tem bežali po tleh stavbe. Njihovi roznati obrazi so ob prvih vprašanih še močnejše zardeli. Po prvih plahih poskusih pa so le pridobili pogum in bolj samostojno nastopali in predstavili svoja mnenja. Več od njih se je zdelo navdušenih nad možnostjo novega študija. Ko pa so starši začeli govoriti o tem, da bi bilo boljše, da bi otroci obiskovali tuje univerze, ki jih bolje pripravijo na znanje tujih jezikov in na jutrišnji svet, so se zdeli otroci bolj zadržani.

Novost nove šole in bolj resnega študija je za otroke velik zalogaj, če pa se njihove misli usmerijo v tako oddaljeno prihodnost, ki bi jih projicirala v tuje kraje daleč od hišnih gotovosti, se njihovi pogledi zmedejo, skušajo zbežati, presenečeni nad odgovornostjo in samoto, v katero jih usmerjajo starševski projekti. Tako daleč od družinske toplote, igre, prijateljev, v neznanu, odraslo življenje! Seveda ni lahko, zato jim želimo vso srečo. Dodatne informacije so na voljo na spletni strani www.solskicenter.net.

Jan Mozetič



Za nižješolce je bil privlačen zlasti laboratorij (levo); spoznavanje šolske ponudbe (spodaj)

FOTO J.M.



GORICA - NOVA GORICA - »Glas ženske«

Neizrečenim in odvečnim besedam posvečajo natečaj

Udeleženke morajo svoje elaborate oddati do 6. februarja

Tema letošnjega literarnega natečaja Glas ženske je »Neizrečene besede, odvečne besede«. Besede lahko včasih prizadenejo, izbruhnejo v trenutku jeze, so neprimerne, a se vrnejo nazaj. Ostanejo za vedno, neizbrisane v spominu tistega, ki jih je izrekel, in tistega, ki jih je prejel. Včasih pa besede ostanejo le želje, misli, drobci duše, ki jih zaradi pomanjkanja poguma ali časa nismo uspeli izreči. Ostanejo neizgovorjene. Besede nežnosti, besede, s katerimi izražamo ljubezen, hvaležnost, upanje, pa tudi spoštovanje, ali besede, s katerimi se branimo. Katere so tiste besede, ki jih šenske zamolčijo, in katere so odvečne besede, ki jih nehoti izrečejo, ko so prizadete?

Razpis natečaja je objavljen na spletnih straneh goriške pokrajine www.provincia.gorizia.it in mestne občine Nova Gorica www.nova-gorica.si pod rubriko »aktivni razpisi«. Udeleženke, višješolske oz. ženske nad 30. letom starosti, morajo svoje elaborate, ki ne smejo biti daljši od štirih tipkanih strani, oddati do 6. februarja. Zmagovalka med višješolkami bo prejela nagrado 500 evrov, zmagovalka med ženskami nad 30. letom starosti pa 400 evrov.

GORICA - Tečaj in dogodek na Ad formandumu

Marketing za promocijo teritorija in vse bolj komunikativni vinogradniki

Turistični in enogastronomski sektor v širšem pomenu besede sta v naši deželi bogata in pobud za valorizacijo tipičnih proizvodov je še in še. Izobraževalna agencija Ad formandum je občutljiva do potreb teritorija in s svojimi storitvami prispeva k razvoju prostora in operaterjev, ki na njem delujejo. V to smer gre tečaj na podiplomski stopnji Marketinške strategije za promocijo teritorija. Izvedenec v marketingu analizira tržišče (izdelke, potrošnike, konkurenco), določi target potrošnikov in njihove potrebe ter segmentacijo porabnikov, opredeljuje najprimernejši marketing »mix« za doseganje izbrane ciljne skupine (kombinacija proizvodov, cen, distribucijskih kanalov in poslovne komunikacije. To so osnove marketinga, ki jih bodo pridobili udeleženci omenjenega programa. Poleg splošnih osnov bodo imeli priložnost soočanja z operaterji.

Tečaj je namenjen odraslim brezposelnim osebam z univerzitetno diplomino in z bivališčem na območju dežele FJK; izobraževanje traja 80 ur in bo potekalo od februarja do junija 2012. Izbor kandidatov bo 12. februarja; zainteresirani se lahko že sedaj vpišejo na tajništvo zavoda v Gorici (Korzo Verdi 51, tel. 0481-81826, go@ad-formandum.eu).

Pozornost do teritorija in iskanje sinergij z gospodarskimi dejavniki v luči

RONKE - Jubilejni koncert

Starši Ensemble deset let s petjem spodbuja sožitje



Starši ensemble med koncertom (zgoraj); udeleženci večera (spodaj) BONAVENTURA



Sproščena, prisrčna in dosledno dvojezična proslava v avditoriju v Ronkah je bila okvir za praznovanje 10-letnice mešanega pevskega zbora Starši Ensemble, ki ga je organiziralo Združenje staršev slovenske osnovne šole in vrtca v Romjanu pod pokroviteljstvom ronške občine. Med številnimi udeleženci so izstopali predsednik pokrajine Enrico Gherghetta, podžupanja občine Doberdob Luisa Gergolet in župan občine Miren Kostanjevica Zlatko Martin Marušič. Ronška odbornica za stike s slovensko narodno skupnostjo Elena Cettul je v slovensčini poudarila, da je navdušena nad dobrim in tvornim sodelovanjem z Združenjem staršev, sploh pa je ponosna nad dosežki in poslanstvom zbora Starši Ensemble. Pokra-

jinska predsednica Zveze slovenskih kulturnih društev in pokrajinska svetnica Vesna Tomsič je pozdravila v imenu deželnega predsednika Igorja Tute in pohvalila dosego tako visokega jubileja. Ravnateljica Večstopenske šole Doberdob Sonja Klanjšček je poudarila dejstvo, da pri vzgajanju šola ni dovolj, ker je v današnjih časih potrebna predvsem vzgoja skupnosti, za kar pa v Romjanu in Ronkah uspešno skrbi združenje staršev.

Zbor Starši Ensemble je nato postregel s paletno predvsem avtorskih pesmi, ki so nastale ob različnih priložnostih. Pesem »Dan Veselja« je na primer posvečena padcu meje med Slovenijo in Italijo, s pesmijo »Semo Fora« so leta 2009 zmagali festival Cantafestival della Bisiacaria. Na odru so kakor gostje nastopili tudi učenci osnovne šole Cirila Kosmača iz Pirana pod vodstvom zborovodkinje Zlatke Knez. Spremljala jih je ravnateljica Zlata Marušič. Pevovala Silvia Pierotti je nato v slovensčini in italijanščini predstavila priložnostno zgoščenko, ki vsebuje tako avtorske kot tudi ljudske pesmi v slovensčini, italijanščini ter v bežjaškem in sicilskem narečju. Besedila skupno 35 pesmi so prispevali Boris Černic, Damiana Kobal, Liliana Visintin, Mario Furioso, Marina Zucchi in Livio Glavič. Predsednica ZSKD Vesna Tomsič je ob koncu večera z Gallusovo značko nagradila pevce Giulio Alfano, Damjano Colarich, Giovannija Donniniya, Valterja Jarca, Damiano Kobal, Ornello Lusina, Maria Minetta, Silvio Pierotti, Adriana Siva, Giuse Scornavacca, Paolo Stafutti, Eldo Tence, Fausta Vucka, Franca Perica in Borisa Černica. Predsednica združenja staršev Damiana Kobal pa se je vidno ganjena zahvalila vsem, ki so v teh letih pripomogli k rasti tako Združenja kakor zbora ter tako pripomogli k sožitju med Slovenci in Italijani v Laškem. Med družabnostjo po proslavi je zbor skupaj s publiko zapel še »Vstalo Primorsko«. (pz)



GORICA - Sinoči v oživiljenem samostanskem kompleksu sv. Klare

Novi muzej odprli mojstri italijanskega »novecenta«

Iz naših krajev Zoran Mušič, Lojze Spazzapan, Gino Parin in Afro - V marcu na vrsti Frece Tricolori



Muzej sv. Klare so sinoči odprli z razstavo likovnih del, ki govorijo o tem, kako umetnost gleda na okolje, kako se z njim sooča in kako vpliva na percepcijo, ki jo imamo o okolju. To se odraža tudi v novem muzeju na vogalu med Ulico sv. Klare in Korzom, ki so ga začeli obnavljati leta 1999 z deželnim denarjem za Jubilej 2000, ga za obdobje treh mesecev odprli leta 2000 in ga nato za nadaljnjih deset let spet zaprli, ker obnova ni bila dokončana in ker se vsebinski načrt zanj ni obnesel.

Z včerajšnjim dnem je muzej ponovno odprt in spreminja percepcijo, ki jo imajo občani o lastnem mestu, saj je nekdanji samostanski kompleks, ki sega v sedemnajsto stoletje in je bil med prvo svetovno vojno poškodovan, oživiljen z novo vsebino - poleg univerze so v njem še stanovanja in naj bi postal eden izmed najbolj privlačnih polov Gorice. Če bodo seveda vsebine prave. Začeli so z razstavo 62 likovnih del iz zbirke bančne skupine Intesa Sanpaolo, ki bodo na ogled do februarja prihodnjega leta. Marca pa bo na vrsti povsem drugačna razstava. V Gorico bodo pripeljali razstavo o letalski akrobatski eskadrilji Frece Tricolori, ki so jo v novembru prikazali v dvorani poslanske zbornice italijanskega parlamenta; postavili so jo ob 50-letnici eskadrilje in 150-letnici združitve Italije. Vprašanja, kaj bo sledilo in če bodo v novem muzeju našle mesto tudi stalne zbirke ter kako se ga bodo še posluževali, včeraj niso dobila odgovorov. Glede tega je župan Ettore Romoli le povedal, da se bo morala občina spopasti s problemom denarja za vzdrževanje in delovanje muzeja, ki zaseda 1.200 kv. metrov na štirih nadstropjih in se zaradi svojih značilnosti - leseni elementi, nizki stropi ... - močno razlikuje od klasičnih razstavišč. Izrazil je vsekakor prepričanje, da je pravi kulturni biser in prestižno razstavišče v centru mesta, ki ga je Gorica potrebovala. Pohvalo je izrekel občinskim uslužbenecem, ki so v pičlih dveh mesecih, od kar so delavci zapustili gradbišče, rešili vse tehnične težave in pridobili dovoljenja za odprtje muzeja. Tokrat so se izkazali z učinkovitostjo, je dodal pred občinstvom, ki je napolnilo podstrešno dvorano, ki je iz varnostnih razlogov lahko opremljena le z 90 sedeži.

Ljudi na sinočnjem odprtju pa je bilo veliko več. Prišli so tudi predstavniki krajevnih oblasti in uprav, bank in fundacij, ki so pri razstavi sodelovale. Poleg župana so jih nagovorili deželni odbornik za kulturo Elio De Anna, izredni komisar podjetja, ki upravlja Vilo Manin, Enzo Cainero, in Francesco Tedeschi, ki je za goriško razstavo opravil selekcijo del in našel zanje skupni imenovalec: odnos do teritorija. Sinoči je bilo tudi povedano, da je to le »pokušnja« izredno bogate zbirke - preko 2.700 umetnin iz dvajsetega stoletja -, ki jo je bančna skupina Intesa San Paolo zbrala s prevzemom bank in njihovih likovnih zakladkov. Najbolj dragocen in številčen fond je prišel s spojitvijo bank Intesa in Commerciale Italiana. Pri slednji likovnih del niso kupovali za krašenje pisarn, temveč izbirali so jih na podlagi zgodovinsko-umetniške presoje. Zato so v zbirki domala vsi protagonisti t.i. italijanskega »novecenta«, med njimi tudi štirje mojstri iz naših krajev - Zoran Mušič, Lojze Spazzapan, Gino Parin in Afro -, ki so zastopani na krstni razstavi v novem Muzeju sv. Klare. (ide)

VILA MANIN

Razstava Jožeta Ciuhe bo poklon Slovincem

Dogodek, s katerim so odprli Muzej sv. Klare, sta omogočila Vila Manin in njen izredni komisar Enzo Cainero, na katerega se je župan Ettore Romoli na začetku poletja obrnil s prošnjo, naj pomaga pripeljati v Gorico prestižno razstavo. Vila Manin ne skrbi le za razstave na dvorcu pri Codroiu, temveč deluje kot generator ali partner likovnih pobud po Italiji in v tujini; v zadnjem letu so sodelovali pri kar devetih razstavah. Omembo pa zasluži, kar je Cainero izpostavil na včerajšnjem odprtju. Povedal je, da je novi goriški muzej za Vilo Manin zanimiv tudi zaradi bližine Slovenije. Navedel je, da število slovenskih obiskovalcev Vile Manin raste in da je priliv Slovencev vedno bolj relevanten. »Ko je v Sloveniji kak državni praznik, tudi med tednom, se k nam pripelje od 800 do tisoč Slovencev. Tudi njim v čast bomo septembra prihodnjega leta v Vili Manin odprli razstavo del slikarja Jožeta Ciuhe,« je v Gorici napovedal Cainero.

Eno izmed štirih nadstropij novega muzeja z likovnimi deli na stenah (zgoraj), nabito polna podstrešna dvorana na sinočnjem odprtju (desno)

SCLAUZERO, BUMBACA

TRŽIČ - Ladjedelništvo v Pancanu

Sprejemni center zametek muzeja



Odprtje sprejemnega centra

V tržiški delavski četrti Pančana so včeraj odprli sprejemni center, v katerem bodo na ogled eksponati in dokumenti o zgodovini te industrijske mestne četrti. Pančana so začeli graditi takoj po odprtju tržiške ladjedelnice leta 1908, uresničitev sprejemnega centra pa je prvi korak na poti do ovrednotenja njegove zgodovine. V prihodnjih letih namerava namreč tržiška občina v Pančanu urediti širši muzej ladjedelništva, ki bo skupno meril 1.400 kvadratnih metrov.

»S sprejemnim centrom in sploh z muzejem ladjedelništva hočemo ovrednotiti zgodovino Pančana, za kar je potreben doprinos čim širšega kroga ljudi,« je na včerajšnjem slovesnem odprtju poudarila tržiška županja Silvia Altran, medtem ko je Davide Jannis, predsednik tržiškega kulturnega konzorcija, pojasnil, da bo lahko vsakdo prispeval svoje pričevanje za obogatitev muzeja. Osebe sprejemnega centra bo namreč posnelo pričevanje vseh, ki so delali v ladjedelnici in živeli v Pančanu, zbirali bodo tudi fotografije in dokumente.

Krajevni muzej ladjedelništva bodo predvidoma odprli leta 2014. Uredili ga bodo v poslopju, t.i. Ex Albergo Opera, ki ga je tržiška občina odkupila za tri milijone evrov. Za opremljanje muzeja bo potrebnih 1.766.000 evrov, od katerih jih bo občina iz svojega proračuna dala na razpolago 440 tisoč, 1.300.000 evrov pa bo evropskega prispevka.



ŠKOCJAN - Tradicionalni praznik

Lučke treh občin

Podrli tudi vezi med Jadrom in slovenskim društvom iz Škocjana v Podjuni

Trije župani pred prižigom lučk na jelki

FOTO K.M.



Pobratene občine Divača, Škocjan ob Soči in Škocjan v Podjuni so prejšnjo nedeljo potrdile prijateljske vezi, ki jih družijo že veliko let. Predstavniki treh občin so se zbrali v obsoškem Škocjanu, kjer so dopoldne v okviru praznovanja zahvalne nedelje kmetje poklonili župniji poljske pridelke, ki so jih nato izročili družinam v stiski. Po maši so o pomenu kmetijstva spregovorili županja Silvia Caruso, podpredsednica goriške pokrajine Mara Černic in deželni svetnik Giorgio Brandolin.

Popoldne je bil na vrsti kulturni program v sotoru pred občino. Nastopili so folklorna skupina »Costumi bisiachi« iz Turjaka - tokrat tudi s podmladkom, mladi koroški kantavtor Kres Linc, mladinska godba na pihala Mavrica iz Divače, zbor Angelo Capello iz Beljana, pihalni orkester Candotti iz Pierisa ter pevska zbor osnovne šole in ni-

Ob vpisu v prvi razred

Večstopenjska šola Doberdob prireja informativna sestanka za starše ob vpisu v prvi razred osnovne šole, in sicer jutri ob 16. uri v šoli na Vrhu, ob 17. uri pa še na osnovni šoli v Sovodnjah.

Čezmejna zdravica

Na sedežu goriškega zdravstvenega podjetja bo jutri popoldne predpraznično srečanje s predstavniki šempetrske bolnišnice. Šempetrsko delegacijo bo vodil direktor bolnišnice Silvan Saksida, goriško zdravstveno podjetje bo predstavljal direktor Gianni Cortiula.

Štandreški praznik

V štandreški cerkvi bo danes ob 15. uri Praznik miru in prijateljstva, na katerem bodo zbirali prispevke za Unicef. Sledila bo družabnost na trgu, ki bo med prireditvijo zaprt promet.

Razstava v Galeriji Kosič

V Galeriji Kosič v goriškem Raštelu (vhod skozi trgovino obutev Kosič) bo danes ob 11. uri odprtje razstave Univerze za tretje starostno obdobje.

Božičnica v Gabrjah

Kulturno društvo Skala prireja jutri ob 19.30 na sedežu v Gabrjah božičnico. Nastopili bodo mladinski mešanji zbor Neokortex, ženska vokalna skupina Jezero in moški zbor Skala.

Srečanje v Podsobotinu

Na kmečkem prehodu pod Sabotinom se bosta v sredo, 21. decembra, ob 19. uri srečali krajevni skupnosti Pevma-Oslavje-Štnaver in Podsobotin; zapel bo moški zbor Štnaver.

Malčki bodo nastopili na Vrhu

Božičnica z nastopi otrok rupenskega vrta in vrhovske osnovne šole bo v sredo, 21. decembra, ob 18.30 v kulturnem centru Danica na Vrhu.

Energetska varčnost

Na sedežu Fundacije Goriške hranilnice v Gorici bo jutri ob 14.45 okrogla miza o energetske varčnosti športnih objektov. Srečanje prireja atletska zveza v sodelovanju s studiom BensaPM.

Knjiga o goriških kovancih

V palači Attems-Petzenstein na Kornu v Gorici bodo jutri ob 18. uri predstavili knjigo o goriških kovancih z naslovom »La monetazione goriziana«.

14. decembra v Pancanu in 20. decembra v Romansu Nova zdravstvena organizacija na teritoriju

Preizkušanje z uvajanjem Bolničarja teritorialne ekipe

Posoško zdravstveno podjetje št. 2 se je zavzelo in zato uvaja v dveh krajevnih stvarnostih preizkušanje organizacijskega pristopa teritorialnih dejavnosti, ki se poimenuje Bolničar teritorialne ekipe (v ital. IET). Omenjena kraja sta Romans v okraju Zgornjega Posočja in Pancan v okraju Spodnjega Posočja. Predstavitev nove ureditve in posledično začetek dejavnosti sta določena za Pancan 14. decembra ob 16. uri in za Romans 20. decembra prav tako ob 16. uri.

Bolničar teritorialne ekipe (IET) sodi med strateške nosilce teritorialnega načrtovanja Posoškega zdravstvenega podjetja, ki bo v letu 2012 poskušalo razviti in preurediti storitve z nastavitvijo omrežnega sistema in s proaktivnim pristopom. »Z izrazom proaktivnost – razlaga Meri Marin, odgovorna za bolničarsko službo Posoškega zdravstvenega podjetja 2 – razumemo uvajanje operativnih strategij in pristopov namenjenih predhodnemu poznavanju pojavov in potreb.«

Bolničar teritorialne ekipe bo stičišče omrežja strokovnjakov zdravstvenega podjetja in drugih zunaj njega, ki si bodo prizadevali – poleg nudenja neposredne pomoči uporabnikom – tudi za povezavo med javnimi teritorialnimi službami in zasebne sociale. Zelo tesen bo odnos s socialnimi delavci in zdravniki splošne prakse, ki so bili

vključeni v sodelovanje že med načrtovanjem nove ureditve.

»Splošen cilj Teritorialne ekipe – tako razlaga zdravstveni ravnatelj Zdravstvenega podjetja Marco Bertoli – je omogočiti razvoj zdravstvene kulture in prakse, ki naj zasledujeta širjenju in vzdrževanju zdravstvenega stanja z utrjevanjem avtonomije odločanja oseb in zagotovili ob sodeluželbi bolnišničnih specialistov v teritorialnih dejavnostih, da bo ponujena oskrba raznolika ter kakovostna glede tako glede vsebin kot tudi storitev.«

Bolničar teritorialne ekipe bo izvajal svoje naloge na treh ravneh: v ambulanti z nudenjem storitev uporabnikom, ki se bodo tja zatekali; na domu tudi z utrjevanjem zdravja in informiranjem družinskih jeder; v omrežju kot spodbujevalec ne le institucionalnih virov prisotnih na teritoriju, temveč tudi neformalnih, ki tam obstajajo, s spodbujanjem povezav med različnimi službami.

Bolničarja bosta začela s svojim delom na teritoriju že v mesecu decembru na načine in z urniki, ki jih bodo kasneje dopolnjevale dejavnosti drugih izvedencev, prilagojene potrebam, ki bodo izvirale od samih uporabnikov.

Prva nagrada za poster »Novi sistemi upravljanja za spodbujanje zdravja«

Posoško podjetje za zdravstvene storitve št. 2, sedež Usklajevalnega središča omrežja bolnišnic in zdravstvenih služb za spodbujanje zdravja v Furlaniji Julijski krajini, se je udeležilo 14. Vsedržavne konference omrežja HPH; slednje se je porodilo na mednarodni ravni na spodbudo Svetovne zdravstvene organizacije z namenom, da se v bolnišnicah in zdravstvenih službah uveljavljajo načela, pristopi in metode za spodbujanje zdravja v smislu »procesa, ki naj omogoča osebam, da izvajajo večji nadzor nad svojim zdravjem in ga izboljšujejo.«

Pobuda je potekala v kraju Levico Terme v pokrajini Trento od 30. novembra do 2. decembra 2011. Konferenca je pomembno vsakoletno srečanje za medsebojno informiranje, izmenjavo izkušenj in znanj ter za poglobljanje med vsemi strukturami, izvedenci in socialnimi dejavniki, ki si prizadevajo za izdelavo strategij, načrtov in dobrih praks, da bi utrjevali znanje bolnikov, osebja in skupnosti.

Posoško zdravstveno podjetje št. 2 je predstavilo številne dobre prakse za širjenje zdravja, preprečevanje obolenosti in skrbi za mlade, ostarele in zdravstvene delavce. Med ustnimi poročili je Deželna koordinacija omrežja HPH predstavila projekt, ki je potekal usklajeno z osmimi podjetji, včlanjenimi v omrežje Furlanije Julijske krajine za organizacijsko dobro počutje in zakon o posledični iztrošenosti na delovnem mestu, saj ni zanemarljiv vpliv psiho fizičnega zdravja operaterjev na kakovost zdravstvene oskrbe v času, ko se krčijo sredstva in se viša srednja starost zaposlenih.

Projekt za prijazen nasmeh v okviru drugega predstavljenega poročila je bil zelo upoštevan zaradi poudarjenih načel enakosti in zmanjšanja razlik. Poročal je dr. med. Giulio Tamburlini, odgovorni goriškega oddelka za odontostomatologijo, o zaščiti zobnega zdravja naraščajnikov, ki se nahajajo v težkih socialnih in ekonomskih pogojih. Dr. med. Marco Bertoli, zdravstveni ravnatelj Posoškega zdravstvenega podjetja št. 2 je bil moderator vzporednega zasedanja z naslovom *Enake možnosti glede dostopnosti in kopro-*

dukcija zdravstvenih ter socialno zdravstvenih služb. Dr. med. Cristina Aguzzoli je predsedovala vzporednemu zasedanju z naslovom *Prispevek za izboljšanje življenjskih slogov in razvoj zdravega vedenja*. Luisa Giacomini je sodelovala v znanstvenem odboru za ocenjevanje posterjev skupaj z osmimi drugimi izvedenci omrežij HPH iz vse Italije.

Projekt *Novi sistem upravljanja za spodbujanje zdravja*, ki je bil uresničen s Tržaškim podjetjem za zdravstvene storitve št. 1, je zmagal prvo nagrado v razredu *posterji* med 109 osnutki, ki so prispeli iz vse Italije. Gre za pomembno priznanje organizaciji, ki pod režijo zdravstvenega ravnateljstva Posoškega podjetja, povezuje v omrežju različne stvarnosti, ki omogočajo državljanu usklajeno povezane postopke od spodbujanja zdravja do preprečevanja in zdravljenja bolezni. Vse te dobre prakse se povezujejo in prepletajo z institucijami in organizacijami, ki nimajo zdravstvenega značaja in delujejo na teritoriju (Občine, INAIL, FederSanità, ANCI itd.); namen je doseči kapilarno razširjenost kulture zdravja in nuditi usklajene, pomembne in vzdržljive posege. Da to dosežemo, je potrebno načrtovanje v dogovoru z vsemi prisotnimi ustanovami s pogodbami in dogovori, predvsem pa je treba, da te iste ustanove uporabljajo enak jezik o skupnih ciljih z namenom, da se nudi vsem državljanom neko raven osnovnega znanja, ki naj pripomore k samostojnim zdravstvenim izbaram.

Delovne smernice, na katerih se osnuje zdravstvo v skladu s krajevno skupnostjo glede spodbujanja zdravja, zaobjemajo zdrav slog življenja, ustrezno in spodbudno okolje (urbane in izven mestne steze za telesno dejavnost, posegi v šolske menze in tiste v otroških jaslih, izobraževanje s tehnikami za premagovanje iztrošenosti in problemov, učinkovito sporočanje mladim generacijam, dejavnosti za preprečevanje pretirane uporabe alkohola in tobaka) za zmanjšanje razlik na področju zdravja, ker socialni in ekonomski pogoji ne smejo pogojevati izbir, zaradi česar se znajdejo v slabšem položaju najšibkejši slovi prebivalstva.

Srečanje med glavnim ravnateljem Posoškega podjetja za zdravstvene storitve št. 2 in Ravnateljem goriškega zavoda INPS Uspešno opravljen izpit za nov sistem Civilne invalidnosti

Obračun prvih dveh let novega sistema

Dr. med. Gianni Cortiula, glavni ravnatelj Posoškega podjetja za zdravstvene storitve št. 2 in dr. med. Giorgio Primiceri, ravnatelj goriškega zavoda INPS, sta med nedavnim srečanjem pregledala opravljeno delo v prvih dveh letih delovanja novega sistema za ugotavljanje in priznavanje finančnih podpor na področju civilne invalidnosti, ki je stekel 1. januarja 2010. Zaradi učinkovitega in dejavnega sodelovanja med dvema upravama, zaradi reorganizacije dejavnosti in zavzetosti vseh zaposlenih zdravnikov, bolničark in upraviteljev je mogoče trditi, da sta v Goriški pokrajini – po nekaterih razumljivih začetnih težavah, ki jih gre pripisati začetnemu obdobju preverjanja – poenostavitev in racionalizacija dela ustaljena praksa. Odličnosti novega organizacijskega sistema in pristojnih postopkov, ki so vsi elektronsko programirani in dostopni vsem usposobljenim operaterjem na spletni strani zavoda INPS, so še posebej omogočile:

- telematično dostavo prošenj za preverjanje s strani uporabnikov, ki jim pomagajo Patronati in stanovska združenja, zaradi česar se je mogoče izogniti neugodnemu čakanju v vrsti pred okenci Zdravstvenega podjetja;
- skrčenje čakalnega časa, ki sedaj ne presega 45 dni, za preglede pred Skupno zdravstveno komisijo v dveh ambulantah Zdravstvenega podjetja v Gorici in v Tržiču;
- skrčenje čakalnega časa, ki sedaj ne presega 20 dni, za preglede na domu v primeru, da prizadete osebe ni mogoče prepeljati, kar potrди družinski zdravnik;
- skrčenje čakalnega časa, ki sedaj ne presega 30 dni, za potrditev zdravniških ugotovitev s strani Pravnega zdravniškega centra v režiji zavoda INPS;
- skrajšanje časa, ki je potreben za izplačevanje finančne pomoči povezane s civilno invalidnostjo, ko je predvidena na podlagi zakonsko predvidenih pogojev;
- odpravljanje zaostalih in nerazrešenih postopkov v oskrbi uradov Zdravstvenega podjetja.

Na koncu srečanja je dr. Primiceri dejal: »Izziv, ki je sedaj pred obema upravama – v okviru skupnega in zavzetega sprejemanja odgovornosti – je Projekt 120. Z njim nameravamo doseči cilj najdaljše časovne meje 120 dni za izvedbo pregledov in izplačevanje morebitnih finančnih sredstev, in sicer od dneva predložitve prošnje; od tistega datuma namreč začne veljati priznanje pravnih obresti zaradi zakasnitve v izplačilih.«

Dr. Cortiula pa je za svoj del zatrdil, da je »potrditev zadovoljivega zaključka skupaj opravljenega dela dveh ustanov, in sicer Zdravstvenega podjetja in zavoda INPS, spodbuda za nadaljevanje po začrtani poti racionalizacije, reorganizacije, informatizacije, ustreznosti in vzdržnosti, ki so temeljna načela za vse, ki delajo v javni upravi, z namenom, da se poveča kakovostna in količinska vrednost storitev namenjenih občanom. Spomnimo naj, da v tem primeru govorimo o občutljivih uporabnikih zaradi invalidnih pogojev njihovega zdravstvenega stanja.«

14. VSEDRŽAVNA KONFERENCA HPH
Oblikovati bolnišnična in teritorialna omrežja za spodbujanje zdravja
1. - 2. december 2011 LEVICO TERME (TRENTO)

NOVI SISTEMI UPRAVLJANJA ZA SPodbujanje ZDRAVJA

<p>ZDRAVSTVENO RAVNATELJSTVO</p> <p>ODGOVORNI ZA DELOVNO LINIJO ŠIRIENJE ZDRAVJA</p> <p>ODGOVORNI ZA STANDARDE</p> <p>MULTIDISCIPLINARNI VODILNI ODBOR</p>	<p>VSEBINSKA PODROČJA</p> <p>ORGANIZACIJSKO DOBRO POČUTJE / DELOVNA IZTROŠENOST</p> <p>ALKOHOL, KAJENJE</p> <p>TELESNA DEJAVNOST, PREHRANJEVANJE</p> <p>NEZGODE NA DOMU</p> <p>PROMETNE NESREČE</p> <p>NESREČE NA DELOVNEM MESTU</p> <p>AKREDITACIJE</p> <p>MANAGEMENT TVEGANJA</p> <p>BLAZITEV BOLEČIN</p>	<p>ZDRAVSTVENI SETTING</p>	<p>ŽIVLJENJSKO OKOLJE</p> <p>OBČINE</p> <p>STAKEHOLDERS (INAIL, CONI, AUTOVIE, AVTOSOLE, ODBORI ZA DOSTOPNOST IN INVALIDNOSTI, ITD.)</p> <p>ŠOLE</p> <p>PROSTOVOLJNA DRUŠTVA (Ass. Malattie croniche, ecc.)</p> <p>STANOVSKA ZDRUŽENJA (Združenje obrtnikov, Združenje trgovcev, itd.)</p>
<p>Multidisciplinarni Vodilni odbor: strokovni kader za širjenje zdravja pod eno samo režijo, metodološki predlog Vodnika in obrazcev za samoocenjevanje HPH OMS Izkuseni bolničar glede kakovosti in audit-a Mlad zdravnik Izkuseni zdravnik Izvedenec v managementu Član za zastopstvo osebja/zaposlenih kadrov Član za zastopstvo osebja iz vzporednih poklicev (tehnik, splošne službe itd.)</p>		<p>Multidisciplinarni Vodilni odbor</p> <p>Multidisciplinarni Vodilni odbor</p> <p>Multidisciplinarni Vodilni odbor</p>	

Guide on How to Develop a Health Promoting Policy
www.hphnet.org

ORGANIZACIJSKI PRISTOPI ZA UČINKOVITEJŠE ŠIRIENJE ZDRAVJA

a) PO PROJEKTU (začetni model)
b) PO DODELJENI STORITVI (začetni model)
c) PO SETTING-ih (zagotovilo vzdržnosti)
d) PO SETTING-ih KI DELUJEJO ENOTNO V SMERI STRATEGIJ SKUPNOSTI (zagotovilo vzdržnosti)

Johnson, A. & Baum, F. (2001). Health promoting hospitals: A typology of different organizational approaches to health promotion. Health Promotion International, 16(3), 281-287.

VNAŠANJE ŠIRIENJA ZDRAVJA V ZDRAVSTVENA PODJETJA ŠT. 1 IN ŠT. 2 PO PRINCIPU **SETTING BASED APPROACH**
STRUKTURALNI DIALOG MED NOSILCI INTERESOV ZA SKUPNE CILJE ZARADI RAZVIDNOSTI ODGOVORNOSTI GLEDE REZULTATOV V ZDRAVJU PREBIVALSTVA

Center za usklajevanje omrežja HPH v Furlaniji Julijski krajini
Cristina Aguzzoli

Krajevna koordinatorka omrežja HPH ASS 1
Sara Sanson

Zdravstveni ravnatelj Zdravstvenega podjetja št. 2
Marco Bertoli

Zdravstvena ravnateljica Zdravstvenega podjetja št. 1
Adele Maggiore



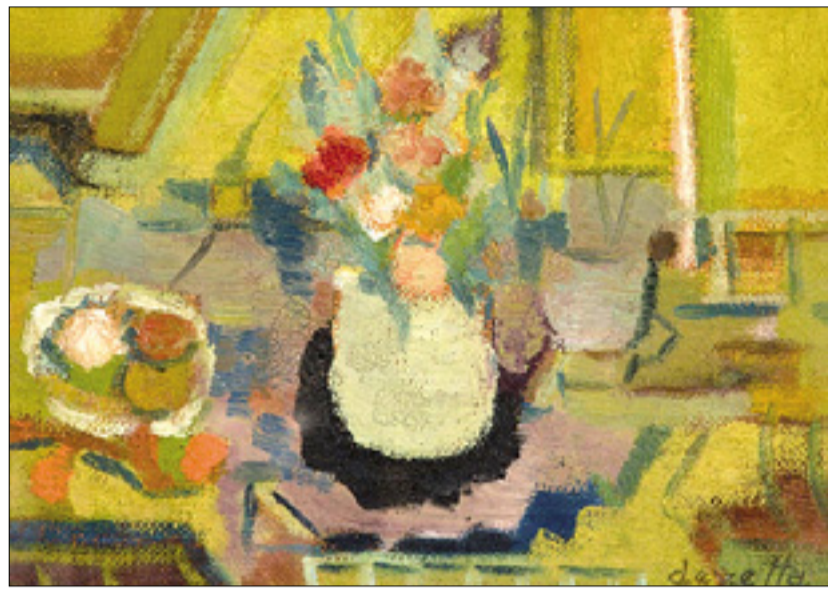
LIKOVNA UMETNOST - V tržaškem muzeju Revoltella

Umetnine iz bogate zbirke Leopolda Kostorisisa

Letos poteka 55. letnica Kostorisove smrti in 60. letnica obstoja zbirke

Tržaški mestni muzej Revoltella ponuja vpogled v slikarsko zbirko vrhunske kakovosti Leopolda Kostorisisa in nam poleg likovnih užitkov nudi priložnost, da поближе spoznamo preko okoliščin, v katerih je zbirka nastala, presek naše polpretekle zgodovine. Kostoris je bil podjeten tržaški trgovec, lastnik cenjene trgovine moških oblačil Arbieter, bil je zbiratelj in obenem slikar. Po njegovi zamisli se je leta 1951 rodil vsedrjavni natečaj Nagrada Arbieter. Po pošti je uglednim mojstrom tistega obdobja pošiljal vabila k sodelovanju skupaj s slikarsko podlago malega formata 13 x 18 cm in naletel na pozitiven odziv. Zbirka je v petih letih obogateła z novimi umetniškimi deli in jih šteje danes preko 220, ki so do konca januarja na ogled v razstavnih prostorih tržaškega muzeja sodobne umetnosti, in sicer v galeriji nad avditorijem.

Odločitev manjšega formata je bila vezana po eni strani na omejenost razpoložljivih finančnih sredstev, po drugi tudi na manjši prostor, ki ga zaseda, predvsem pa je bila sad prepričanja, da ni format vezan na kakovost likovne upodobitve, saj uspe vrhunski mojster tudi na še tako majhnem formatu strniti likovno sporočilo in prav tako vzbujati v gledalcu emocije. Leopoldu Kostorisu je uspelo privabiti k sodelovanju takrat najbolj perspektivne mojstre, tako da je danes zbirka med najbolj popolnimi in cenjenimi iz obdobja italijanskega slikarstva iz petdesetih let prejšnjega stoletja. Med uglednejšimi krajevnimi slikarji zasledi-



mo med drugimi mojstrova najbližja prijatelja Edoarda Devetto in Marcella Mascherinija poleg drugih imenitnih ustvarjalcev, kot so Lojze Spacal, Nino Perizi, Dino Predonzani, Livio Rosignano in drugi. Bogat je izbor pomembnih mojstrov italijanskega novecenta, kot so Sironi, Carra, Vedova, Savinio, Afro, Prampolini, Cassinari, Capogrossi, Carena, Campigli, de Pisis in mnogi drugi.

Leta 1999 je bila razstava že na ogled v rimski Narodni galeriji moderne umetnosti, v mestu, v katerega se je Leopold Kostoris zatekel z družino potem, ko mu je skupina antisemitov povsem uničila trgovino in se je bal priho-

da nacistov. V Rimu je začel slikati akvarele, da bi se preživljal. Maja 1945 se je rodila tretja hčerka Fiorella in se je še istega leta z družino vrnil v Trst, kjer je ponovno zaživela tudi družinska trgovina oblačil, ki nosi še danes ime Arbieter. Leopoldo Kostoris se je ob delu posvečal študiju in diplomiral na univerzi iz ekonomskih ved ter v prostem času ustvarjal, zahajal v kroge umetnikov in se kulturno udejstvoval. Umrl je nenadoma leta 1956 pri komaj 48-ih letih.

Letos poteka 55. letnica Kostori-

sove smrti in 60. letnica obstoja zbirke. Njegova je bila dobrostoječa družina aškenazov, oče je bil po rodu iz Poljske in mati iz Romunije, poročil pa se je z Doris Nacmias grškega rodu. Razstava se rojeva v sodelovanju z družino, pri postavitvi in pripravah kataloga je sodelovala tudi Kostorisova vnukinja, arhitektka Caterina Padoa Schioppa, ki se posebej zanima za likovno umetnost. Postavitev upošteva tri tematske sklope, in sicer slike iz zbirke z ustrezno dokumentacijo, slikarska dela Leopolda Kostorisisa in videodokumentarec s pričevanji hčerke Fiorelle in sina Gianfranca o nastanku zbirke. Posebno zanimiva je tudi zbirka člankov in recenzij iz tistega obdobja.

Z ogledom prelepih slik se živimo v življenjsko zgodbo izjemnega zbiratelja, tankočutnega človeka, ki je s svojo strastjo in edinstvenim estetskim čutom zapisal tisto zgodovino Trsta, na katero smo lahko najbolj ponosni. Trst je bil v tistem obdobju pod Zavezniško vojaško upravo in je doživel posebno konfliktno situacijo. Kljub napetosti pa so to leta, ki puščajo pečat predvsem na področju kulture in umetnosti. Trst nasploh dolguje veliko zbirateljem in tudi sama zgodovina muzeja Revoltelle, ki razstavo gosti, se je rodila v tem duhu. Razstava je na ogled vsak dan razen torka od 10. do 19. ure.

Jasna Merku

GLASBA

Umrila je Cesaria Evora

V bolnišnici na rodnih Zelenortskih otokih je včeraj umrla pevka Cesaria Evora, v



svetu znana tudi kot bosonoga diva. 70-letna pevka je pred tremi meseci napovedala upokožitev zaradi slabega zdravja. Pred tem je Evora prestala več operacij, med drugim na srcu. Že leta 2008 je med turnejo po Avstraliji doživela možgansko kap. Mednarodno kariero je pevka, ki velja za kraljico nostalgicne glasbe »morna«, začela po dopolnjenem 50. letu starosti v začetku 90. let minulega stoletja z albumom Miss Perfumado. Pred tem je pela v barih Mindella, prestolnice zelenortskega otoka Sao Vicente.

Pesmi Cesarie Evora, katere se je zaradi nastopanja brez obuval ter zavzemanja za brezdomce, revne ženske in otroke njene države kmalu oprijel naziv »bosonoga diva«, so pogosto posvečene grenki zgodovini njene dežele, ki sta jo zaznamovala suženjstvo in emigracija. (STA)



Levo Spacalovo, zgoraj pa Devettovo delo

Bruna Marija Pertot
Črničke dobre na nabrežju

Tatjana Kokalj - Jana Kolarič
Zima z ognjenim šalom

Alojz Rebula
La vigna dell'imperatrice romana

Srečen Božič
s knjigami Mladike

Juren - Pizzamus - Persegati
Pozabljeni Kras

Vilma Purič
Pesniki pod lečo

Miroslav Košuta
Drevo življenja

50 LET ZALOŽBA MLADIKA

Ul. Donizetti 3, 34133, Trst
tel. +39 040 3480818
www.mladika.com

Pekarna - Slaščičarna

Jazbec

DOMAČA
PROIZVODNJA

PINCE

PRESNIC

PANETONI

PANDORI

RAZNE SLADKARIJE

VOŠČI VESELE
BOŽIČNE IN
NOVOLETNE PRAZNIKE!

NABREŽINA 98 - TEL. 040 200174

n

nedeljske teme

ITALIJA, SLOVENIJA IN MANJŠINA

Kako nam je in kako nam bo

DUŠAN UDOVIČ


Italijanski premier Mario Monti je pri pojasnjevanju kriznega manevra povedal preprosto, a pomembno resnico, ki jo je ob ocenjevanju vladnih ukrepov potrebno imeti pred očmi: Če bi za manever imeli šest mesecev časa in urejen sistem proti davčnim utajam, bi vlada predstavila bolj sprejemljiv sveženj ukrepov. Še bolj jasan je bil Monti ob nedavnem obisku v Bruslju, ko je dejal, da v samih sedemnajstih dneh ni mogel narediti tega, česar nista naredila Berlusconi in Tremonti v sedemnajstih letih. Če ob tem upoštevamo dejstvo, da je bila država dokazano tik pred stečajem, na robu katastrofe po grškem vzorcu, je bila hitra umestitev emergentne Montijeve vlade pod Napolitanovo taktirko videti kot nenakšen čudež, rešilni pas utaplajočemu.

Ta dejstva je potrebno poudariti, v trenutku, ko je vladni manever dobil v parlamentu (pričakovano) zaupnico. To je bil za vlado »tehnikov« ključen prehod, kajti tam ima še vedno odločilno besedo politika in jo bo imela tudi v prihodnje, na to pa mora Montijeva ekipa računati. Prišlo je pravzaprav do povsem atipičnih okoliščin, ki jih je lahko ustvarila samo emergenca. Glavnina političnih sil (Ljudstvo svobode, Demokratska stranka in Tretji pol) se je sprizajnila z dejstvom, da svojim nalogam ni bila kos (to velja predvsem za Berlusconijevo stranko) in je, hočeš nočeš, morala sprejeti lekcijo »profesorjev«. Resnici na ljubo gre povedati, da je največjo odgovornost za usodo države pokazala Demokratska stranka, ki se je odpovedala skomini predčasni volitvi v trenutku, ko so ji sondaže kazale najboljše. Drugi, (Severna

Liga in Italija vrednot) so raje začeli bučno volilno kampanjo, z vso demagogijo in folklorno ropotijo, ki spada zraven.

Do kdaj bo lahko trajalo vzpostavljeno ravnovesje med vlado in parlamentom, je težko napovedovati. Glavna teža pa bo vsekakor na nadaljnjih potezah Montijeve vlade, ki je prestala šele prvi izpit. Na splošno je mogoče ugotoviti, da prvotni vladni manever izhaja iz parlamenta precej popravljen, kar potrjuje, da ohranja politika svojo težo. Tako kot dokazujejo svojo nenadomestljivo vlogo sindikati, z odločno in tokrat skupno obrambo šibkejših družbenih slojev, ki še enkrat plačujejo krizi največji davek. Zanje je manever sporen in težko sprejemljiv. Najbolj žgoči argument so pokojnine in delovna doba, a glede tega vlada ljudem sporoča: »Delali boste dlje in

vaše pokojnine bodo nižje«. Ljudje bi žrtve in veliko breme, ki jim ga nalaga vladni manever, še razumeli, a pogršejajo pravičnost, ko se globoko sega v žep vedno isti množici, ne da bi se učinkoviteje črpalo sredstva tam, kjer so bogastva na veliko koncentrirana.

To bo v bližnji prihodnosti ključna preizkušnja za Montijevo vlado, vključno z ukrepi, ki naj nakažejo ponovno gospodarsko rast, in krčenjem javnih izdatkov, v prvi vrsti za škandalozno drag politični in državni aparat. Tu je na potezi predvsem politika, ki je v tej smeri doslej dala nekaj signalov, ukrepala pa bolj malo.

Nekatere pozitivne premike v zadnjih dneh beležimo v odnosu do naše skupnosti. Manjkajoča sredstva so bila po naporih prizadevanjih slovenskih in Slovincem naklonjenih predstavnikov vendarle vključena v vladni manever, čeprav negotovost za prihodnost ostaja, zlasti kar zadeva sredstva za založništvo, kot smo pisali v prejšnjih dneh.

Pritisk krize na Slovence v Italiji pa se odraža na dveh ravneh. Na eni strani smo podvrženi restriktivnim vladnim ukrepom v enakih razmerah kot vsi državljani. Gospodarska kriza ima za vse težke posledice, veliko podjetij je v težavah, delovnih mest je vse manj, zanje so posebno prikrajšani mladi. Če se temu pridružijo težave delovanja institucij, društev in drugih organiziranih sredin manjšine, je škoda podvojena. Od Montijeve vlade zato pričakujemo občutljivost do reševanja manjšinskih vprašanj, večjo, kot smo jo s strani vlade preizkusili v bližnji preteklosti. Vsekakor pa zadostno, da ne bomo izviseli kot nekakšen stranski produkt posledic splošne krize.

Razmere v matični Sloveniji niso bistveno boljše od italijanskih, vsaj kar zadeva gospodarsko stanje in perspektive. Z jesenjo je država zdrsnila čez rob politične stabilnosti in šla na predčasne volitve. Tako sta se v nekem trenutku znašla v nestabilnosti in brezvladju oba državna pola, italijanski in slovenski, ki sta za našo skupnost neposredna sogovornika. Po italijanskem je sedaj na poti politične rekonstrukcije in stabilizacije - vsaj tako je upati - tudi položaj slovenske države. Želimo, da bi do tega prišlo čim prej in na najboljši način, kajti Slovenija v tem trenutku potrebuje stabilno vlado z najširšo možno politično zaslombo, da bo sposobna sprejemati učinkovite protikrizne ukrepe, ki bodo, žal, tudi nepopularni.

Kar zadeva slovenske volitve gre zabeležiti nekaj dejstev, s katerimi smo se tako ali drugače soočali tudi Slovenci v Italiji. Ne glede na to, da tudi v našem zamejstvu živi več stotin slovenskih volivcev, je med nami povsem naravno zanimanje za razmere v slovenski državi. Tudi na idejno politični ravni se spletajo med zamejstvom in matico različni stiki in vezi, na ravni posameznikov ali organizacij. Vse to sodi v okvir pluralne družbe in normalnega komuniciranja med ljudmi v zamejstvu in Sloveniji. Tako je bilo ob rezultatih zadnjih slovenskih volitev tudi pri naš šilšiti več različnih komentarjev. Če poenostavimo, med Janševimi pristaši ali simpatizerji je bilo zaradi poraza občutiti razočaranje in nekaj dolgih nosov, Janković pa je z nepričakovano zmago vzbujal zadovoljstvo. Koliko utemeljeno, je treba še videti.

Do tu nič nenavadnega. Bolj so dali misliti namigi in bolj ali manj prikrite napovedi v času neposredno pred volitvami, ko so vse sonda-

že kazale na zmago Janševe stranke. To je marsikdo povezoval z napovedmi o premikih in spremembah tudi v našem zamejstvu. Pojav je vreden razmisleka, ker je v njem zaznati znamenja ozke in preživele miselnosti, ki nam, Slovincem v Italiji ne more prinašati koristi. Je pa tudi znak šibkosti, če v Ljubljani potrebuješ botra sorodne politične opcije, da boš v zamejstvu uveljavil to, česar sam ne zmoreš uveljaviti.

Da se razumemo, to velja za strice ali botre vseh mogočih barv političnega spektra. Prepričan sem, da bi morali Slovenci v Italiji znati doreči svojo načelno skupno politiko do tolikšne mere, da politične spremembe v Sloveniji ne bi smele vplivati na naš odnos do matice in odnos slovenske države s Slovenci izven njenih meja. To je tisto, kar se razume pod izrazom državniški odnos, ki smo ga v preteklih letih v dobri meri že dosegli, a smo v njem zadnje čase, vsaj po moji oceni, nazadovali, včasih zaradi pobude, ki je prišla iz zamejskih krogov, drugič zaradi kakšnega napačnega vzgiba, ki je prišel iz Ljubljane.

V skladu s povedanim nas mora ta trenutek zanimati predvsem to, da Slovenija dobi v najkrajšem času dovolj trdno in sposobno vlado, da bo kos težavam, v katerih se nahaja.

Kar zadeva našo manjšinsko politično sceno gre zabeležiti nedavno skupno pobudo obeh slovenskih deželnih svetnikov, da pride v dohodnem času do demokratično izvoljenega predstavništva Slovincem v Italiji. Kot je vsem znano, ne gre za neko novo zamisel, saj je o njej v takšni ali drugačni obliki občasno govor že kakih dvajset let. Največja pričakovanja je v tem pogledu ustvarila famozna programska konferenca, a vemo, kako so njeni zaključki neslavno obtičali.

Obuditev takšne razprave je v tem trenutku vsekakor dobrodošla, saj vemo, da je že dalj časa največja hiba naše skupnosti sposobnost sprejemanja skupnih odločitev. O tem, da je poleg obstoječih organiziranih sredin potreben nek izvoljen organ manjšine, ki bi imel legitimacijo odločanja in sklepanja o za manjšino pomembnih zadevah, obstaja načelno soglasje. Zato je sedaj največji problem v tem, kdo bo takšno razpravo, ki bo neizbežno terjala nekaj časa, upravljal in usmerjal tako, da bo le prišla do cilja, ne da bi spet zašla v slepo ulico, kot se je zgodilo že večkrat v preteklosti. Zdi se mi, da je še zlasti pomembna metodologija. Tu je potrebna velika doza potrpežljivosti, politične modrosti in kreativnosti, vidim več zakulisnega dela in vztrajnega tkanja skupnih pogledov, kot medijskega nastopanja. Zraven sodita tudi strpnost in občutek za dialog, česar po prvih reakcijah sodeč ni pri vseh ravno na pretek. Morda začetek ni bil idealen, predlagatelja bi si bila morala zagotoviti več izhodiščnega konsenza.

Pobuda pa je vsekakor koristna in nujna, saj je skupna politična iniciativa manjšine deficitarna ravno v trenutku, ko bi jo najbolj potrebovali. Prav zaradi velikega skupnega interesa bi moral biti ta predlog razbremenjen bojev za osebni prestiž, medijsko vidljivost in pridobivanja političnih točk ali volilnega konsenza za vsako ceno. Res bi se morali vsi potruditi, da se zamisel o izvoljenem predstavništvu Slovincem spet ne razbije na čereh političnih rivalstev in parcialnosti. Če bi na to temo uspeli doseči kakovosten skok, bi bila to pridobitev ključnega pomena za prihodnost naše skupnosti. Splača se poskusiti.



NA SEPTEMBRSKEM IZLETU PRIMORSKEGA DNEVNIKA

Utrip Piemo

Zgodaj jutraj v četrtek, 15. septembra, je bilo na Oberdanovem trgu v Trstu živahno in razgibano kot le malokdaj sredi tedna. Zbirali so se izletniki - bralci Primorskega dnevnika, da odpotujejo na dolgo pričakovani izlet proti Piemontu, v odkrivanju vinorodne gričevnate pokrajine Langhe, glavnega mesta Turina in v spoznavanju tipičnih krajevnih jedi in zlahtnih vin. Program je zaobjemal tudi ogled arhitekturnih biserov, predvsem palač savojske dinastije. Izletniki še zdaleč niso slutili s kakšnim razkošjem so se elitne družine obkrožale, da bi navzven dokazale svojo ekonomsko in politično moč. Tako so bili ob mnogih starodavnih palačah v osrčju Turina zgrajeni čudoviti gradiči in mogočne letne rezidence v okolici, ob rekah, jezerih in gričih. A o vsem tem pozneje ...

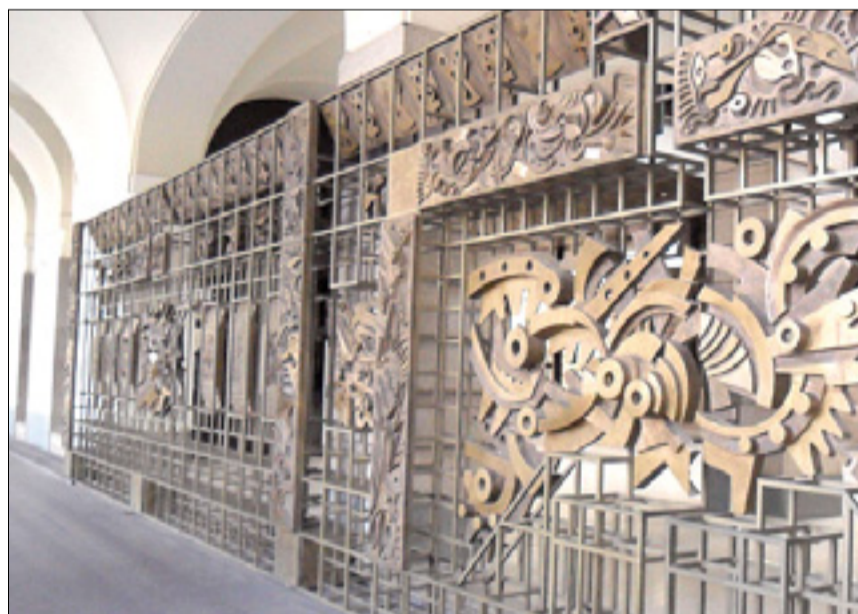
Pred Palmanovo so na autobus vstopili še goriški izletniki in tedaj se je potovanje prav zares začelo. Spremljevalka je potnike prisrčno pozdravila z željo, da bi bili dnevi, ki jih bodo preživeli skupaj, prijetni in sproščeni. Po krajsi obrazložitvi programa in osnovnih priporočil, da ne pride do zamud ali drugih nerodnosti, so se izletniki predali klepetu, branju časopisov, zamaknjenemu opazovanju pokrajine ali dremanju. Avtobus pa je mirno nadaljeval vožnjo po ne najbolj prometni avtocesti preko enolične padske nižine.

Na meji med pokrajinama Alessandria in Asti se je narava mahoma spremenila: vzvalovila je v bujno porasle griče in obdelana polja, ki se niso več razprostirala v nedogled, ampak so nje drsele proti cestni trasi ali se leno dvigovale v hrib. In že se je sredi gričevnate pokrajine Monferrato, ob levem bregu reke Tanaro, prikazal Asti. To je glavno mesto istoimenske pokrajine, ki se deli na nič manj kot 118 občin, preko katere je na severnem delu tekla nekdanja stara rimska cesta, po kateri so v srednjem veku potovali romarji, predvsem iz Rima. Danes o tem pričajo lepo restavrirane cerkvice na vzpetinah in pokopališčih. Južnejši del pokrajine pa preplavljajo vinogradi, ki so poleg zgodovinskih kleti - pravih podzemnih katedral, kjer kraljujeta Moscato in Asti Spumante, razpoznavni znak tega območja.

Potovanje je dospelo do svojega prvega cilja, ko je avtobus zavil z glavne ceste in parkiral na dvorišču restavracije La grotta v Astiju, kjer je skupino čakalo prvo tipično piemontsko kosilo. Poleg odlične postrežbe so prijazni natakarji delili nasvete za morebitne bodoče obiske in porazdelili brošurice z recepti. Dobro razpoložena skupina je po krajsi vožnji mimo železniške postaje izstopila na trgu, kjer je že čakal vođač Piero. Kljub soparni popoldanski pripeki je pristni Piemontčan s svojo spontanostjo in duhovitimi pripombami osvojil izletnike, da so pozorno prisluhnili podajanju o Astiju in Piemontu. V gosjem redu so mu sledili in prečkali ogromen tržni trg, na katerem se sredi septembra odvija znameniti »palio«. Pripovedoval je, kako bo trg v naslednjih dneh z dovozom na stotine kubikov peska popolnoma spremenil svojo podobo in postal prava dirkalna steza. Med razlago je skupina dospela do trga Alfieri, kjer se nekoliko začenja zgodovinsko - srednjeveško jedro. Pešačenje se je nadaljevalo vzdolž »contrade di San Secondo« z neskončnimi vrstami v lahmem vetru plapolajočih zastav, prav do mestne katedarale, grajene v značilni rdeče-beli kombinaciji iz opeke in lehnjaka. Cerkev velja za največjo v Piemontu, s posebnostjo, da ima stranski glavni vhod. Sprehod po mestu se je nadalje-



Na fotografijah v smeri urinega kazalca: Grad Feletti v Barolu; Mole Antonelliana v Turinu; Trg Castello v Turinu; Izletniki v značilni turinski mestni kavarni; Vhodna vrata v Teatro Regio; Izletniki pred gradom Grinzane Cavour.



val po ulicah s tipičnimi opečnatimi stanovanjskimi hišami, ki so kar vabile obiskovalca, da se jih nagleda ali v fotografski aparat ulovi kak detajl. Zaustvili so se še ob košati platani pri palači Alfieri, ki je bila posajena ob stoletni rojstva znamenitega literata daljnega leta 1849 in se danes bohoto s svojo ogromno krošnjo.

Iz Astija je pot peljala v Albo, mesto tipične opečnate barve, zgrajeno na izlivu potoka Cherasca v Tanaro. Med vožnjo je prijazen Piero govoril o Langah, območju, ki je bilo v davni zalito z morjem, po odmiku pa je ostala peščena, skopa pokrajina, ki je le s težavo preživljala domačine. Pred drugo svetovno vojno in takoj po njej se je prebivalstvo množično izseljevalo, trend se je prekinil v sedemdesetih letih, ko so se začeli izseljenci vračati in tudi mladi so se začeli oprijemati kmečkega dela in posvečati obdelovanju zapuščenih polj. Z velikim zanimanjem je skupina sledila nazorni razlagi, da se vino Barolo, ki mora biti vsaj tri leta staro, prideluje v samo enajstih občinah v Langah, v ostalih treh je doma Barbaresco. Višje ležeči predeli Lang pa so znani po pridelovanju sira in lešnikovih nasadih, ki dajejo tako imenovano »la tonda gentile«. Je pa to predvsem dežela belega tartufa, ki privablja vsako jesen na mednarodni sejem v Albo ogromno obiskovalcev in oboževalcev tega redkega in cenjenega gomolja. Nadalje je mesto znano po prehranbeni industriji Ferrero, tekstilu Miro in po založništvu. Srednjeveško jedro Albe označujejo slikoviti stolpi in hiše-utrdb. Mesto je bilo naseljeno že v neolitiku, od leta 100 pred našim štetjem je pre-

šlo pod nadvlado Rimljanov, kasneje je kot svobodna »Comuna« prihajalo v pogoste spore z Astijem, potem pa prešlo pod nadvlado gospodov iz Monferrato, družine Visconti in Gonzaga in leta 1631 pod Savojsce.

Dan je prehajal v sončni zaton, ko je avtobus zapuščal Albo in nadaljeval vožnjo preko valovite pokrajine do Barola. To je prijazna, strnjena vasica ob vznožju griča z gradom družine Feletti, ki ga obkrožajo park z mogočnimi kostanjevci. Pred dobrimi stopetdesetimi leti se je sredi tega mirnega in prostranega parka sprehajala plemkinja Giulia Felletti Colbert in uživala v družbi gosta in prijatelja Silvia Pellica. Predvsem njena je zasluga, da so na območju začeli spodbujati gojenje trte in prizvodnjo vina. Ob gradu stoji danes modernjša zgradba, kjer ima svoj sedež agencija za strokovno izobraževanje v vinarstvu, spodaj v vasi pa je urejen znamenit muzej odpiračev, kjer je zbranih nad 500 primerkov, izdelanih od sedmega stoletja dalje, ki prihajajo s celega sveta.

Po nastanitvi v prijaznem hotelu - kmetiji so se izletniki posedli in uživali ob postreženi večerji, ki se je odlično ujemala s pričakovanji po dobri in pristni hrani. Sledil je še pogovor, pogled v zvezdno nebo, potem pa so se mahoma vsi porazgubili po sobah, z upanjem, da se odpočijejo in mirno prespijo prvo piemontsko noč. Šele jutraj so se doobra razgledali po okolici in ugotavljali, da je hotel dobesedno obkrožen z vinogradi. Trte, obložene s sončnimi temnordečimi grozdi, ki so dozorevali pod septembrskimi sončnimi žarkmi, so



čakale na trgače. Izletniki so razmišljali o vsem, kar je Piero razlagal prejšnji dan. Ni čudno, da se v taki deželi med letom dogajajo vrste pobud enogastronske narave kot so pokušnja Barola in čokolade v mesecu marcu, junijska pokušnja, nazdravljanje pod zvezdami v avgustu, septemski praznik in ne nazadnje Martinovo.

Skupino je čakal nov dan z natrpanim programom. Ko so bili vsi kovčki v prtljžniku, je avtobus odpeljal proti pokrajini Cuneo s krajšim postankom v mestecu La Morra. Tu so na vrh griča postavili spomenik vinarju, ki utrujen in izmučen mrko gleda v daljavo, na valovite vinograde, med katerimi se vijajo ozke poljske steze. Piero obrazloži, da vinogradniki ne pustijo neobdelane niti najmanjše površine. Razumljivo, saj gre cena vinorodnih zemljišč do 200.000 € na hektar!

Ponovno je bilo treba izstopiti v naselju Grinzane Cavour in po krajsi hoji navkreber se je prikazal mogočni grad, v katerem se je državnik Camillo Benso di Cavour zelo rad zadrževal. Grad je bil dograjen okrog središčnega stolpa iz prve polovice XI. stoletja in je lepo ohranjen. Obkroža ga urejeno dvorišče z zelenicami in cvetjem, izpred njega je čudovit razgled da-

leč naokrog. Tu je bil predviden obisk enoteke, ki je bila kot prva v Piemontu ustanovljena leta 1967. Ob pokušnji Barola in Moscata so obiskovalce zamikale police, zložene z izbranimi vini, med katerimi prednjači prav Barolo, katega cena se od 6 evrov po steklenici bliskovito dviga do cen s tremi števili. V enotki imajo naprodaj tudi tipične piemontske slaščice, kar je mnoge prepričalo, da je to pravi kraj za dober nakup.

Sledilo je kosilo v kraju Verduno, kjer so ob okusnih jedeh postregli vino Dolcetto. Sproščeni in dobro razpoloženi izletniki bi se kar tam zasedeli, a čas je preganjal, Piero pa tudi. S težavo se je skupina zopet posedla na avtobus.

Na obcestni tabli so zagledali napis Pollenzo, avtobus se je ustavil. Izstopiti je bilo treba na prašno ulico in v gosjem redu pod popoldansko pripeko naprej do vhoda v nekdanje posestvo Carla Alberta. Posestvo je dobil v last leta 1831 in takoj za slutil rodovitnost kraja. Zgraditi je dal lepo cerkev v neogotskem stilu in druge obsežne zgradbe ter dal urediti kmečko posestvo z vinogradi in kletmi, kjer so uvajali in preizkušali razne postopke za obdelavo vin, ki jih še danes upoštevajo pri slo-

Praznični fototrip 2011

Kljub ekonomski krizi, ki neizbežno pogojuje tudi naše kraje, so se na ulicah prižgale praznične lučke, trge pa krasijo osvetljene jelke. Ljudje se, tako ali drugače, pripravljajo na božični čas in prehod v novo leto. Kaj pa vi? Pošljite nam fotografijo - svoj praznični fototrip, da bo tudi naša spletna stran nekoliko bolj praznična.

Posnetke opremi s komentarjem in pošlji na našo spletno stran www.primorski.eu ali na elektronski naslov tiskarna@primorski.eu.



nta



vitih rdečih vinih iz Lang. Celoten kompleks še vedno ohranja vez na prvotno namembnost kraja: na pobudo Slow Fooda je bila leta 2004 ustanovljena visoka šola, danes ima tu sedež priznana zasebna Univerza kulinarčnih ved, ki vključuje triletno diplomu in podiplomske masterje. V šolo prihajajo kuharski mojstri s vsega sveta. Struktura gosti tudi Banko vina, kjer nudijo najzlahajnejša piemontska in italijanska vina.

Mestece Pollenzo je zanimiv pomnik tudi starejše kulture. V času med prvim in drugim stoletjem je bilo cvetoče trgovsko središče, na kar spominjajo ostanki izkopanin, predvsem ogromnega amfiteatra, ki je lahko sprejel do 17.000 gledalcev in katedre ostanki služijo danes kot temelj malim in ličnim vrstnim hišam.

In zopet se je treba posesti, na srečo se voznja v sveže hladnem avtobusu prav prične. Piero iznenadi vseh s kulturnim utrinkom in prebere odlomek Pavesejeve povesti, ki govori o izseljencu iz Lange v Ameriko, ko se zopet vrne domov in ugotavlja, da vsakdo mora imeti nek kraj, kraj miru in zatočišča.

Skupina izstopi v naselju Racconigi, da si ogleda tamkajšnje savojsko letno rezidenco, ki je vseh dobesedno presenetila s svojo mogočnostjo. Dejansko slovi, kot ena najlepših savojskih rezidenc. Sezidana konec XII. stoletja je bila popolnoma prenovljena do leta 1842 v neoklasičnem stilu. Ob vstopu obiskovalca preseneti razsežna in razkošna Dianina dvorana, občudovanja vreden je tudi kitajski del z dragocenimi orientalskimi tapetami, kjer so leta 1906 gostili carja Nikolaja. Izletniki so se čudili nad arhitekturnimi posegi, opremo, pa tudi tehnološkimi novostmi, kar pride še najbolj do izraza v kuhinjskem kompleksu s shrambami, ledenicami in sodobno zamišljenimi štedilniki. Ni pa bilo časa, da bi se sprehodili po prostranem, 170 hektarov velikem parku, ki se razprostira za gradom.

Sledila je voznja po nekdanji »cesti nedoglednih kolon na plačilo« in prihodu z južne strani v Turin, mimo ene največjih električnih central in na vzpetini dvigajočega se gradu Moncalieri, ki je ena med najstarejšimi savojskimi rezidencami in je tekom stoletij doživela številne lepote posege in dozidave.

Naslednji dan, sobota, je bila dodeljena za ogled glavnega mesta Turina, zato se je skupina po zajtrku v hotelu odpeljala v center mimo »Porta Nuova«. Prvi cilj je bil ogled enega od simbolov mesta: »Mole Antonelliana«. Piero je obžaloval, da ni časa, da bi si ogledali notranjost zgradbe, je bil pa zato toliko bolj izčrpen. Razložil je, kako je leta 1863 judovska skupnost dala nalogo arhitektu Alessandru Antonel-

liju, da sezida sinagogo, vendar se je izkazalo, da je bil to prevelik zalogaj tudi za bogato judovsko skupnost. V zameno za začeto delo dobi od občine finančna sredstva in novo zazidljivo zemljišče. Po naročilu občine je zgradba dokončana in na vrh te 166,50 metrov visoke strukture pritrdijo ogromnega angela z razprtimi perutmi. Nevihta ga odrta, angel zgrmi in se ustavi 60 metrov niže, kar pa celotno strukturo ošibi, zato jo morajo v notranjosti utrditi s cementnim ogrodjem. Leta 2000 v njej ponovno uredijo Muzej kinematografije, ki je bil ustanovljen že leta 1941 na pobudo zgodovinarke in zbirateljice Marie Adriane Prolo. Sprehod se je nadaljeval po na obeh straneh obokani ulici Po, s pogledom nazaj proti velikanskemu trgu Vittorio Veneto, potem pa mimo univerze do Teatra Regio, ki se bahavo kaže z novim gledališčem iz leta 1973 v notranjem delu dvorišča in umetniškimi vhodnimi vrati, delom kiparja Umberta Mastroniannija iz leta 1994. Sledi že nekoliko utrujeno pešačenje mimo kraljeve biblioteke in orožarne. In kaj bi bil Turin brez tipičnih zgodovinskih kavarn in slaščičarn, kjer so v teku stoletij posedali politiki in kulturniki na službenih in manj službenih sestankih in srečanjih ob turinskem »bicerinu«, kjer se okusi kave, čokolade in smetane prelivajo v božansko pijačo. Tako je »bicerin« predstavil Piero in ker mu izletniki niso do kraja verjeli, so si pijačo pozneje tudi privoščili. Pot je vodila do Duoma – katedrale Janeza Krstnika, ki jo je v letih 1491 – 1498 dal zgraditi tedanji turinski škof Domenico della Rovere. Cerkev s tremi ladjami, ki jih ločujejo reliefno okrašeni oboki, gosti v stranski kapeli sveto Sindono, ki je bila zadnjič izpostavljena leta 2010. Ob zunanji strani cerkve je vidnih le malo ostankov staroromanskih mozaikov. Hoja se je nadaljevala mimo Kraljeve palače do trga Castello, lepo urejenega z vodometi in klopami, ki skupaj s trgov pred Kraljevo palačo sestavljata zgodovinski center mesta – nekdanjega središča politične moči, ki v svoji skladnosti različnih arhitektonskih stilov kaže na večstoletno razsipno dvorno življenje Savojevcev.

Območje sestavlja velik otok za pešce, obdan s krasnimi palačami in nebotičnikom, kot edinem arhitektonskem motilnem elementu v vsej ostali skladnosti. Bliznina Palača Madama, zgrajena na vhodnih vratih Porta decumana, je bila najprej trdnjava, nato grad in uradna rezidenca dveh savojskih plemkinj Cristine in Marie Giovanne Battista, po katerih je tudi dobila ime. Maja 1848 je v palači zasedal senat sardinskega kraljestva, ko je sprejel obvezo, da bodo Savojski uresničili združitev Italije. Palača je danes sedež Muzeja antične umetnosti z več kot 70 tisoč primerki, ki gredo

od srednjega veka do baroka. Notranje široko dvokirnilno stopnišče lepo ponazarja zgodovinski prehod od romanskega srednjeveškega gradu do razkošne rezidence Marie Cristine, matere Carla Emanuela II. In končno je prišla ura za napovedan odmor s kraljevskim uživanjem ob turinskem »bicerinu« v kavarni, nekdanji kraljevi shrambi, kjer v steklenih vetrinah hranijo dragoceno posodo in razne pribore Savojevcev. Potem pa zoper pot pod noge do trga San Carlo, znamenitih cerkva dvojčkov svete Cristine in svetega Carla in dalje do kipa reki Pad in reki Dori. Sprehod se je nadaljeval mimo palače Carignano, ene najbolj originalnih baročnih zgradb, ki se odlikuje po opečnati in zakrivljeni fasadi ter vhodno vežo z dvema stopniščema. Arhitekt Guarino Guarini, ki jo je načrtoval daljnega leta 1679, se je zgledeval po Berninijevih načrtih za Louvre. V osmem stoletju je bil dograjen še dodatni del za italijanski parlament z novo fasado, ki daje na trg Carlo Alberto. Sedaj je v palači sedež Državnega muzeja Risorgimenta. Piero je vodil skupino še mimo velikih mestnih trgovskih hiš do Egiptanskega muzeja v ulici Accademia delle Scienze in nakazal smer do Porta Palazzo z eno od največjih odprtih tržnic v Evropi, kjer domačini in mnogi turisti kupujejo prehrano, oblačila, obutev in druge vsakovrstne artikle.

Popoldne je bil na vrsti pričakovani ogled Egiptanskega muzeja, ki je bil ustanovljen v letu 1824, ko so Savojski pridobili zbirko Bernardina Drovettija, ki je služboval kot Napoleonov konzul v Egiptu. Sedanje zbirke izkopanin krijejo ob-

dobje štirih tisočletij in nudijo pregled nad eno najbogatejših kultur iz preteklosti.

Sobotni večer se je zaključil s pravo pojedino v tipični turinski gostilni, kjer je pevec z znanimi italijanskimi hiti predramil od hoje in vtisov utrujeno skupino, da je z njim celo zapela.

Tudi v nedeljo ni bilo nobenega lenarjenja, takoj po zajtrku je bilo treba na avtobus. Peljal je preko okraja Crocetta, mimo univerze Politecnico di Torino, ki je danes svetovno znan tovrstni inštitut, mimo Muzeja sodobne umetnosti, zapora in sodne palače po izredno širokem korzu. Vodič Piero je obrazložil, da so bili tedanji korzi načrtovani po savojskem pravilu, da mora biti cesta široka, kolikor znaša vsota višine hiš ob straneh. Še bežen pogled na posodobljen juventusov stadion in že je bilo treba izstopiti na parkirišču pred lovsko rezidenco Savojevcev Venaria Reale, ki velja za eno najlepših. Dolga leta je bila v razsulu, restavratorska dela so bila dokončana leta 2007, ko je ponovno zablestela s svojimi 50 dvoranami in prečudovito Dianino galerijo.

Pravo nedeljsko kosilo gre omeniti prevesem zaradi izredno gostoljubne restavracije Stazione Sassi, ki je dejansko del postaje, od koder se z 3100 metrov dolgo voznjo povzpne tramvaj do Superge. Na istem griču je leta 1706 med francosko-španskim napadom stal Vittorio Emanuele II., da bi opazoval sovražnikovo napredovanje. Zaobljubil se je, da bo v primeru zmage nad Francozi dal zgraditi spomenik. Tako je arhitekt Filippo Juvarra dobil naročilo in na Supergi zgradil baziliko, ki v podzemnih

prostorih gosti grobove savojske dinastije.

Na povratku proti hotelu je avtobus peljal mimo spomenika Faustu Coppiju in preko Pada do Lingotta, ki je bil po načrtu arhitekta Piana preurejen v ogromen komercialni center, s posebnostjo, da v vrhnjem nadstropju premore galerijo Gianinija in Marelle Agnelli in preizkusno stezo, ki pa ni vedno dosegljiva za obiskovalce.

Ponedeljkov program je vključeval obisk parka Valentino z urejenimi zelenicami, grmičevjem, cvetjem in drevjem, ki ga je skupina v prijetno sončnem jutru doživela kot nekaj izjemnega. Park s svojimi 45 hektari predstavlja razkošje, ki ga premore le malokatero mesto. Ob nabrežju reke Pad stoji grad Valentino, ki je doživel največji blišč za časa Kristine Francoske. Danes je v njem sedež fakultete za arhitekturo Turinskega Politecnica. Ob sodelovanju zgodovinarjev, umetnikov in tehnikov in po zamisli in koordinaciji portugalskega arhitekta Alfreda d'Andrade so leta 1884 sredi parka začeli graditi srednjeveško naselje z ulicami, trgi, vodnjaki, trdnjavami in obrtnimi delavnicami, kjer si obiskovalec lahko ogleda obdelavo kovin in papirja in nakupi razne izdelke. Leta 1998 pa je bil urejen še srednjeveški vrt z rastlinjem kot dopolnilo k pravi srednjeveški atmosferi.

S kasnejšim prostim potepanjem po mestnem središču, tržnici Porta Palazzo, posedanjem v kateri od središčih kavarno in zadnjimi nakupi ob doživljanju turinskega utripa se je septembrski izlet Primorskega dnevnika dejansko zaključil. Sledila je samo še mirna in kar dolga avtobusna voznja.



SREČANJE KZ NA TURISTIČNI KMETIJI ROVNIK

Kmetje kljub težkim časom v gospodarstvu ostajajo zmerni optimisti



Posnetek z družabnega srečanja Kmečke zveze

KROMA

KZ OBVEŠČA

Prijave vina za leto 2011 do 16. 1. 2012

Kmečka zveza obvešča člane, da so njeni uradi na razpolago za izpolnjevanje prijave letošnje proizvodnje vina. Termin za predstavitev prijave zapade v ponedeljek, 16. januarja 2012.

Proizvedeno vino morajo prijaviti vsi vinogradniki, ki obdelujejo več kot 1.000 kvadratnih metrov vinograda in - ali pridelajo več kot 10 hektolitrov vina, tudi če je proizvedeno vino namenjeno prodaji ali ne.

Za prijavo je potrebna veljavna osebna izkaznica.

Prosimo člane, ki tega še niso opravili, da čim prej zadostijo tej obveznosti. Uradi zveze v Trstu (tel. 040/362941), Gorici (tel. 0481/82570) in Čedadu (tel. 0432/703119) so na razpolago za morebitna dodatna pojasnila.

Na turistični kmetiji »Rovnik« Damijane Gomizelj je imela Kmečka zveza v Repnu tradicionalno večerjo pred skorajšnjim iztekom leta. Družabnega srečanja, ki je prijetna prilika za potrditev vezi ter izmenjavo božičnih in novoletnih voščil, se je udeležilo veliko članov s tržaške, goriške in videmske pokrajine ter uglednih gostov iz Slovenije in zamejstva.

Uvodoma je zbrane nagovoril predsednik Kmečke zveze Franc Fabec, ki je orisal razvejano dejavnost zveze in njeno premočrtno zavzemanje za pravice zamejskih kmetov ter ohranjanje teritorija. Poudaril je, da huda gospodarska kriza, ki pesti gospodarstvo na vseh ravneh, sicer negativno vpliva tudi na zamejsko kmetijstvo, to pa zna kljub vsemu kljubovati težkim časom.

Fabec je tudi izpostavil tesno sodelovanje z matico, predvsem z ministrom za kmetijstvo, z ministrom za slovence v zamejstvu in po svetu, s Kmetijsko in gozdarsko zbornico ter Zadržno zvezo. Uspešno in razvejano je bilo tudi sodelovanje z osrednjima organizacijama SKGZ in SSO, Deželo, Trgovinsko zbornico in Pokrajino.

V sklepi misli je Fabec izrazil zadovoljstvo nad delom, ki ga je med letom opravila Kmečka zveza ter zmeren optimizem glede bodočnosti zamejskega kmetijstva, ki pa je močno pogojeno od skupne kmetijske politike in njenega izvajanja

s strani Dežele na krajevni ravni. Zatem so pozdravili gostje in sicer minister za Slovene v zamejstvu in po svetu Boštjan Žekš, sekretar na ministrstvu za kmetijstvo Vladimir Čeligoj, direktor Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije Igor Hrovatič, predsednik Pokrajine Igor Dolenc, predsednik SKGZ Rudi Pavšič, direktor Kmetijskega nadzorništva v Trstu in Gorici Aldo Cavani ter član odbora Trgovinske zbornice Walter Stanissa.

Minister Žekš je, ob priznanju Kmečke zveze za njeno uspešno delo v korist zamejskega kmetijstva poudaril pomen plodnega sodelovanja med Slovenijo in Italijo, ki pozitivno vpliva na razmere med državama in posledično na odnos italijanske države do zamejske skupnosti. Drugi gostje so se v svojih posegih pohvalno izrazili o vlogi Kmečke zveze pri utrjevanju zamejskega kmetijstva in ohranbi teritorija ter plodnem sodelovanju z ustanovami, ki jih predstavljajo. To sodelovanje, kot je posebej poudaril sekretar ministrstva za kmetijstvo Vladimir Černigoj, tudi vezni člen med kmetijskimi institucijami na obeh straneh meje, ki iz leta v leto učinkoviteje pripomore k razvejanemu čezmejnemu sodelovanju.

Člani zveze in gostje so ob prijetnem kramljanju in sproščnem vzdušju nadaljevali družabni večer ter se po izmenjavi voščil razšli šele ob pozni uri. (m.g.)

STROKOVNI NASVETI

Glavna pravila kolobarjenja

V tem času, ko je pridelek pospravljen in ko nimamo večjih kmetijskih opravil, se lahko posvetimo načrtovanju nove kmetijske sezone. Lahko na primer pomislimo, kaj bomo gojili v zelenjadnem vrtu, s posebno pozornostjo na kolobarjenje. To je stara, vendar še vedno zelo dobra agronomska tehnika, s katero pripomoremo k izboljšanju rodovitnosti zemlje. Po pravilih kolobarjenja gojimo v različnih letih različne povrtnine na istem mestu. Če namreč na isti zemlji gojimo več let zaporedoma vedno isto kulturo, slednja rodi vedno manj. To dejstvo je znano že stoletja, imenujemo ga »utrujenost tal«. Zakaj pride do tega, ni še povsem znano. Glavni razlog je vsekar, da iste rastline na isti zemlji stalno izkoriščajo vedno iste mineralne snovi. Zgleda tudi, da nekatere rastline izločajo določene snovi, ki zavirajo rast samim sebi. Obenem iste rastline raziskujejo vedno isti sloj tal.

Velika pozitivna lastnost kolobarjenja je, da lahko zelo omejimo širjenje bolezni in škodljivcev. Če namreč na nekem zemljišču več let zaporedoma gojimo vedno isto rastlino, se bolezni in škodljivci vedno bolj razmnožijo. S kolobarjenjem omejimo tudi razmnoževanje plevelov.

Zelo malo je gojenih rastlin, ki dobro uspevajo, če jih prihodnje leto spet gojimo na istem mestu. Večina rastlin, ki spadajo v isto družino, naj si prav tako ne sledijo. Primer so razne solatnice, razne vrste kapusnic, plodovk in druge. Špinača naj ne sledi sami sebi, niti ne blitvi. Rastline, ki spadajo v družino čebulnic, kot so česen, čebula in por, naj ne sledijo samim sebi, pa tudi ne krompirju ter repi. V primeru bolezni ali škodljivcev ne smemo gojiti prstnic na istem mestu vsaj 3-5 let, da se ne bi zopet okužile. Solata pa lahko sledi skoraj vsem vrstam. Krompir lahko gojimo zaporedoma, pa čeprav mu najraje zamenjamo mesto zaradi hroščev, saj slednji prezimijo v zemlji. Če krompir gojimo na kakem drugem mestu, ga bodo hrošči verjetno vseeno napadli, vendar kasneje. Dober predhodnik za zeleno je špinača, za njo pa krompir.

Iz vidika izkoriščanja tal delimo rastline na tri glavne skupine: tiste, ki zemljo izčrpajo, kot na primer kapusnice in plodovke. V drugo skupino spadajo rastline, ki malo izčrpajo zemljo. To so solatnice, korenje, čebulnice, špinača in druge. V tretjo skupino uvrščamo stročnice, ki zemljo obogatijo. Na njihovih koreninah se nahajajo nekakšni mozoljčki, v katerih živijo bakterije rodu Rhizobium. Slednje živijo v sožitju s koreninami, ki pod določenimi pogoji vežejo prosti dušik in ga odstopajo korenini, od nje pa dobijo druge hranilne snovi, ki so zanje potrebne. Prostega dušika drugače vedno ne more vsrkati. Stročnice torej ne potrebujejo dušilkovih gnojil. Ker plodovke in kapusnice po navadi gnojimo s hlevskim gnojem, za njimi lahko sejemo rastline, ki malo črpajo zemljo. Opisane skupine naj si v kolobarju vrstijo.

Zaporedje rastlin v kolobarju bo razjasnil primer: prvo leto gojimo jajčevac in bučke, ki jih pognojimo. Naslednje leto gojimo radič, ki malo izčrpa zemljo, po tem isto leto fižol, ki zemljo obogati. Drugi primer je slednji: za dobro pognojenim krompirjem sejemo čebulo, solato ali špinačo, zatem pa sejemo grah.

Včasih med kolobarjenjem ne gojimo nobene rastline na določeni površini za eno vegetacijsko dobo. V takem primeru zemlja počiva. To storimo predvsem če vidimo, da naše gojene rastline ne dajejo več takih pridelkov, kot bi morale. Lahko na prazno površino sejemo deteljo, ki zemljo obogati. Na koncu deteljo pokopljemo, tako zemljo obogatimo tudi z organsko snovjo.

Podobna agronomska tehnika je konsociacija. To je gojenje različnih rastlin na isti površini. Konsociacija je bila v preteklosti zelo razširjena, danes se pa dobro obnese v malih, družinskih vrtovih in v bioloških vrtovih.

Nekatera pravila konsociacije so sledeča: ne smemo gojiti skupaj rastlin, ki uporabljajo isto plast zemlje, kot sta na primer krompir in čebula. V glavnem ni priporočljivo gojiti skupaj rastlin, ki pripadajo isti družini, razen če imajo zelo podoben ciklus in način gojenja. Dobro se obnese gojenje vrtnin, ki imajo kratek življenjski ciklus, skupaj z rastlinami, ki imajo dolg življenjski ciklus, kot na primer špinača in grah. Dobro moramo izračunati gojitveno obdobje vsake zelenjadnice tako, da si druga druga ne bi motili rasti in da se ne bi osenčili. Dobro je, da ena rastlina pripada družini stročnic, ki zemljo obogatijo z dušikom, skupaj z rastlinami, ki zahtevajo veliko dušika.

Sledeče rastline pa ne gredo skupaj: fižol s čebulo ali porom, solata s petršiljem, paradižnik s krompirjem, fižol z grahom, paradižnik z grahom, čebula s kapusnicami.

Sploh pa ni priporočljivo, da gojimo zelenjadnice skupaj z drevesnicami, in to zaradi škropljenja a tudi zaradi osenčenja.

Magda Šturman

GLAVNI SVET KMEČKE ZVEZE

Uresničevanje sporazuma o prosekariju ključnega pomena za uresničitev načrta za razvoj kmetijstva Masterplan

Pred kratkim se je v razstavnici dvorani Zadržne kraške banke na Opčinah sestal glavni svet Kmečke zveze. V uvodnem poročilu je predsednik Franc Fabec izčrpno prikazal delovanje zveze v zadnjem obdobju in pri tem omenil program sodelovanja, ki ga stanovska organizacija že vrsto let uspešno vodi z Ministrstvom za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano Republike Slovenije. Poudaril je, da predstavlja program pomembno sredstvo za čezmejno sodelovanje na kmetijskem področju in za koristno vzajemno izmenjavo dobrih praks.

Fabec je nato namenil svojo pozornost problemu uresničevanja sporazuma Prosecco DOC. S tem v zvezi je podčrtal potrebo, da se čimprej izdela zakon, ki bi zajel omenjeni sporazum, kar podpirajo tudi tržaški deželni svetniki. Na ta način bi lahko končno prišlo do dolgoročnega financiranja dejavnosti, predvidenih v sporazumu. Govoril je o težavah, ki se pojavljajo zlasti pri pridobivanju finančnih sredstev za uresničevanje sporazuma in dokaz tega je predvsem nov deželni finančni zakon, v katerem ugotavljamo splošno pomanjkanje sredstev za razvoj kmetij in kmetijstva, kar bo posebej vplivalo na tržaški primarni sektor. V sled tega je Kmečka zveza zahtevala pri pristojnih uradih, da se v deželnem finančnem zakonu

nakažejo potrebna sredstva in se tako spoštujejo obveze, sprejete s podpisom sporazuma Prosecco DOC. Pri tem je ključnega pomena, da se poleg ostalih točk, predvidenih v sporazumu, primerno upoštevajo finančne potrebe, ki izhajajo iz novega načrta za razvoj kmetijstva Masterplan.

V sporazumu Prosecco DOC so predvideni tudi posegi na tržaškem bregu, za katere, je podčrtal Fabec, je nujno potrebno, da zainteresirane občine postnejo čimprej članice Konzorcija za melioracijo, na ta način koristijo razpoložljiva finančna sredstva in posledično začnejo s prvimi posegi na tem območju.

Širša razprava se je nato razvila glede zaščitnih norm, ki težko omejujejo razvoj kmetijstva na teritoriju. Kmetijska gospodarstva posebno skrbno zaščiteno območje Natura 2000, za katero Dežela še ni izdelala upravljalnih načrtov. V sled tega je na omenjenem območju močno omejena kmetijska dejavnost. Prisotni so izraziti zaskrbljenosti tudi glede deželne rezervata doline Glinščice in pri tem poudarili potrebo, da se čimprej izvrši reperimetracija rezervata. Nujno je potrebno, da se na tem območju upoštevajo razvojne potrebe teritorija, za katere bi se morala zavzeti predvsem Občina Dolina.





EUROPEADA BO POTEKALA SOČASNO Z EVROPSKIM NOGOMETNIM PRVENSTVOM

V juniju 2012 pri Lužiških Srbih nogometno prvenstvo evropskih manjšin



Na slikah: pod naslovom udeleženci predstavitev Europeade 2012 v Berlinu; spodaj logotil Listine sprave.

V času, ko bo junija prihodnjega leta v Ukrajini in na Poljskem potekalo evropsko nogometno prvenstvo, se bodo v Nemčiji, v organizaciji Lužiških Srbov, pomerile reprezentance nekaterih evropskih manjšin. Tekmovanje Europeada so leta 2008 prvič organizirali Retoromani v Švici (tam so zmago slavili Južni Tiroolci), prihodnje leto pa bo prireditelj osrednja organizacija Lužiških Srbov Domowina v sodelovanju z evropsko zvezo manjšin FUEN. Europeada 2012 bo potekala ob 16. do 24. junija. Pokrovitelj tega tekmovanja pa je predsednik nemške zvezne države Saške Stanislaw Tillich, ki je tudi sam Lužiški Srb.

Na tekmovanju bo sodelovalo 20 ekip iz 13, evropskih držav. Vse ekipe bodo zastopale manjšine, nekatere zelo majhne, druge pa velike manjšine. Pri nekaterih gre za manjšine, ki pripadajo velikemu narodu, a živijo izven meja matične države, druge pa so samostojne manjšine, torej brez lastne matične države.

Glavna teža organizacije sloni na krajevnih športnih društvih, tako nogometnih kot drugih, ki bodo zagotovila ustrezne strukture, seveda v sodelovanju s krajevnimi upravami. Osrednja teža organizacije bo temeljila na prostovoljnem delu; v priprave je vključenih nekaj tisoč ljudi in vsakdo bo prispeval po dveh močeh. Med drugim bodo gostujočim tekmovalcem zagotovili tudi bivanje in hrano kar v družinah, kajti sicer bi bili stroški previsoki.

Organizatorji poudarjajo, da je Europeada 2012 sicer športni dogodek, vendar je njegov osrednji namen krepitev zavesti avtohtonih manjšin ter utrjevanje in promoviranje njihove jezike in kulturno raznolikost Evrope. Seveda pričakujejo, da se bodo dogodka udeležili številni obiskovalci, predvsem iz regij, odkoder prihajajo gostujoče ekipe, za Lužiške Srbe bo pa to tekmovanje nepozabno doživetje, kakršnih si je ta manjšina v zadnjih dveh desetletjih omislila že nekaj, saj so Lu-

žiški Srbi zelo dejavni na vseh področjih družbenega življenja.

Z namenom, da na pomen tega tekmovanja opozorijo širšo javnost v Zvezni republiki Nemčiji so pred dnevi Europeado predstavili v Berlinu, kamor so prišli predstavniki vseh 20 nastopajočih ekip. Dogodek je vzbudil veliko zanimanja in temu ustreza je bila tudi pozornost, ki so mu jo namenili nemški mediji. Novinarje je privabil tudi pokrovitelj tekmovanja, Hans Jürgen »Dixie« Dörner, dolgoletni nogometaš in reprezentant Vzhodne Nemčije, s katero je v Montrealu osvojil tudi zlato kolajno na olimpijskih igrah v Montrealu, sicer pa je bil trikrat razglašen za nogometaša leta v Vzhodni Nemčiji. Poleg njega se je predstavitev udeležila tudi soproga predsednika deželne vlade Veronika Tillich.

Pobuda je nastala v madžarskem okolju, ki je že dolga leta zelo odprto za vsa vprašanja, ki zadevajo manjšine in večjezičnost nasploh, spoštljiva pa je do vseh, zato je na spletnem portalu <http://chartaxi.eu> objavljena v enajstih jezikih, med katerimi je tudi slovenščina. Namenjena je srednjeevropskemu prostoru, njen naslov Listina sprave pa je vsekakor pomemben. V kratkem času jo je podpisalo več tisoč prebivalcev srednjeevropskega prostora, podpisovanje pa je možno kar na spletni strani. V prejšnjih dneh do jo predstavili tudi delovni skupini za manjšine v Evropskem parlamentu, kjer so jo podprli številni evropski poslanci. Besedilo pobude objavljamo v celoti.

Mi, Srednjeevropejci, ki živimo v prostoru, ki ga objemajo Karpati, smo v preteklih stoletjih izkusili radosti pripadnosti in skupnega dela, vendar tudi grenkobo razdeljenosti in sporov. Mejne črte, ki so se v preteklem tisočletju pogosto spreminjale, so ob koncu 20. stoletja označevale sedem držav.

Tekmovanje bo razdeljeno v pet kvalifikacijskih skupin, za nosilce skupin pa so določili poleg domačinov, Lužiških Srbov, še štiri najboljše ekipe prejšnjega turnirja, to je Južne Tiroolce, Rome iz Madžarske, Hrvatke iz Srbije in Dance iz Nemčije. Sicer pa bodo na tekmovanju nastopili še Nemci iz Poljske, koroški Slovenci, skupna ekipa manjšin iz Estonije, Nemci iz Rusije, švicarski Retoromani, Slovaki iz Madžarske, Turki iz Zahodne Trakije v Grčiji, Ladinci, Severni Frizijci, Nemci iz Madžarske, Nemci iz Danske, Karahaji iz Rusije, Kimbri, Valižani in Okcitanici.

Kot se za vsako tekmovanje spodbodi, so tudi za Europeado sestavili himno, pesem z naslovom Bala Bala Bala, ki jo seveda pejejo v lužiškorsrbščini.

Listina sprave za Srednjo Evropo



Od teh so Madžarska, Romunija, Slovaška in Slovenija že članice Evropske unije in so ob ohranitvi svoje identitete pričele z odpravljanjem meja, ki jih ločujejo.

Medtem ko lahko na splošno govorimo o nenehnem izboljševanju odnosov med našimi državami, pa lahko z žalostjo ugotavljamo tudi, da prihaja med njimi občasno do resnih napetosti. Vzajemno razumevanje otežuje dejstvo, da ne poznamo ali ne cenimo kulture in zgodovine drug drugega. Oviro na poti približevanja predstavljajo tudi skrajne stranke, ki obstajajo v več državah, in ki želijo pridobiti glasove volivcev z retoriko, usmerjeno zoper sosedske narode. Njihov uspeh iz-

Schleswig Holstein nič več srečna oaza manjšin

Nemška zvezna država Schleswig Holstein je vsa povojna leta veljala za nekakšno srečno oazo manjšin v Evropi. Danska manjšina v Nemčiji in nemška manjšina na Danskem so se vselej radi pohvalili z ustrežno zaščito. Vse od leta 1986 parlament te zvezne države vsako peto leto razpravlja o stanju manjšin in v teh dneh potekajo priprave ne to periodično razpravo, ki ne zadeva samo danske manjšine v tej zvezni državi, ampak zaobjema tudi stanje nemške manjšine na Danskem, severno od meje.

Temeljni dokumenti za to razpravo so poročila posameznih manjšin (poleg že omenjenih so to Severni Frizijci ter Sinti in Romi) in prav ta poročila, ki so že pripravljena, kažejo na dokaj spremenjeno sliko stanja v regiji. Iz teh besedil namreč izhaja izreden padec ravni zaščite.

Danci v Nemčiji

Prav nobena skrivnost ni, če zapišemo, da so odnosi med dansko manjšino in vlado zvezne države Schleswig Holstein zelo napeti. Razlog za to je znatno krčenje nemške manjšine na Danskem, severno od meje. Med varčevalnimi ukrepi so sprejeli tudi znižanje dotacij za danske šole s prejšnjih 100 odstotkov vseh stroškov na 85 odstotkov, medtem ko so dotacije za nemške šole ostale nespremenjene. Manjšina je ostro protestirala, protestirala pa je tudi danska vlada in v Berlinu so nekako zakrpalili luknjo tako, da je nemška zvezna vlada zagotovila 3 milijone in pol evrov, ki so manjkali. S tem so križali razliko za leti 2011 in 2012, vendar pa danska manjšina ni zadovoljna, ker bi bila dolžnost vlade v Kielu, da zagotovi enaka sredstva za šolanje vseh otrok, ne glede na to, ali obiskujejo nemške ali danske šole.

Po drugi strani pa je posebna delovna skupina, ki so jo sestavili v parlamentu zvezne države Schleswig Holstein ocenila, da znižanje dotacij za danske šole ni v nasprotju z mednarodnimi pogodbami in prav tako ni v nasprotju z zakonodajo; pri tem so se sklicevali na razlike med standardom v Nemčiji in na Danskem, na različno zakonodajo med državama in na druge pravne aspekte. Danci v Nemčiji pa tako stališče odločno zavračajo in vztrajajo, da gre zgolj za grobo diskriminacijo na račun manjšine. V manjšinskih krogih so, kot ocenjuje dnevnik danske manjšine v Nemčiji Flensburg Avis, še predvsem zaskrbljeni glede leta 2013, ko ne bo več dotacije nemške zvezne vlade. Kaj lahko je namreč predvideti, da se bodo takrat zmanjšale dotacije tudi za nemške šole in obstaja resna nevarnost, da bi za danske šole znižanje ra-

čunali na 85-odstotno in ne na 100-odstotno dotacijo, kar pomeni, da bi bile manjšinske šole dvakrat prizadete. Stanje se je torej zelo zaostri.

Nemška manjšina

Nemška manjšina na jugu polotoka Jutland na Danskem prav tako preživlja letošnje leto z velikimi skrbmi. Tudi v njihovi osrednji organizaciji BDN, ki ji predseduje Hinrich Jürgensen, doživljajo leto 2011 kot pravo moro. K sreči je nemška vlada v Berlinu prav pred kratkim zagotovila premostitvena sredstva v višini 460.000 evrov, s čimer so delno popravili rez, ki so ga zadali nemški manjšini na Danskem v letošnjem proračunu, saj so ji dotacijo znižali za milijon evrov, kar je deset odstotkov vseh sredstev, ki jih manjšina prejema skupno od obeh vlad, nemške in danske, za vse svoje dejavnosti, vključno z dnevnikom in šolami. Zaradi tega krčenja so morale manjšinske ustanove zmanjšati število zaposlenih. Ta premostitvena sredstva so bila torej dobrodošla, vendar niso rešila vseh problemov, še zlasti pa niso omogočila ohranitve zaposlitvene ravni.

Zato nemška manjšina že več mesecev zahteva jamstva o višini financiranja, ki jih prejema iz sosednje države. V razliko od tega, kar se je zgodilo z dansko manjšino v Nemčiji, je zvezna država Schleswig Holstein za svoje rojake onstran meje ohranila prejšnjo raven financiranja, problemi pa so nastali zaradi rezov v Berlinu, kjer se zvezna vlada prav tako spopada z varčevalnimi ukrepi. Višina teh sredstev ne bila dolga leta nespremenjena, leta 2011 pa jih je, kot že rečeno, Berlin drastično rezal.

Predvidljivost in jamstva sta besedi, ki se najpogosteje uporabljata pri nemški manjšini. Vlada v Kielu naj bi sedaj ponujala oblikovanje posebne delovne skupine, ki bi jo sestavljali člani parlamenta, vladni uradniki in predstavniki zainteresiranih ministrstev, poleg predstavnikov manjšine. Na danski strani meje so pobudo z veseljem sprejeli, tudi zato, ker so med člani parlamenta države Schleswig Holstein zaznali nekakšen optimizem. Vendar bo pot še dolga, saj bodo morali tudi politike v Berlinu prepričati, da je treba oblikovati predvsem tak model financiranja, ki bo manjšini jamčil dolgoročno ustrezno raven finančnih sredstev.

Obe manjšini se torej soočata s podobnimi problemi; največja težava je v tem, da morajo predstavniki manjšin vlagati velike napore predvsem v zagotavljanje sredstev in v ohranjanje obstoječega, nimajo pa ne časa in ne sredstev, da bi pripravljali in uresničevali razvojne načrte.

vira iz globokih ran v preteklosti. Toda 21. stoletje zahteva nekaj drugega.

- Na podlagi ugotovitve, da lahko svoje nacionalne interese veliko učinkoviteje uveljavljamo, če si pomagamo, kot če se zoperstavimo eni drugimi,
- vedoč, da moramo še posebej znotraj Evropske unije tesno sodelovati,
- izkušnje, da del političnih strank tovrstnemu približevanju odločno nasprotuje,
- uvidevajoč, da so naše vlade pri izoblikovanju dobrososedskih odnosov dosegle le zanemarljive uspehe, smo spoznali, da je v 21. stoletju mogoče uresničitev tako zelo pomembne sprave med našimi narodi pričakovati predvsem od posameznikov, civilnih združenj in cerkva.

Ta spoznanje nas je vodilo k izoblikovanju pobude za ustanovitev Gibanja za spravo. Upamo, da bo vedno več ljudi razumelo, da se bomo podpirajoč drug drugega okrepili, če pa se bomo borili eni proti drugim, bomo potisnjeni na obrobje Evrope.

Gibanje za spravo sta predvsem drža in način življenja. Pridružiti se mu je mogoče s podpisom te izjave. Pridruži se mu lahko vsak, ki

- se zaveda, da ima njegova domovina le koristi od tega, če imajo ta prostor radi tudi drugi,
- je odprt za odkrivanje in spoštovanje vrednot drugih narodov,
- zavrača vsakršno sovraštvo,
- je pripravljen spoznati zgodovino, kulturo in v nekaterih primerih celo jezik sosednjih narodov.

Pobudniki Gibanja za spravo iz sedmih držav se zavedamo svoje odgovornosti do bodočih rodov, zato smo namesto medsebojnega sovraštva izbrali pot sprave. Oklepamo se svojega maternega jezika, zgodovine in kulture. Ne zavzemamo se za odpravo razlik med nami, temveč za to, da bi te razlike znali sprejeti in spoštovati. Upamo, da bo tako vedno več ljudi spoznalo, da bomo močnejši le, če bomo drug drugemu pomagali. In nasprotno, da nas bodo nasprotovanja in spopadi odrinili na obrobje evropske civilizacije.



STOLETNICA - ZMAGA NORVEŽANOV IN TRAGEDIJA ANGLEŽEV

Amundsen proti Scottu v tekmi za južni tečaj



V četrtek 15. decembra je poteklo točno 100 let, odkar je človek prvič dosegel Južni tečaj. Gledano iz take časovne oddaljenosti je zadeva prejšnjega kot raziskovalna in znanstvena, športna. Šlo je namreč za pravo tekmo med Angleži in Norvežani. Prvi so se je lotili dela z zvrhano mero ošabnosti, v prepričanju, da samo oni, kot pripadniki svetovne velesile, lahko osvojijo tak cilj. Skandinavci so stvar vzeli v roke z izrazito športnim duhom. In uspeli! Zmaga ni bila »po točkah«. Šlo je za krut »knock out«, ki se je za Britance končal tragično.

Južnih predelov treh oceanov niso oblegali kot severni Atlantik, kjer so že v začetku 16. stoletja iskali znameniti severozahodni prehod v Azijo. S plovbami predvsem Jamesa Cooka in še pred njim Abela Tasmana je bilo jasno, da na jugu poloble ni česa iskati. Ledene ploskve so preprečevale plovo, prodiranje globlje in globlje pa je na koncu le razkrilo obstoj neznane celine, dolgo vidne le z očesom ali daljnogledom.

Presenetljivo so skrivnostno zaledenelo celino prvič zagledali iz ruske ladje. Odpravo dveh plovil okoli sveta je vodil Gottlieb Bellinghausen. Iz poveljniške ladje »Mirmir« so obalo zagledali 26. januarja leta 1820, bila pa je oddaljena kakih dvajset milj. Naslednji korak je izvedel Anglež Ross, ki je v letih 1839 do 1843 vodil odpravo ladij »Erebus« in »Terror«. Ross je v dnevnik zapisal: »Gora visoka 12 tisoč čevljev, iz katere sta se dvigovala ogenj in dim v velikih količinah«. Še delujoči ognjenik je dobil ime po ladji Erebus, moderne meritve pa so mu prisodile 3784 metrov, 130 več kot so izmerili Angleži.

24. januarja 1895 so prvič stopili na kopno. Ladji »Antarctic« se je uspelo prebiti skozi razpoke v ledu. Iz nje so spustili manjši čoln, ki je dosegel dovolj trden led, da je človek lahko prišel na celino. Ladjo jo vodil Norvežan Kristensen, ki je na Novi Zelandiji na krov vzel tam živečega rojaka Carstena Borchgrevinka. V naslednjih letih sta si bila moža v laseh in vsak zase terjala absolutno prvo izkrcanje.

Ker so na svetu odkrili skoraj vse, je postalo raziskovanje Antarktike stvar pretežja. Posebno pomemben cilj pa je bila zemljepisna širina 90 stopinj in točka, ki je pomenila južni tečaj. Angleška odprava, ki jo je vodil Robert Falcon Scott je 30. decembra 1902 dosegla 82 stopinj 17 minut. Ernest Shackelton, ki je sam sodeloval v tej odpravi, je šest let kasneje skoraj na lastno pest opremil nov poskus. Koredarsko so več kot mesec prej kot Scott dosegli isto širino. Pri 84 stopinjah so izgubili vlečne pse in sani vlekli sami. Dosegli so 88 stopinj 23 minut, kjer so spoznali, da ne morejo več naprej.

V zraku je viselo prepričanje, da se bo prihodnji poskus posrečil. Z velikim pompom so z režijo Roberta Scotta stekle priprave v Angliji, skoraj tajno pa na Norveškem, kjer je zadevo prevzel Roald Amundsen. Oba sta za začetek pohoda jemala v poštev točko v Rossovem morju,



kar je južno od Nove Zelandije. Globok zaliv je tam prekrival led, ki je omogočal del poti po tehnično manj zahtevni površini. Občasne razpoke v ledu so obetale izkrcavanje opreme daleč v notranjosti. Mogočna ledena pregrada v zaledju je bila na vsak način grozeča. Od velike ledene pregrade do tečaja je bilo v ravni črti nekaj manj kot 1400 kilometrov, manj ob upoštevanju samo kopnega.

Angleži so svojo ekipo sestavili s pripadniki raznih vej vojske. Izkazalo se je, da je šlo za politično delitev med mornarico in kopenskimi silami. Izdelali so nekaj motornih sani in iz Mandžurije naročili 19 konjčev, ki so jih prevzeli na Novi Zelandiji. Psom niso preveč zaupali. Priskrbeli so si samo 33 sibirskih vlečnih živali. Podcenjevali so uporabo tekaških smuč, ki niso imele v Angliji nobene tradicije. Nad vsem pa je kraljeval večvrednostni kompleks. Ladja »Terra nova«, ki jih je pripeljala na Novo Zelandijo, je bila zelo potrpatna glede goriva. Z nakladanjem premoga si je nabrala nekaj zamude na časovnici. S seboj so nosili montažno hišo s kvadratur 150 metrov, ki bi po postavitvi omogočala udobno življenje v baznem taboru.

Ladjo so zasidrali na kraju, ki je danes označen kot MacMurdo in se lotili izkrcavanja in postavljanja tabora. Na predvideni smernici je del članov odprave začel razmeščati vmesne zaloge hrane, goriva in drugega materiala. Imeli so velike težave s konjiči, ki niso bili primerni za okolje. Kmalu so se pokvarile tudi motorne sani. Leta 1982 so slučajno odkrili eno od kant goriva in analiza je pokazala, da je imelo premalo oktanov za značilnosti motorjev. Na vrh ledenika Beardmore so vse spravili z vleko psov in ljudi, pri tem pa potrosili preveč moči. Oskrbovalno linijo so raztegnili do 210 kilometrov od baze. Vojaški red in hierarhija, ki sta vladali v odpravi, sta prepričali, da bi linijo še podaljšali. Tak nasvet je namreč prihajal iz činovno nižjih članov.

Po postavitvi linije in povratku v bazni tabor je Scotta čakala neprijetna vest, da so se na Antarktiki izkrcali tudi Norvežani. Njihovo izhodišče je bilo od an-

Na fotografijah z leve v smeri urinega kazalca: Roald Amundsen; Zmagovita norveška ekipa pred šotorom na Južnem tečaju; Nesrečna skupina Roberta Scotta (stoji na sredini); Scottova ladja Terra Nova; Scott v oficirski uniformi; Norveški premier Jens Stoltenberg govori na proslavi stoletnice 14. decembra letos na Južnem tečaju.



gleškega oddaljeno 650 kilometrov, pred njimi pa se je raztezala znatno daljša ravna ploskev zaledenelega zaliva. Imeli so približno 100 kilometrov krajšo pot, kar je pomenilo prednost od treh do šestih dni.

Angleži so se dejansko podali na pot 1. novembra 1911 pod pritiskom moteče prisotnosti Norvežanov. V zmedbi so kar pozabili na zastavo, ki bi jo morali zasadičiti na tečaju. Scottu jo je dala kraljica Alexandra, paradoksalno pa je napako rešil Norvežan, ki je bil v angleški ekipi. S smučmi je dohitel pohodnike in jim izročil državni simbol.

Po izkrcanju iz ladje »Fram« so Amundsen in njegovi Vikingi, uredili znatno skromnejši tabor. Njihova montažna hiša je merila samo 32 kvadratnih metrov. S seboj so prinesli veliko zalogo čokolade in kar 400 zavojev polenovk. Njihova oprema je bila sad intenzivnih raziskav, saj so številni proizvajalci med seboj tekmovali, kdo bo ponudil boljše izdelke. Potrebno opremo so naložili na deset štiri metre dolgih sani. Razpolagali so z več desetimi parov dva metra in pol dolgimi tekaškimi smuč, s katerimi še danes kraljujejo na športnih tekmovanjih. Na ladjo »Fram« so vkrkali 97 grenlandskih psov. Ob izkrcanju jih je bilo 110, ker so nekatere samice skotile mladiče. K sveži hrani je spadalo nekaj prašičev, kokoši in zaradi mleka, skupina koz. Izračunali so, da se bodo med napredovanjem zaloge manjšale. Pse, ki niso bili več potrebni, so sproti klali in jih dajali sotrpnom za hrano. Pohod so začeli 20. oktobra, 11 dni pred Angleži, in imeli zelo veliko srečo z vremenom. Velika izkušnost na smučeh jim je nudila dnevne etape tudi po 50 kilometrov! Angleži so imeli stalno slabo vreme, izbrali so težjo in daljšo pot, na smučeh so bili nerodni.

Napredovanje Norvežanov je bilo podobno hitenemu zmage: 31. oktobra pri 81 stopinjah, 5. novembra pri 83, 8. novembra so prehodili 50 kilometrov, 13. no-

vembra pri 84 stopinjah južne širine. 17. novembra so dosegli kopno, kajti dotlej so hodili in tekli po zaledenem Rossovem morju. Začeli so vzpon po ledeniku Heilberg in na njegovem vrhu dosegli največjo nadmorsko višino 3280 metrov, kjer so zaklali 24 psov. Od tam je šlo pretežno navzdol. 12. decembra so bili pri 89 stopinjah 30 minutah in se začeli ozirati naokrog. Dva dni kasneje so se ob treh popoldan postavili in namerili 89 stopinj 55 sekund. Ustavili so drog in nanj obesili svilen norveško zastavo. Več članov je obredlo okolico in na koncu so sklenili, da napredujejo še za kakih devet kilometrov, da bi zanesljivo dosegli točko 90 stopinj. 15. decembra dosegli nismo mogli več. Povedali so obred, kraj poimenovali po kralju Haakon VII in se po dnevu počitka začeli vračati. Vsi zdravi in z 11 psmi so dosegli ladjo »Fram«, ki je 30. januarja odplula proti domovini.

Angleška ekipa je beležila težave od samega začetka. Zaklali ali odslovili so konjče, sani so se pokvarile in psot je bilo premalo. Pokazali so se znaki skorbuta, ker niso imeli s seboj limoninega soka. Ta namreč v angleški vojski ni bil predviden. 5. decembra je Scott zapisal v svoj dnevnik: »Bogve, če je tudi Amundsen v takih razmerah?« Neprilike so jih za štiri dni zadržale na istem mestu. Na vrhu ledenika so 15. decembra dosegli nadmorsko višino 3300 metrov. Isti dan je Amundsen praznoval zmago! Na dan novega leta 1912 so bili od tečaja oddaljeni 270 kilometrov. Scott je določil sebe in četverico za končni naskok. 15. januarja je Scott zapisal: »Dve etapi nas bosta privedli do cilja. Obstaja moreča možnost, da bomo tam našli norveško zastavo.« In res so našli zastavo, ostanke tabora, zaledenele sledove smuč in psov. Scott je zapisal: »Povratek bo trd boj za preživetje. Sprašujem se, če nam bo uspelo.«

Južni tečaj so Angleži dosegli 18. januarja. V norveškem šotoru so našli

pismo, ki ga je Amundsen napisal norveškemu kralju, če bi mu povratek spodletel.

Potolčena se je angleška peterica premikala vsak dan počasneje. Dolgo so iskali vmesna skladišča, kazale so se nevarne ozeblin, vreme ni bilo naklonjeno. 18. februarja je umrl član odprave Evans. 1. marca so dosegli večje skladišče materiala in z grozo ugotovili, da je bila kanta z gorivom prazna. Zaradi pokvarjenega zamaška je kemikalija izhlapela. Deset dni kasneje so se samo vlekli po snegu in ledu. Scott je v dnevniku omenil možnost, da bi jih opij in morfin uspavala in bi tako umrli. Pohodniku Oatesu se je zmešalo. Odšel je iz tabora in se izgubil, šlo je za samomor. 19. marca so prehodili zadnjo etapo, postavili šotor in napisali poslovilna pisma svojcem. Zadnji Scottov zapis nosi datum 29. marca.

Nastopala je polarna zima in reševanje ni bilo več mogoče. Reševalna ekipa je šla na pot komaj 12. novembra. Našli so skoraj zasut šotor in točno vedeli kaj je v njem. Scott in Bowers sta bila v svojih spalnih vrečah, Wilson pa naslonjen na steber šotora. V usnjeni torbi so bila pisma in Scottov dnevnik, ki je omogočil točno rekonstrukcijo nesrečne poti. Šotor so porušili in trupla pustili v njem. Ker se ledeniki premikajo, obstaja možnost, da so že dosegli morje. Reševalci so ugotovili, da je Scott obtičal le 17 kilometrov od pomembnega skladišča, kjer je bilo na voljo dovolj hrane, goriva in oblačil.

Več desetletij kasneje je kraj obiskal Scottov sin Peter in poskusil konzervo s fižolom. Hrana je bila popolnoma ohranjena in užitna. V sklopu praznovanj osvojitve južnega tečaja se je tja na smučeh podal nekdanji vrhunski norveški tekač na smučeh Vegard Ulvang. V zadnjih letih so številne postojanke, ki delujejo na Antarktiki, do južnega tečaja v snegu in ledu izravnale skoraj avtocesto.

Bruno Križman



ITALIJA - Po odobritvi varčevalnega odloka v poslanski zbornici

Šef države zadovoljen, sindikati ostajajo zelo kritični

Za Napolitana se je parlament izkazal - Camussova in Bonanni ne popuščata

RIM - »Parlament se je zelo izkazal,« je dejal predsednik republike Giorgio Napolitano, ko je včeraj zupuščal baziliko v Assisiju, kjer se je z ženo udeležil božičnega koncerta. In kaj misli o poslancih, ki niso sodelovali na glasovanju? Na novinarsko vprašanje je takole odgovoril: »Ne vem, kako je bilo z vidika sodelovanja ali nesodelovanja pri glasovanju, vendar menim, da se je parlament zelo izkazal, ko je sledil razpravi o varčevalnem dekretu in ga na koncu odobril.« Se moramo poleg Montija oprijeti tudi tudi sv. Franciška, zaščitnika Italije? Na to vprašanje enega od kronistov je Napolitano odgovoril: »Oprijeti se moramo predvsem samih sebe.«

Če je predsednik države zadovoljen, pa med sindikati raste nezadovoljstvo. »Varčevalni paket je tak, kot če bi ga naredil moj stric, ki nima pojma o ekonomiji,« je včeraj izjavil generalni sekretar sindikata Cisl Raffaele Bonanni med mirnim protestom pred palačo poslanske zbornice. Bonanni je tudi ponovil, da so varčevalni ukrepi nepravilni in usmerjeni proti odvisnim delavcem in upokojujencem. Zato se Cisl ne bo vdal in bo protestiral vse do božiča in še naprej.

Tudi sekretarka največjega italijanskega sindikata Susanna Camusso ostaja pri oceni, da je varčevalni dekret neuravnotežen in brez elementov pravičnosti, ki bi jih moral vsebovati. Te bo po njenih besedah treba doseči, po možnosti med razpravo v senatu. Camussova se je v Padovi udeležila posveta svoje sindikalne zveze Cgil, ki je imel pomenljiv naslov Najprej delo. Globoko nepravilnost vidi sindikalna voditeljica pri obdavčenju odvisnega dela, upokojujencev in družin. »Te ukrepe bo treba popraviti tudi zaradi recesijskih učinkov, ki jih bodo imeli na prebivalstvo v obliki zmanjšane kupne moči in postopnega krčenja proizvodnega sistema,« je posvarila Camussova in dodala: »Mi smo vedno nezaupljivi, ko nam obljubljajo prvo fazo in potem še drugo, za rast, ki pa navadno ne pride.«

Kot je znano, je premier Mario Monti odobritev svoje dekreta v poslanski zbornici pralčan z 61 glasovi manj, kot jih je prejel ob zaupnici svoji vladi. Konsenz, čeprav še zelo visok, mu upada, vendar se premier ne predaja in poziva politiko k njenim odgovornostim. Monti zavrača izsiljevanja in opozarja, da »če ne bomo vsi naredili svoje dolžnosti, je država v resni nevarnosti.«

FIRENCE - Protest Senegalcev v spomin na umorjena rojaka

Za Samba in Diopa

Na tisoče ljudi proti rasizmu - Manifestacije po številnih italijanskih mestih



FIRENCE - Več tisoč senegalskih priseljencev je včeraj v mestnem središču omikano protestiralo proti rasizmu. Na čelu sprejema so bili sorodniki 40-letnega Madoua Samba in 54-letnega Morja Diopa, uličnih prodajalcev, ki jih je v torek na pravem morilskem pohodu ustrelil desničarski skrajnež Gianluca Casseri. Ob njih so hodili sorodniki in prijatelji drugih treh Senegalcev, ki jih je Casseri ranil.

Na enem od plakatov je bila ob fotografiji Modoua Samba slika njegove žene in 13-letne hčerke. Pod njo je pisalo, da je umorjeni očka ni mogel videti, ker mu ni bilo izdano dovoljenje za bivanje. Ko bi odšel k družini, domov v Senegal, bi se ne mogel več vrniti ...

Protestniki so nosili plakate z gesli proti rasizmu in senegalske zastave. Peli so svoje pesmi in zahtevali človeku dostojno življenje. Po navedbah organizatorjev se je na pohodu po firenških ulicah zbralo približno 12.000 udeležencev.

»Želimo si, da bi danes vzšlo novo upanje, da naši bratje niso umrli zaman,« je dejal predstavnik senegalske skupnosti v mestu Pape Diaw. Zavzel se je za miroljubno sožitje in spoštovanje med ljudmi, ki »mora biti resnično, ne zgolj fasada«. Opozoril pa je tudi, da »ni mogoče razširjati sovraštvo in nestrpnost, kot se je to dogajalo zadnja leta«. »Kdor je sejal sovraštvo, bi se moral ob pogledu na

omikane ljudi v sprejemu sramovati,« je še poudaril. Med tistimi, ki jih je Pape Diaw objel, je bil tudi tajnik Demokratske stranke Pierluigi Bersani.

Podobne manifestacije proti rasizmu so priredili tudi v številnih drugih italijanskih mestih. V Bologni pod napisom: Dovolj z institucionalnim rasizmom! Udeleženci so ponavljali, da niso drugorazredni državljani, da plačujejo davke, protestirali pa so proti zakonu Bossi-Fini in proti uvedbi kaznivega dejanja ilegalnega priseljevanja.

Množična je bila tudi manifestacija v Neaplju, ki se je drugi mi udeležil tudi župan Luigi De Magistris.

V Siriji nove žrtve hudega nasilja

DAMASK - V nasilju vladnih sil nad nasprotniki sirskega režima je bilo včeraj ubitih 34 ljudi, največ v nemirnih provincah Homs in Idlib. Arabska liga medtem, kot kaže, obupuje nad razmerami v državi, saj razmišlja, da bi sirske dosje predala Varnostnemu svetu ZN. Katarski premier Šejk Hamad bin Jasem al Tani je namreč dejal, da bo liga Sirijo poslala pred VS, če bo še naprej odklanjala prihod tujih opazovalcev. Kot je napovedal, se bodo zunanji ministri Arabske lige o tem pogovarjali na sredinem srečanju v Kairu.

Tunizija slavi prvo obletnico revolucije

TUNIS - Na tisoče Tunizijcev se je včeraj zbralo na ulicah in praznovalo prvo obletnico dogodka, ki je sprožil ljudski upor. V mestu Sidi Bouzid, kjer se je pred letom zažgal 26-letni Mohamed Bouazizi, se je ljudem pridružil tudi novoizvoljeni tunizijski predsednik Moncef Marzouki. Tunizijcem je uspelo, vstaja pa se je razširila tudi na druge države in botrovala odhodu avtoritarnih voditeljev v Egiptu, Libiji in Jemnu. ako imenovana jasminova revolucija je v Tuniziji terjala približno 200 življenj.

Obama po telefonu z Medvedjevom

WASHINGTON - Ameriški predsednik Barack Obama je v telefonskem pogovoru z ruskim kolegom Dmitrijem Medvedjevom izrazil zaskrbljenost zaradi obtožb glede izvedbe parlamentarnih volitev v Rusiji 4. decembra. Pozdravil pa je pripravljenost Medvedjeva za temeljito preiskavo očitanih nepravilnosti. Iz Bele hiše so sporočili, da je Obama Medvedjevu čestital ob vstopu Rusije v Svetovno trgovinsko organizacijo (WTO) in dejal, da je to tudi rezultat novega odnosa med Rusijo in ZDA, ki je bil vzpostavljen v času predsedovanja Medvedjeva. Slednji je sicer kritike zavrnil in Obami dejal, da »je ocena naših volitev s strani ZDA za nas brez pomena.«

Napeto v Kazahstanu

ASTANA - Kazahstanski predsednik Nursultan Nazarbajev je v mestu Žanaozen, kjer je v petek izbruhnilo nasilje med protestniki in policijo, razglasil izredne razmere. Medtem iz države prihajajo različne ocene števila žrtev in ranjenih. Visoka predstavnica EU za zunanjo politiko Catherine Ashton je izrazila zaskrbljenost nad dogajanjem.

EGIPT - Izbruh nasilja z žrtvami

Trg Tahrir spet gori, protestniki ne popuščajo

KAIRO - V spopadih med vojsko in protivladnimi protestniki v egiptovski prestolnici Kairo je bilo v petek ubitih osem ljudi, ranjenih in poškodovanih pa okrog 300. Nasilje, ki se je nadaljevalo tudi včeraj, je blizu trga Tahrir divjalo več ur, sprožil pa naj bi ga napad vojakov na enega od protestnikov. Protivladni protestniki sicer blizu vladnih prostorov vztrajajo že od konca novembra in tako preprečujejo vstop novoimenovanemu premieru Kamalu al Ganzuriju.

Včeraj se je nad trgom Tahrir vil gost dim, protestniki pa so vojake obmetavali s kamenjem in bencinskimi bombami. Policisti in vojski so nadzor nad ulicami prevzemali tudi s pomočjo barikad iz bodeče žice. Napetost je še povečal premier al Ganzuri, ki je protestnike obtožil, da so proti-revolucionarni. »To ni revolucija, to je kontrarevolucija,« je dejal in ob tem zanikal poročila, da so varnostne sile protestnike izpred prostorov vlade poskušale razgnati s streljanjem.

Nov val nasilja je vrgel senco na drugo fazo parlamentarnih volitev v Egiptu. Vojska je sicer sporočila, da bodo oblast predali po predsedniških volitvah, ki naj bi bile konec junija prihodnje leto. Vendar ko je vrhovni vojaški svet februarja prevzel oblast, je med drugim suspendiral ustavo, kar pomeni, da pristojnosti začasnega premiera in novega parlamenta, za katerega volitve trenutno potekajo, niso jasne.

Razmer v Egiptu se je dotaknila tudi ameriška državna sekretarka Hillary Clinton, ki je ocenila, da so v egiptovski tranziciji ženske postavljene na stranski tir. »V Egiptu so ženske v veliki meri izključene iz procesa tranzicije in jih celo nadlegujejo na ulicah,« je poudarila Clintonova v govoru o ženskah, miru in varnosti. Izpostavila je še, da so tudi na volitvah najbolje organizirane politične stranke v državi podprle le majhno število kandidatov, medtem ko odnos teh strank do vprašanja pravic žensk ostaja »v najboljšem primeru nejasen. (STA)

FILIPINI - Pustošenje tropske nevihte Washi

Na jugu filipinskega otočja krepko čez štiristo smrtnih žrtev

MANILA - Tropska nevihta Washi, ki je opustošila južni del otočja Filipinov, je po zadnjih podatkih Rdečega križa terjala najmanj 436 življenj, številne pa še pogrešajo. Največ ljudi je umrlo med spanjem, saj so reke zaradi obilnega 12-urnega deževja hitro narasle in s seboj odnesle njihove domove.

Kot je povedal predstavnik lokalnega Rdečega križa, podatki o smrtnih žrtvah temeljijo na preštvanju trupel v mrtvašnicah. Največ žrtev, 215, je bilo v pristaniškem mestu Cagayan de Oro, medtem ko so v bližnjem Iliganu, prav tako ob morju, doslej našli 144 mrtvih. Obe mesti ležita na južnem otoku Mindanao.

Več smrtnih žrtev je bilo tudi v osrednji provinci Negros Oriental in v provincah Compostella in Zamboanga del Norte na jugu države. Mnogo ljudi je utonilo, saj so narasle vode dosegle strehe, druge pa so pod seboj pokopali zemeljski plazovi. Obračun katastrofe bo nedvomno še višji, saj sta voda in močan veter odplavila številne vasi.



Oblasti so na pomoč prizadetim območjem poslale na tisoče vojakov, policistov, rezervistov, pripadnikov obalne straže in prostovoljcev. Vodja filipinske civilne zaščite Benito Ramos je ocenil, da je visoko število žrtev na otoku Min-

danao »delno posledica nepozornosti ljudi, ki ne živijo na območjih, kjer so neurja običajna,« zaradi česar niso upoštevali opozoril pred prihajajočim neurjem, čeprav so jih oblasti nanj opozarjale štiri dni prej. (STA)

ZADETEK V ZADNJI MINUTI?
NOVICA OB PRVI KAVI.

Jan Grgič, novinar



Primorski dnevnik. Iz naših v vaše roke.

NAROČNIŠKA
AKCIJA 2012

Zaupajte nam. Potrdite naročnino za leto 2012.

Naročnina ostaja nespremenjena: **215,00 evrov**, kar pomeni, da vas bo vsak izvod časopisa stal le **0,70 evra!**
Če še niste naročeni, naročite se čimprej: Primorski dnevnik boste do konca leta 2011 **prejemali brezplačno!**

Dostava na dom Primorskega dnevnika je za vse naročnike brezplačna! Brezplačno boste tudi objavljali neposlovna sporočila in čestitke. Vsi novi in stari naročniki pa bodo prejeli knjigo **"Spomini na leto 1945"** darilo Zadruga Primorski dnevnik.

Znižano naročnino za leto 2012 se lahko plača do 31.1.2012: z nakazilom na enega od sledečih tekočih računov na ime PRAE srl - DZP doo:

> na pošti na račun št. 11943347

> Pri naslednjih bančnih zavodih:

Banca Antonveneta Trst, ag. 8	št. računa: IT44 V 05040 02208 000001136670
Banca di Cividale - Kmečka banka sedež v Gorici	št. računa: IT48 E 05484 12401 001570404860
Banca di Cividale - Kmečka banka - podružnica Trst	št. računa: IT80 O 05484 02200 004570422289
Nova Ljubljanska banka - podružnica Trst	št. računa: IT56 P 03018 02200 010570002197
Zadružna banka Doberdob in Sovodnje	št. računa: IT34 R 08532 64560 000000019102
Zadružna kraška banka	št. računa: IT71 C 08928 02200 010000010730

na upravi Primorskega dnevnika v Trstu in Gorici



ZIMSKI ŠPORTI - V Val Gardeni in Courchevelu

Letos odpovedali že osem tekem alpskih smučarjev

Zaradi neugodnih vremenskih razmer brez smuka in slaloma - Nor. kombinacija: Pittin 3.



21-letni Alessandro Pittin iz Cerciventa v videmski pokrajini je letos že drugič stopil na zmagovalni oder. Prvič je bil uspešen v Lillehammerju pred dvema tednoma, ko je osvojil 2. mesto. Tudi včeraj je dosegel najboljši čas v teku na smučeh, potem ko je bil po skokih 18. Nase je opozoril že na Ol V Vancouveru, ko je osvojil bronasto kolajno

ANSA

VAL GARDENA/COURCHEVEL - Sneg in veter sta včeraj prekrizala načrte alpskim smučarjem in smučarkam. V francoskem Courchevelu je odpadel ženski slalom za svetovni pokal zaradi velike količine – več kot meter – novozapadlega snega. Slalom bodo poskušali v Courchevelu izpeljati danes (prva vožnja ob 9.30, druga ob 12.30), veleslalom pa je odpovedan.

Veter pa je odpihnil smuk v Val Gardeni. Po skrajšani progi - tudi včeraj so znižali start - se je spustilo 21 smukačev, nato pa so tekmo dokončno prekinili, ni pa še znano, ali bodo tekmo nadoknadili. Danes se smučarji selijo v Alto Badio, kjer bo veleslalom, jutri pa še slalom. Z včerajšnjima prekinitvama so letos zaradi neugodnih vremenskih razmer odpovedali že osem tekem.

NORDIJSKA KOMBINACIJA - Na tekmi svetovnega pokala v nordijski kombinaciji v avstrijskem Seefeldu je spet odlično nastopil tekmovalci iz naše dežele Alessandro Pittin, ki je bil tretji. Zdaj zaseda šesto mesto na skupni razvrstitvi pokala.

SMUČARSKI TEK - Poljska smučarska tekačica Justyna Kowalczyk je zmagovalka tekme svetovnega pokala na Rogli. Drugo mesto na 10 kilometrov klasično s skupinskim startom je zasedla Norvežanka Therese

Johaug, tretja pa je bila rojakinja slednje Vibeke Skofterud. Edina slovenska predstavica Barbara Jezeršek je bila 17., najboljša Italijanka pa deželna tekačica na smučeh Silvia Rupil na 24. mestu. Pri moških (15 km) je zmagal Norvežan Petter Northug, pred Švicarjem Dariom Cologno in Kazahstancem Aleksejem Poltaraninom. Tekma je bila zelo izenačena, saj so bile razlike med prvouvrščenimi minimalne. »Azzurro« Valerio Checchi je bil 15., od prvouvrščenega Norvežana je zaostal »le« 16 sekund.

V ženski konkurenci na Rogli ne bo nastopila vodilna v skupnem seštevku Norvežanka Marit Bjørgen, saj se želi v miru pripraviti na novoletno turnejo Tour de Ski. Danes bo na vrsti še sprint.

SMUČARSKI SKOKI - Včeraj je na tekmi svetovnega pokala v smučarskih skokih v Engelbergu dosegel uspeh karriere Jurij Tepeš (244,7 točke), ki je zasedel osmo mesto. Do točk sta prišla še dva slovenska skakalca: Robert Kranjec je bil 13., Jure Šinkovec pa je bil na koncu 22. Zmagal je Norvežan Anders Bardal (266,2), drugi je bil Avstrijec Martin Koch (258,1), tretji pa njegov rojak Thomas Morgenstern (257,4). Skakalec iz naše dežele Colloredo je bil 14.

ALPSKO SMUČANJE - FISU

Na uvodni tekmi uspeh Katrin Don



Katrin Don, Matej Kalc in trener Lovrenc Gregorc

Tekmovalna smučarska sezona se je za tekmovalce slovenskih društev v Italiji včeraj uradno začela. V Sappadi so tekmovali dečki, deklice, naraščajniki in naraščajnice, ki jih po prvem veleslalomu čaka premor do 7. januarja.

Na uvodni tekmi FISU je bila najuspešnejša smučarka Brdine Katrin Don, ki je bil med 34 naraščajnicami peta, tretja letnika 1998. Med leto starejšimi tekmovalkami (letos je prestopila v višjo starostno kategorijo) je potrdila dobro formo in konkurenčnost v veleslalomu, kot je napovedal trener Lovrenc Gregorc: »Zelo smo zadovoljni z rezultatom, vemo pa, da lahko še napreduje. Razlika z najboljšimi je majhna, tako da se lahko zdaj umirjeno pripravljamo na druge tekme.« Katrin je za prvouvrščeno Sario Totto zaostala manj kot sekundo.

Na prvi tekmi je uspešno tekmovala tudi smučarka Devina Andrea Craievich, ki je šele prestopila med deklice. Med 23. tekmovalkami je bila enajsta, tretja med smučarkami letnika 2000. »Vsi tekmovalci Devina, vključno z Andreo so tekmovali po pričakovanjih,« je pojasnil trener Devina Matej Štofa. Andrea je za prvouvrščeno Laro della Meo zaostala pet sekund. Med dečki pa je najvišjo uvrstitev osvojil Matej Kalc (Brdina), ki je bil 14.

Ostali dečki: 24. Jan Sedmak (Mladina), 25. Samuel Puris (Devin); naraščajnice: 27. Petra Basezzi, 30. Zarotti Patrizia; naraščajniki: 19. Tommaso Pilat, 27. Matej Udovič (vsi Devin).

CHEERDANCE MILLENIUM

Pri Briščkih

Novoletni plesni festival

Enajst društev iz Trsta, Gorice, Slovenije in Hrvaške bo soustvarjalo tradicionalni novoletni plesni festival, ki ga prireja danes Cheerdance Millennium ob 16.00 v telovadnici pri Briščkih. Program vključuje 21 točk, poleg navijaških skupin Cheerdance Millennium – belih in plavih Zajčkov, palčkov in Škratov – se bodo staršem in sorodnikom predstavile še skupine SKD Škamperle, ŠD Kontovel, KD Vigred, SKD Vipava, ŠD Dom, SKD Timava, A.C.D.T. Country Team. Plesni popoldan bo sklenila skupna božična točka članic in članov Cheerdance Millennium.

RITMIČNA GIMNASTIKA

Na 1. maju Božična akademija Bora

Sekcija ritmične gimnastike športnega združenja Bor bo danes na Stadionu 1. maja v Trstu organizirala tradicionalno božično akademijo, na kateri bodo svoje znanje prikazale vse borovke, od najmlajših do največjih, ki sestavljajo tekmovalno skupino. Božična akademija se bo začela ob 15.30 v veliki dvorani Bojana Pavletiča.

prej do novice

www.primorski.eu

ŽENSKI NOGOMET - V meddeželnem prvenstvu C-lige

Slovensko obarvana Sistiana

Ekipo iz Vižovelj vodi trener Mario Adamič - Pet slovenskih nogometašic - Druge na lestvici

Ženska nogometna ekipa Sistiana iz Vižovelj, ki je na pomembni nedeljski tekmi meddeželne C-lige v Nabrežini izgubila proti prvouvrščenim Real Spinei s 4:0, je tudi slovensko obarvana. Žensko ekipo že tretjo sezono vodi slovenski trener Mario Adamič, ki poučuje na osnovni šoli Josip Jurčič v Devinu. Pri ekipi igra pet slovenskih nogometašic: Brigita Gergolet iz Doberdoba, Gaia Mauri iz Gorice (vpoklicana je bila tudi v deželno reprezentanco), Damijana Gregori s Padrič ter Kristina Leghissa in Anja Colja obe s Cerovelj. Zadnje tri so poškodovane in v nedeljo niso igrale.

Adamič, ki ima pomembne funkcije tudi v mladinskem sektorju deželne nogometne zveze, je pred tem vodil ekipo San Marco, ki je igrala v Ribiškem naselju in je nato propadla. »Tam sem imel največ zadoščenj, saj smo začeli od začetka. Ustvarili smo ves mladinski sektor, od kategorije cicibanov do mladink. Delali smo brez vsakršnih pritiskov in na koncu smo vzgojili kar nekaj igralok, ki igrajo tudi v najvišji državni A-ligi. Med temi je najboljša lanska nogometašica v Italiji Sara Gama, ki je začela igrati nogomet prav v Ribiškem naselju,« se spominja Adamič, ki je vodil tudi žensko ekipo Pro Farre in napredoval iz C v B-ligo. »Farra se je nato zaradi finančnih težav odpovedala nastopu v višji ligi,« je še dodal trener



Mario Adamič

KROMA

Sistiane. Pred več kot petimi leti je bilo v deželnih prvenstvih C in D-lige nad 15 ekip. »Zdaj jih je ostalo le sedem. V višjih državnih ligah pa imamo tri ekipe. Tavagnacco in Chiasiellis v A-ligi ter Pordenone v A2-ligi. Sodelovanja med deželnimi klubi ni. Mi jim sicer posojamo igralke, oni pa nam ne.« Letos pri Sistiani igrajo tri igralke, ki so že nastopale v A-ligi: Giulia Inglese, Elisabetta Del Gaudio, Sara Giovannini in Luisa Usenich. »S temi igralkami lahko letos igramo pomembno vlogo. Zdaj smo drugi na lestvici. Real Spinea



Damijana Gregori in Gaia Mauri

KROMA

ima pet točk prednosti. V nedeljo bomo igrali še v Padovi in bo konec prvega dela prvenstva. Letošnje prvenstvo je zaradi pomanjkanja ekip v naši deželi meddeželno obarvano. Igramo tudi proti ekipam iz Veneta. Naše domače tekme igramo v Vižovljah, kjer tudi treniramo,« je povedal Adamič, ki je še dodal o letošnji ciljnih tržaške ženske ekipe: »Po pravici rečeno naš cilj ni bilo napredovanje v višjo ligo. Letošnje prvenstvo je bilo prava neznanka, saj nismo poznali ekip iz Veneta. Vsekakor nisem pričakoval, da bomo začeli tako

Domači šport

DANES

Nedelja, 18. decembra 2011

KOŠARKA

UNDER 15 DEŽELNI - 11.00 v Nabrežini: Jadran A - Azzurra A

NOGOMET

ELITNA LIGA - 14.30 v Fontanafreddi: Fontanafredda - Kras Repen

PROMOCIJSKA LIGA - 14.30 v Štandrežu: Juventina - Trieste Calcio; 14.30 v Križu: Vesna - Union Martignacco

1. AMATERSKA LIGA - 14.30 v Gorici, Stražice: Azzurra - Sovodnje; 14.30 v Trebčah: Primorec - Sistiana

2. AMATERSKA LIGA - 14.30 v Beljanu: Begliano - Breg; 14.30 v Bazovici: Zarja - Centro Sedia; 14.30 pri Briščkih, Ervatti: Primorje - Romana

3. AMATERSKA LIGA - 14.30 v Doberdoba: Mladost - Villa

NARAŠČAJNIKI - 10.30 v Dolini: Kras - CGS

ODBOJKA

1. MOŠKA DIVIZIJA - 10.30 v Gradišču: Torriana - Olympia Terpin

2. ŽENSKA DIVIZIJA - 20.30 v Trstu, Ul. Locchi: S. Andrea - Zalet rumene

UNDER 16 MOŠKI - 16.00 v Trstu, Morspurgo: Coselli - Sloga Tabor

UNDER 16 ŽENSKO - 11.00 v Sovodnjah: Soča - Fincantieri azzurra

UNDER 14 ŽENSKO - 11.00 na Proseku: Kontovel B - OMA

JUTRI

Ponedeljek, 19. decembra 2011

KOŠARKA

UNDER 19 ELITNI - 20.30 v Trstu, Ul. Carli: Barcolana - Jadran

UNDER 17 DEŽELNI - 18.15 v Gorici, Kulturni dom: Dom - Romans



Obvestila

SK DEVIN vabi na predstavitev tečajev smučanja in deskanja v novi sezoni. Večer bo jutri, 19. decembra 2011 ob 19. uri v Kamnarski hiši v Nabrežini.

GIMNASTIČNI ODSK SZ BOR vabi na božično akademijo, ki bo danes, 18. decembra, ob 15.30 na Stadionu 1. maja, v veliki dvorani B. Pavletiča.

AŠD MLADINA obvešča, da se bodo tečaj smučanja začeli v nedeljo, 15. januarja 2012. Po potrebi organiziran avtobusni prevoz. Informacije na tel. št. 347-0473606.

AŠD SK BRDINA opozarja, da se nadaljuje vpisovanje glede tečajev smučanja za sezono 2012. Informacije na sedežu društva, Repentabska ul. 38 na Opčinah, ob ponedeljskih od 20. do 21. ure. Tel. št. 340-5814566 (Valentina). V nedeljo, 8. januarja, bo možen avtobusni prevoz za člane društva v Forni di Sopra. Predviden odhod avtobusa ob 6.30 iz parkirišča izpred črpalke ESSO na Opčinah. Tel. 335-5476663 (Vanja).

AŠD SK BRDINA obvešča, da je na razpolago še nekaj mest za zimovanje med božičnimi počitnicami od 26. do 29. decembra v Forni di Sopra. Informacije na tel. št.: 345-4093732 (Rado Šuber).

SPACCIO OCCHIALI VISION®



OPTIČNI CENTRI

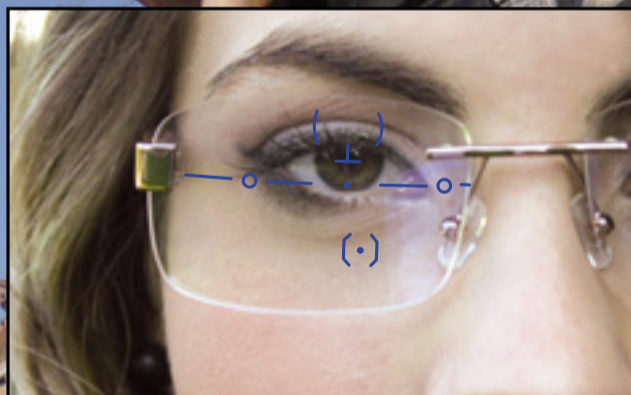
V NAŠIH PRODAJNIH MESTIH NAJDETE ŽE NOVE KOLEKCIJE ZA POLETJE 2012

NOVE PROGRESIVNE LEČE
ALTA DEFINIZIONE®

LEČE
AD®
ALTADEFINIZIONE

Jih najdete samo v trgovinah Spaccio Occhiali Vision
(na voljo tudi enožariščne)

Izdelane z notranjo dodelavo,
omogočajo **30%-no**
povečanje vidnega polja tako za
gledanje od blizu kot na daleč.



OČALA ZA SONCE IN ZA VID
TUDI PRIZNANIH PROIZVAJALCEV
S 50% POPUSTOM

VSE LEČE PO POLOVIČNI CENI

SUPER PONUDBA!
PLASTIČNE OFTALMIČNE LEČE!

Nekaj primerov leč	Cena za posamezno lečo
Leča cr 1.500.....	€32 €16
Leča cr 1.500 proti dvojnim odsevom.....	€64 €32
Leča cr 1.500 korekcijska zatemnjena.....	€64 €32
Leča cr 1.500 korekcijska zatemnjena (vkrivljen okvir).....	€110 €55
Leča cr 1.500 progresivna (standardna).....	€120 €60
Leča cr 1.500 progresivna (za ožje okvirje).....	€160 €80
Leča cr 1.500 progresivna (širše vidno polje).....	€240 €120
Leča cr 1.600 (tanjša) proti dvojnim odsevom.....	€110 €55
Leča cr 1.560 fotosenzibilna.....	€90 €45

VSE VRSTE LEČ S **50% POPUSTOM!**

SPACCIO OCCHIALI VISION JE PRVA VERIGA
TOVRSTNIH TOVARNIŠKIH TRGOVIN V ITALIJI

www.spacciocchialivision.it

Codognè (TV) - Visnadello (TV)
Mestre (VE) - Portogruaro (VE) - Videm
Codroipo (UD) - Tavagnacco (UD) - Gorica
Montecchio M. (VI) - Sesljan (TS)
Treviolo (BG) - Capriolo (BS)
Fontanafredda (PN) - Jesolo (VE)

SESLJAN (TS)

Sesljan 27/1 - Tel. +39 040 299516

Diž. Cesta 14 proti Trstu. ODPRTO OD PONEDELJKA POPOLDNE DO SOBOTE

GORICA

Ulica Trieste 225/1 - Tel. +39 0481 520311

ODPRTO OD PONEDELJKA POPOLDNE DO SOBOTE

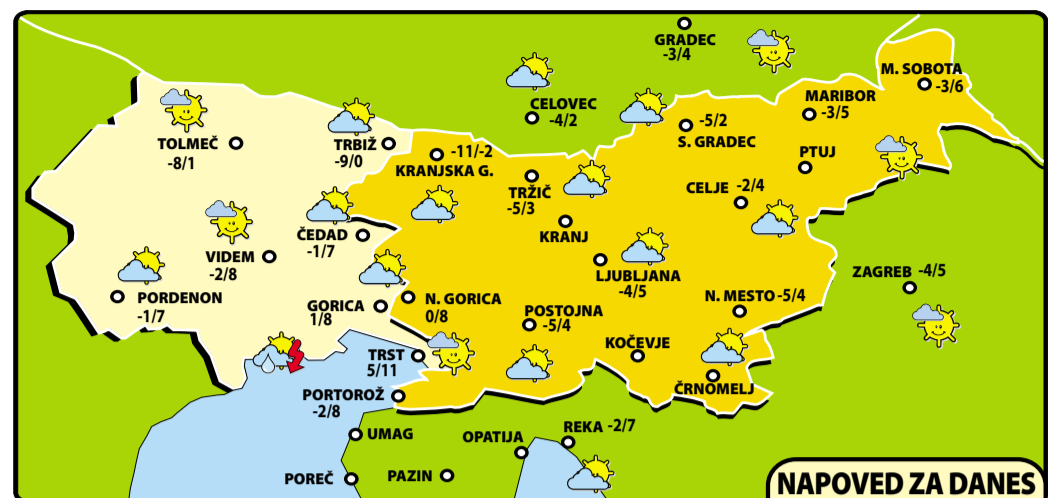
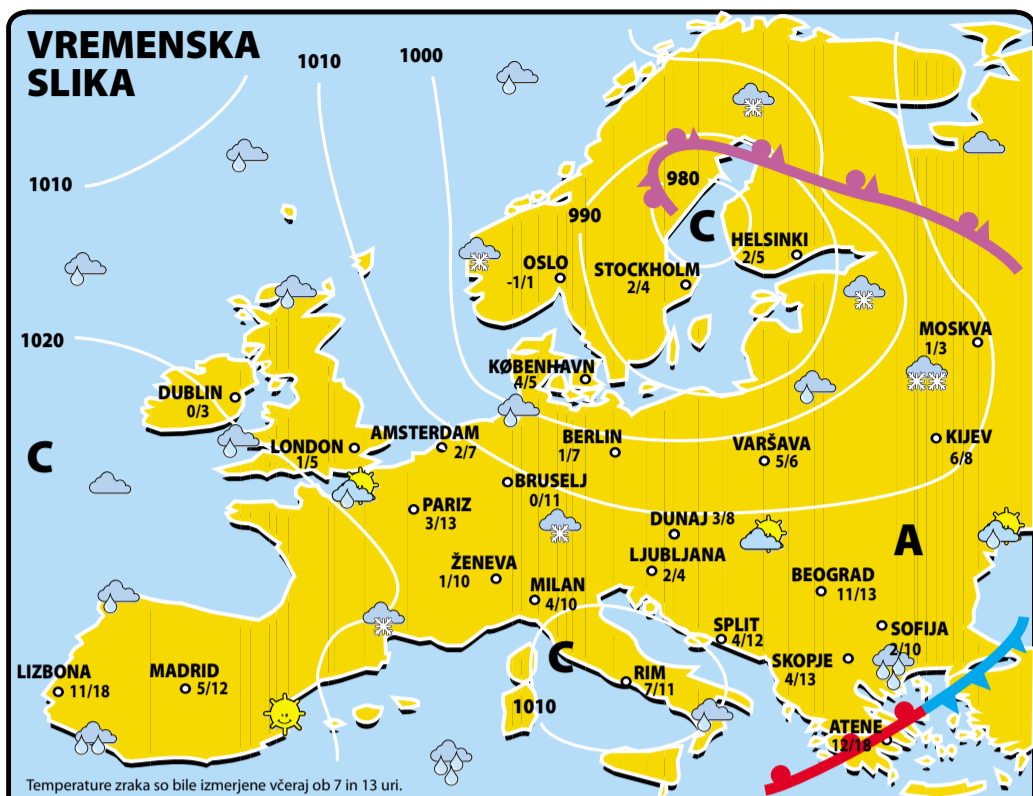
TAVAGNACCO (UD)

Ulica Nazionale 135 - Tel. +39 0432 660524

V TRGOVSKEM CENTRU ARTENI TAVAGNACCO

Najdete nas v prvem nadstropju (vhod iz športnega oddelka)

**400 KVM POVRŠINE Z VEČ KOT
7000 PAROV OČAL NA OGLED!**



V ravninah in hribih bo oblačno do spremenljivo vreme; v visokogorju bo rahlo rahlo oblačno. Na obali bo spremenljivo do oblačno, možne so padavine. V večernih urah bo zapihala burja.

Večinoma jasno bo. Zjutraj in del dopoldneva bo po nižinah megla ali nizka oblačnost. Najnižje jutranje temperature bodo od -11 do -4, na Primorskem okoli -1, najvišje dnevne od 1 do 5, na Primorskem do 9 stopinj C.



Na obali bo po vsej verjetnosti oblačno, drugje pa spremenljivo. Na obali bo pihala zmerna burja, nekoliko močnejša bo v ravninah. Na Krasu bi lahko ponekod snežilo čez 300-400 m.

Jutri bo pretežno oblačno, na jugu in vzhodu bo naletaval sneg. Pihal bo severovzhodnik, na Primorskem burja. V terek bo večinoma jasno.

Obširno korito nad Evropo prinaša do Italije mrzle, nestanovitne severne tokove v višinah. Danes in jutri nad Tirenem se bo pojavilo območje nizkega pritiska, ki se bo lahko spustilo do naše deželo, prineslo vlažen južni zrak v višinah, burjo pa v nižinah.

Hladna fronta je prešla naše kraje in se pomika proti jugu. Za njo doteka v višinah s severozahodnimi vetrovi občutno hladnejši in bolj suh zrak.

DOLŽINA DNEVA

Sonce vzhaja ob 7.40 in zatone ob 16.22
Dolžina dneva 8.42

BIOPROGNOZA

Splošna vremenska obremenitev bo danes čez dan slabela in večina ljudi, v drugi polovici dneva, ne bo več imela vremensko pogojenih težav; okrepljeni pa bodo ostali nekateri bolezenski znaki.

MORJE

Morje je rahlo razgibano, temperatura morja 13,3 stopinje C.

TEMPERATURE V GORAH °C

500 m2	2000 m-8
1000 m1	2500 m-12
1500 m-4	2864 m-15

UV INDEKS

UV indeks bo sredi dneva ob jasnem vremenu 1.

LUNINE MENE

Luna vzhaja ob 0.04 in zatone ob 11.54

PLIMOVANJE

Danes: ob 5.05 najvišje 40 cm, ob 12.11 najnižje -28 cm, ob 18.12 najvišje 8 cm, ob 23.20 najnižje -22 cm.
Jutri: ob 5.48 najvišje 47 cm, ob 12.58 najnižje -41 cm, ob 19.14 najvišje 14 cm, ob 23.56 najnižje -35 cm.

Vremenska napoved Hidrometeorološkega zavoda R. Slovenije in deželne meteorološke opazovalnice ARPA OSMER

ONLUS
DORČE SARDOČ
Sklad / Fondazione

PODELITEV ŠTIPENDIJ SKLADA DORČE SARDOČ ZA ŠOLSKO LETO 2011 – 2012

19. decembra 2011 ob 17.00
v občinski dvorani Občine Devin - Nabrežina

Sklad Dorče Sarđoč je za šolsko leto 2011 – 2012 dodelil **10 štípendij**:

Učenci Dvojezične osnovne šole v Špetru

DORBOLO' ALESSANDRO
OVISZACH MARTINA
GARBAZ LORENZO
FINETTI SARA
CENCIG LISA ALASKA

Univerzitetni študentje

BERNETIČ REBEKA
KOREN SIMON
LUCAS MONIKA
SLAVEC NASTJA
TOMSIČ ERIKA

Iskrene čestitke letošnjim dobitnikom!

V sklad so za letošnje štípendije prispevali:



Sklad »D. Sarđoč« se zahvaljuje vsem, ki s prispevkom »petih tisočink« omogočate skladu podelitev štípendij.